

REPERCUSSIONS SOCIALS DE LA CRISI ECONÒMICA

L'ELIMINACIÓ DE L'ESTAT DEL BENESTAR

“Denme el control del dinero y ya no importará quién haga las leyes”

Meyer Amsfeld Rothschild

AGRAÏMENTS

Al llarg de la realització de la meua recerca han estat moltes les persones que m'han ajudat, tant en l'aportació d'informació per al meu treball, com donant-me suport en tot moment.

En primer lloc, voldria agrair l'ajuda que he rebut per part de la tutora del meu treball, per orientar-me i guiar-me en tot moment.

En segon lloc, m'agradaria fer arribar el meu agraïment a totes les persones entrevistades durant la recerca, sense les quals no hagués pogut plasmar la realitat que està vivint la gent com a conseqüència de la crisi. Aquestes són Noemí López, mestra d'educació primària; Mercè Riera, responsable del Xiprer de Granollers; Mercè Relats, responsable de Càrites a Granollers; Casilda Isern, educadora social de Càrites; Oriol Safont, alcalde de Vilanova del Vallès; i Noana Cervantez, Modesta Urduña i Manuel Codina, persones jubilades que es reuneixen al Casal d'Avis de Vilanova del Vallès.

ÍNDEX

	Pàg
Agraïments	
Introducció	1
1. La crisi econòmica: recessió o depressió	3
1.1. La crisi econòmica.....	3
1.2. La recessió econòmica.....	3
1.3. La depressió econòmica.....	4
1.4. Dades econòmiques actuals.....	4
2. Les causes de la crisi mundial: Estats Units, Zona Euro i Espanya	5
2.1. Estats Units d'Amèrica.....	5
2.2. Zona Euro.....	10
2.2.1. Grècia.....	10
2.2.2. Irlanda	11
2.2.3. Portugal.....	12
2.3. Espanya	14
2.3.1. Els rescats als bancs.....	15
2.3.2. El rescat a Espanya per part de la Unió Europea.....	16
2.3.3. Evolució del deute públic d'Espanya.....	17
2.3.4. Evolució del deute privat d'Espanya.....	19
2.3.5. Total deute espanyol.....	19
3. Socialisme per a rics. La paradoxa del neoliberalisme	20
4. La perversió del sistema. El banc central europeu i les agències de qualificació	23
5. Les polítiques d'austeritat	24
5.1. Educació.....	25
5.2. Sanitat.....	28
5.3. Reforma Fiscal.....	33
5.4. Reforma Laboral.....	35
5.5. Edat de jubilació i pensions.....	37
6. Conseqüències socials de la crisi i de les polítiques d'austeritat ...	40
6.1. Destrucció del teixit empresarial.....	40

6.2. Augment de l'atur.....	43
6.3. Augment de la pobresa.....	43
7. Alternatives per sortir de la crisi.....	49
7.1. Alternatives segons Vicenç Navarro.....	49
7.2. Alternatives segons Joseph Stiglitz.....	51
8. Conclusions	53
9. Annexes	
ANNEX A: Repercussions socials dels rescats.....	56
ANNEX B: Sanitat. Finançament i pressupostos.....	60
ANNEX C: La reforma fiscal.....	61
ANNEX D: Edat de jubilació i pensions.....	63
ANNEX E: Destrucció del teixit empresarial.....	64
ANNEX F: Augment de l'atur.....	65
ANNEX G: Sentències d'execucions hipotecàries.....	69
ANNEX H: Entrevistes.....	75
10. Fonts documentals.....	100

INTRODUCCIÓ

El meu treball tracta sobre la crisi econòmica que està afectant Espanya des de l'any 2008.

L'objectiu principal és analitzar les repercussions socials de la crisi i plantejar dues qüestions; la primera és si les polítiques econòmiques que està duent a terme el govern realment van encaminades a superar la crisi, o si contràriament condueixen a un deteriorament de l'estat del benestar i de les institucions democràtiques; la segona és si aquestes polítiques són les úniques possibles, o si existeixen altres polítiques alternatives que podrien evitar aquesta situació.

A fi de poder respondre aquestes preguntes he organitzat la meva recerca de la següent manera: en primer lloc analitzaré el grau de gravetat de la crisi econòmica actual, per tal de determinar si ens trobem en un moment de recessió o de depressió; a continuació intentaré explicar quines han estat les causes d'aquesta crisi i els agents implicats; seguidament descriuré les polítiques econòmiques que s'han dut a terme des del govern i després mostraré les conseqüències i repercussions que tant la crisi com les polítiques han tingut en la nostra societat. Finalment, a la llum de les idees d'alguns economistes i politòlegs de reconegut prestigi, exposaré les polítiques alternatives que es podrien dur a terme per sortir de la crisi sense necessitat de destruir o almenys afectar en la menor mesura possible, l'estat del benestar.

Inicialment l'objectiu del meu treball era comprovar com la crisi econòmica estava afectant l'àmbit jurídic, però a mesura que vaig anar avançant en la recerca vaig observar que hi havia altres repercussions socials d'abast molt més ampli i profund que resultaven més interessants d'investigar. He escollit parlar sobre aquest tema ja que és una qüestió que afecta milions de persones que veuen com, dia a dia, està disminuint la seva qualitat de vida. Contínuament veiem per la televisió notícies en relació a la crisi, i sobre la precarietat que aquesta comporta, però realment no ens imaginem fins a quin punt la població, sobretot aquella amb menys recursos econòmics, s'està veient afectada. És per aquest motiu que vaig canviar l'objecte principal de la meva recerca, perquè volia analitzar el que realment està passant i com ens arriba només una part d'aquesta informació.

Des de la meua perspectiva, tinc molt clar que els meus estudis universitaris aniran orientats cap alguna de les branques de les ciències socials, àmbit en el qual s'engloba el tema de la crisi.

La metodologia que he fet servir per realitzar el treball ha estat la recerca d'informació i de dades a partir de diferents fonts documentals: llibres, documents i informes

oficials, bases de dades, articles d'opinió i documentals, seleccionant-ne aquella que anava encaminada a resoldre les qüestions plantejades. He contrastat moltes fonts abans de redactar cada un dels apartats, per tal d'assegurar-me de la veracitat de la informació que exposo en el meu treball. Igualment, per tal d'il·lustrar amb exemples algunes de les repercussions socials de la crisi he dissenyat un treball de camp consistent en la realització d'entrevistes amb persones afectades i persones representants d'institucions i de serveis socials.

Al llarg del treball m'he trobat amb moltes dificultats, sobretot per la gran quantitat d'informació que hi ha sobre la crisi i perquè en ser un tema d'actualitat, les dades que necessitava anaven sempre variant, i per tant m'ha passat que tenia apartats realitzats, però que he hagut de refer diverses vegades ja que les dades havien canviat significativament. A causa d'aquest fet, el meu treball recull les dades fins l'any 2011, i en alguns casos fins l'estiu del 2012, tot i que aquestes hagin pogut variar en els mesos següents.

1. LA CRISI ECONÒMICA: RECESSIÓ O DEPRESSIÓ

L'objectiu d'aquest apartat és analitzar la gravetat del moment econòmic actual i determinar si ens trobem davant una recessió o una depressió. Per contestar aquesta pregunta és necessari definir cadascun d'aquests conceptes i analitzar els indicadors econòmics actuals.

1.1. LA CRISI ECONÒMICA

Una crisi econòmica¹ és un període de baixa producció, comercialització i consum de productes i serveis. L'economia és cíclica, és a dir, combina etapes d'expansió i de contracció. En els cicles econòmics podem diferenciar quatre fases: l'ascens és quan l'activitat econòmica augmenta fins al punt més alt; el descens és quan cauen els indicadors econòmics; la recessió és quan el descens es prolonga durant més de dos trimestres consecutius; i la reactivació és quan l'economia torna a posar-se en marxa i comença l'ascens.

Les crisis econòmiques es produeixen en la fase de descens.

1.2. LA RECESSIÓ ECONÒMICA

Una recessió econòmica² és un decreixement de l'activitat econòmica que és prolonga durant dos o més trimestres consecutius. Si aquesta recessió s'allarga més de tres anys, parlem de depressió econòmica.

Els símptomes més evidents d'una recessió econòmica són els següents:

- Augment de l'atur, ja que només es destrueixen llocs de treball i no se'n creen de nous.
- Disminució del consum, a causa de l'augment de preus (inflació³) o per la baixa capacitat de consum de les famílies com a conseqüència de la situació econòmica.
- Disminució del PIB⁴.

¹EFXTO COMUNIDAD FOREX. *Diccionari d'economia*. [en línia]. [Consultat: 2 novembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.efxto.com/diccionario/d/3583-depresion-economica>"

² Opus cit. *EFXTO Comunidad Forex*.

³ Inflació: Augment generalitzat del preu de béns i serveis en un període de temps determinat.

⁴ Producte Interior Brut (PIB): Valor monetari dels béns i serveis produïts per una economia en un període de temps determinat. És un indicador del creixement o decreixement de la riquesa d'un país.

1.3. LA DEPRESSIÓ ECONÒMICA

La depressió econòmica⁵ és una forma extrema de recessió econòmica. Es diferencien perquè la recessió és una desacceleració passatgera dins d'un cicle econòmic, mentre que la depressió es prolonga durant un període més llarg de temps.

Indicadors d'una depressió:

- Alt nombre d'atur i el tancament de moltes empreses
- Caiguda de la producció, del consum i del poder adquisitiu de les persones
- Caiguda del PIB superior al 10% en un any, acompanyada de deflació⁶ o hiperinflació⁷.
- Recessió econòmica extrema, prolongada més de tres anys

1.4. DADES ECONÒMIQUES ACTUALS

Els indicadors econòmics actuals són els que exposo a continuació⁸:

1. Augment del atur. Al gener de 2008 la taxa d'atur era del 8'6% i al juny del 2012 era del 24'63%.
2. Caiguda del poder adquisitiu de les persones, el 60% dels treballadors espanyols cobren menys de 1.000€ nets al mes.
3. Caiguda del consum de les famílies. Al primer trimestre del 2012 era d'un -1'5%, i al segon trimestre d'un -2'2%.
4. El PIB al 2007 era del 3'5%, i al 2009 era del -3'7%, és a dir, es va produir una caiguda del 7'2% del PIB. Al 2011 el PIB va tornar a augmentar fins al 0'4%.
5. La inflació al setembre de 2007 era del 2'678%, i al setembre del 2012 del 3'412%.
6. La crisi a Espanya es va iniciar al 2008, i encara no ha acabat, és a dir, la seva duració ha estat d'uns cinc anys, però encara no en veiem el final.

A partir d'aquests indicadors podem veure que es compleixen tots els factors perquè es tracti d'una recessió econòmica, excepte el de la durada. D'acord amb la definició quan

⁵ EFXTO COMUNIDAD FOREX. *Diccionari d'economia*. [en línia]. [Consultat: 2 novembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.efxto.com/diccionario/d/3583-depresion-economica>"

⁶ Deflació: Caiguda del preu dels béns i serveis causada per la disminució de la demanda. Produeix un desequilibri entre oferta i demanda, essent la primera molt superior.

⁷ Hiperinflació: Situació en que hi ha una inflació molt alta i fora de control. Els preus dels béns i serveis pugen de manera molt ràpida, a la vegada que la moneda del país va perdent valor real.

⁸ OLIER, Eduardo. El blog de Eduardo Olier. *Geoeconomía*,. [en línia]. [Consultat: 2 novembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.geoeconomia.es/economia/estrategia-espanola-de-politica-economica/attachment/evolucion-pib-espana-desde-1995/>

una recessió es perllonga més de tres anys podríem començar a parlar de depressió econòmica, però de moment no és el cas, ja que malgrat que portem 5 anys de recessió, per poder parlar de depressió s'hauria d'haver produït una caiguda del PIB superior al 10% en un any, i aquesta circumstància no s'ha donat.

Podem definir, doncs, la situació actual com una gran recessió econòmica, que si segueix al mateix ritme i el PIB caigués més d'un 10% en un any entrariem en una depressió econòmica.

2. LES CAUSES DE LA CRISI MUNDIAL: ESTATS UNITS, ZONA EURO I ESPANYA.

Un cop estem situats dins la crisi econòmica, la primera pregunta que se'ns planteja és: "Com va començar aquesta crisi?" L'objectiu d'aquest apartat és analitzar les causes de la crisi mundial des del seu inici, i veure com aquesta ha anat desenvolupant-se i expandint-se fins arribar a la zona euro i a Espanya.

2.1. ESTATS UNITS D'AMÈRICA:

A la dècada de 1980 van pujar al poder als Estats Units d'Amèrica i a d'altres Estats europeus governs neoliberals, que van aplicar unes polítiques diferents a les aplicades fins al moment, propiciant la desregularització de l'economia. El neoliberalisme diu que el govern no ha d'intervenir en l'economia, l'oferta i la demanda són les que han de regular els preus i les normes del mercat.

Els bancs es van aprofitar d'aquest fet per invertir els diners en els negocis que els produïen més beneficis. Els bancs que ho van fer van ser principalment el Goldman Sachs, el Bear Stearns, el Lehman Brothers i el Merrill Lynch, bancs causants de la crisi actual.⁹ Aquests van augmentar les rendes de capital, és a dir, els interessos que proporcionen els diners invertits als bancs, i això va tenir com a conseqüència que els inversors trobessin més interessant invertir en negocis financers en lloc de fer-lo en l'economia real. Tal i com expliquen Vicenç Navarro, Juan Torres López i Alberto Garzón Espinosa¹⁰ els bancs van fomentar també l'ús del crèdit per tal de col·locar la gran massa de dòlars que circulaven en l'economia. Aconseguir un préstec era fàcil i rendible. Les tecnologies de la informació van tenir un paper decisiu, no només es van invertir molts diners en aquest camp, sinó que gràcies aquest avanç tecnològic les

⁹ *Inside Job* (Documental) Director: CHARLES FERGUSON. Estats Units. 2010

¹⁰ NAVARRO, V.; TORRES LÓPEZ, J.; GARZÓN ESPINOSA, A. (2012). *Hay alternativas. Propuestas para crear empleo y bienestar social en España*. 6ª ed. Madrid: Editorial Sequitur. Pàg.21

operacions financeres van desenvolupar-se i es van poder realitzar de manera més ràpida i global. Les activitats especulatives van créixer de manera exponencial, ja que amb pocs recursos, una persona podia moure grans quantitats de diners, de qualsevol moneda, per comprar i vendre al moment. Així s'obtenia una taxa de rendibilitat molt més alta de la que podia produir iniciar un negoci. Les operacions de compra i venda de papers van augmentar, a la vegada que disminuïa la creació de negocis i de llocs de treball físics.

Els governs van dur a terme reformes legals que permetien la total llibertat de moviment de capitals. Van ser molt importants els paradisos fiscals, països on no hi ha un control de les activitats que realitzen els bancs i les empreses, i que per tant aquests s'hi instal·len per moure diner negre¹¹. La suma d'aquests factors va fer que continués augmentant el volum de diners que circulen al voltant de les operacions financeres. Tal i com afirma Vicenç Navarro¹²; "les finances especulatives semblen un negoci perfecte, però tenen una gran debilitat: com més benefici s'obté, més risc hi ha, ja que és un negoci sense pilars fermes, i per tant inestable, que pot fer fallida en el moment menys esperat."

Les empreses van canviar la seva forma de finançament, van passar de fer servir els préstecs dels bancs, a emetre accions de l'empresa. Aquests papers es venien a nous inversors, que creaven nous papers a partir dels inicials, i així seguia la cadena. A la vegada, els bancs van haver de canviar el seu negoci passant a gestionar fons d'inversió i a cobrar comissions bancàries. Els bancs van començar a donar crèdits i hipoteques. Els ciutadans tenien un finançament procedent dels bancs, que els va portar a invertir en el negoci immobiliari, el qual va créixer molt ràpidament.

Es va arribar al punt en què s'havia format una "bombolla immobiliària", és a dir, una situació en què la gent comprava immobles perquè pensava que el preu d'aquests seguiria pujant indefinidament, i que per tant, sempre seria un negoci comprar per vendre un temps més endavant. Els bancs desitjaven guanyar cada vegada més diners en menys temps, i ho van fer a partir de les hipoteques. Van treure al mercat les hipoteques *subprime*¹³. Aquestes estaven destinades a les persones NINJA ("No Income, No Job, No Asset"), persones sense ingressos, sense feina i sense patrimoni, és a dir, productes molt arriscats, però a la vegada molt rendibles pels bancs.

Els bancs van concedir tants crèdits que es van quedar gairebé sense liquiditat. Per seguir amb el seu negoci, van utilitzar la titularització d'actius, que consistia en vendre

¹¹ Diner negre: Diner que no ha estat declarat a Hisenda, no paga impostos i per tant no és legal.

¹² NAVARRO, V.; TORRES LÓPEZ, J.; GARZÓN ESPINOSA, A. Opus cit. Pàg.22-27

¹³ Hipoteca *subprime*: Hipoteca amb un alt risc d'impagament per part del comprador, ja que aquest no compleix els requisits necessaris per poder pagar de manera regular les mensualitats.

contractes hipotecaris disfressats d'altres formes, així obtenien diners en efectiu per seguir donant crèdits. En aquest procés el que feien els bancs era vendre els contractes de crèdit a altres entitats, anomenades "vehicle". Així aconseguien que sortissin papers i entressin diners en efectiu per seguir amb el seu negoci, a la vegada que es desfeien dels contractes amb alt risc d'impagament. Però el procés no acaba aquí. Les entitats "vehicle" van fer el mateix. Van començar a emetre els papers que havien comprat sota altres denominacions, perquè els compressin nous inversors. Aquest procés va generar un gran negoci, i moltes persones i institucions es dedicaven a comprar i vendre papers, ja que aquests sempre pujaven de preu i se n'obtenien nous beneficis. A la vegada que les hipoteques s'havien transformat en productes financers venuts per tot el mercat internacional, les hipoteques que concedia Estats Units es tornaven més perilloses. Per ocultar el frau que estaven fent, els bancs van inventar uns "paquets" en els quals barrejaven hipoteques bones (*prime*) amb hipoteques dolentes (*subprime*), a més d'actius de diferents tipus (crèdits per la compra de cotxes, hipoteques, beques per estudiants...). Aquesta barreja de productes va comportar que al final ningú sabés què hi havia exactament en el "paquet" que estava comprant, ni tan sols ho sabien els qui els venien. Els bancs, per amagar la gran estafa que havien creat, van contractar agències de qualificació perquè valoressin els seus productes. Les principals agències van ser Moody's, Standard and Poor's (S&P) i Fitch. Aquestes, en estar retribuïdes pels propis bancs, van declarar la total qualitat dels "paquets" emesos, afirmació que va causar que milers de persones i empreses hi invertissin.

A mitjans de l'any 2004 la Reserva Federal dels Estats Units¹⁴ va pujar els tipus d'interès. Les expectatives que el mercat immobiliari seguís creixent van desaparèixer de cop i es va deixar de construir. Les conseqüències van ser que milers de treballadors es van quedar sense feina i, per tant, no van poder seguir pagant les hipoteques ni els crèdits.

El no pagament va provocar que els productes financers derivats de les hipoteques o dels "paquets" perdessin tot el seu valor, ja que els actius originals ja no proporcionaven l'entrada de diners. Les entitats que havien invertit en aquests productes van començar a tenir pèrdues i a fer fallida.

Al mes d'agost de l'any 2007 es va produir l'explosió de la "bombolla immobiliària" als Estats Units. La cartera immobiliària dels bancs, és a dir, els immobles que garantien el

¹⁴ Reserva Federal dels Estats Units: sistema bancari central dels Estats Units. El Sistema de Reserva Federal és un consorci públic/privat format per una Junta de Governadors, el Comitè Federal de Mercat Obert, dotze Bancs de Reserva Federal regionals i una xarxa de bancs privats membres. Com moltes de les agències independents, les seves decisions no han de ser aprovades pel President ni per cap membre del poder executiu o legislatiu del govern. El sistema públic / privat de la Reserva Federal ofereix serveis financers (presta diners) a les institucions de dipòsit, al govern i a les institucions oficials estrangeres.

pagament de les hipoteques, va començar a perdre valor i, per contra, els deutes seguien iguals o incrementant. A més, aquests van haver de tornar a comprar els papers venuts a les entitats "vehicle" perquè no s'arruïessin.

Segons la Reserva Federal, les pèrdues generades com a conseqüència de les hipoteques *subprime* eren d'entre 50.000 i 100.000 milions de dòlars al juliol del 2007. Els bancs van deixar de concedir-se crèdits entre ells i, seguidament, també van deixar-ho de fer a empreses i particulars. La falta de finançament va deixar milers d'empreses paralitzades i aquestes van haver d'acomiar personal. Molta població es va quedar sense feina i, per tant, van haver de reduir la despesa familiar per poder arribar a fi de mes. Es va entrar en un cercle tancat. Si les persones no tenen feina no poden consumir i les empreses viuen del consum dels ciutadans, però no poden contractar més personal si no hi ha demanda i conseqüentment beneficis.

La Reserva Federal dels Estats Units va rescatar els bancs amb més de 16 bilions de dòlars, quantitat de la qual no van informar públicament en el seu moment.

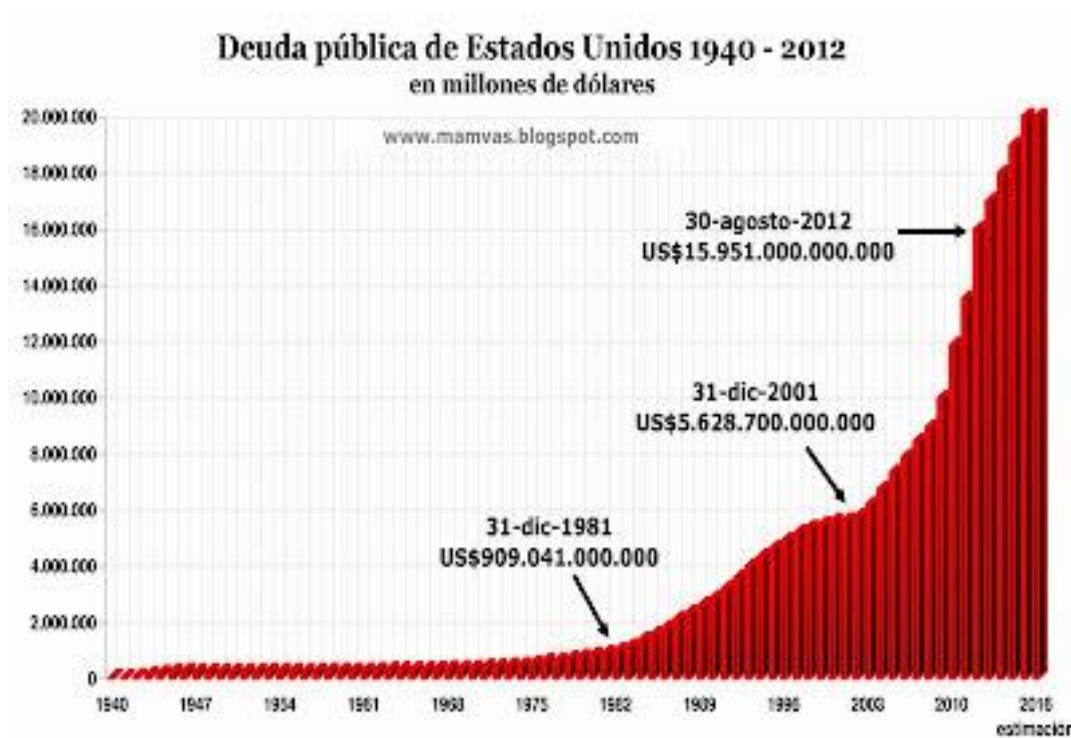
Al mes de juliol del 2011 es va fer públic el resultat de la primera auditoria de la història realitzada per la Oficina Governamental de Rendició de Comptes (GAO) en la Reserva Federal. Els resultats són esfereïdors: en un termini de menys de dos anys i mig, entre desembre de 2007 i juny de 2010, la Reserva Federal atorgà préstecs secrets a grans corporacions i empreses del sector financer per valor de 16 bilions de dòlars, una xifra superior al PIB dels Estats Units, que l'any 2010 fou de 14,5 bilions de dòlars. Els principals beneficiats van ser les següents entitats: Citigroup 2,5 bilions, Morgan Stanley 2,04 bilions, Merrill Lynch 1,949 bilions, Bank of Amèrica 1,344 bilions, Barclays (Regne Unit) 868000 milions, Bear Sterns 853000 milions, Goldman Sachs 814000 milions; Royal Bank of Scotland (Regne Unit) 541000 milions; JP Morgan Chase 391000 milions, Deutsche Bank (Alemanya) 354.000 milions, UBS (Suïssa) 287000 milions, Crèdit Suisse 262000 milions, Lehman Brothers 183000 milions, Bank of Scotland (Regne Unit) 181000 milions, BNP Paribas (França) 175000 milions, Well Fargo and Co. 159000 milions, Dexia SA (Bèlgica) 159000 milions; Wachovia Corporation 142000 milions, Desdner Bank AG (Alemanya) 135000 milions, Société Generale SA (França) 124000 milions, altres 2,6 bilions. Total 16,115 bilions.¹⁵

Com hem pogut comprovar, els bancs i la seva obsessió per guanyar cada vegada més diners han estat els causants de la crisi econòmica actual. El problema més greu és que els bancs han provocat no tan sols que milers d'empreses i de famílies

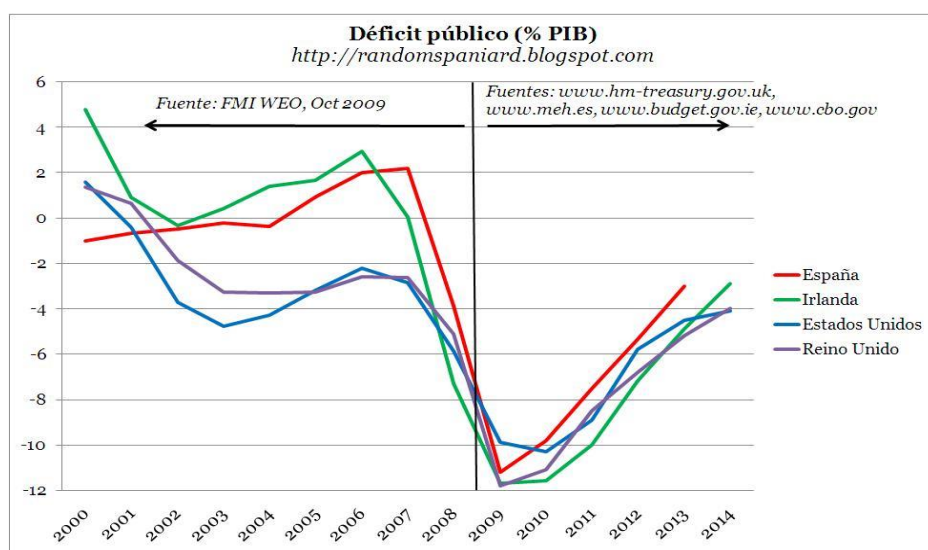
¹⁵ BORON, A.; Jaque al Liberalismo "La gran estafa de 16 billones realizada en Estados Unidos";, 03-08-2011: "<http://mamvas.blogspot.com.es/2011/08/la-gran-estafa-de-16-billones-de.html>"

s'arruïessin, sinó que són responsables també del fort endeutament dels Estats, del deute públic que finalment acabaran pagant els contribuents.

El següent gràfic mostra l'evolució del deute públic dels Estats Units dels últims anys.¹⁶

Paral·lelament a l'augment del deute públic dels Estats Units, també ha augmentat el dèficit públic, que es produeix quan les despeses de l'Estat són més elevades que els seus ingressos. En el següent gràfic podem comprovar que al 2006 els Estats Units tenia un dèficit públic d'un 2% aproximadament, mentre que al 2010 aquest era superior al 10%.

17

¹⁶ MORENO, M. A., El blog Salmón "La deuda pública de Estados Unidos llega hasta los 16 billones de dólares", 30-08-2012. Disponible a Internet: "<http://www.elblogsalmon.com/entorno/deuda-publica-de-estados-unidos-llega-a-los-16-billones-de-dolares>"

2.2. LA ZONA EURO:

La crisi econòmica actual va començar als Estats Units, però enseguida va arribar a la Unió Europea. Els productes derivats de les inicials hipoteques *subprime* s'havien venut per tot el món i per tant la crisi es va globalitzar. Igual que estava passant als EUA, molts bancs i caixes van començar a fer fallida i a revelar les seves pèrdues. Els països europeus més afectats per la crisi han estat Grècia, Irlanda, Portugal i Espanya. Els quatre han estat intervinguts i han rebut rescats econòmics procedents de la Unió Europea. En aquest apartat parlaré de Grècia, Irlanda i Portugal, i en un altre apartat d'Espanya.

2.2.1. GRÈCIA

Grècia ha estat el primer país en ser rescatat per la Unió Europea. L'elevat endeutament del país ha posat en perill la resta de membres de l'euro, motiu pel qual ha rebut ajudes financeres. El següent gràfic mostra com des de l'inici de la crisi Grècia ha anat augmentant el seu endeutament públic fins assolir a finals del 2011 el 170% del PIB.¹⁸

	Deute Públic en milions €	% PIB	€ Per Càpita
2011	355.658 €	170,60%	
2010	329.513 €	148,30%	29.125 €
2009	299.682 €	129,70%	26.056 €
2008	262.318 €	110,70%	22.915 €
2007	239.364 €	105,40%	20.975 €
2006	224.204 €	106,10%	19.841 €
2005	195.421 €	100,00%	17.400 €
2004	183.157 €	98,60%	16.466 €
2003	168.025 €	97,40%	15.194 €
2002	159.214 €	101,70%	14.543 €
2001	151.869 €	103,70%	13.896 €
2000	140.971 €	103,40%	13.028 €
1999	122.335 €	94,00%	11.374 €
1998	115.679 €	94,50%	10.679 €

¹⁷ RANDOM SPANIARD. *Anotaciones económicas desde Londres. Déficit público, más sobre la credibilidad del gobierno español*. [en línia]. [Consultat: 5 desembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://randomspaniard.blogspot.com.es/2010/03/deficit-publico-mas-sobre-la.html>"

¹⁸ *Datosmacro.com* [en línia]. [Consultat: 1 setembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.datosmacro.com/deuda/grecia>"

Veient la davallada exagerada de la situació econòmica del país grec, la UE i el FMI van concedir un total de 320.000 milions d'euros a Grècia, que va rebre en dos rescats, un el 23 d'abril del 2010 i l'altre un any més tard, al 2011.¹⁹ Els diners es van anar entregant de manera gradual. Les condicions per aquesta entrega eren fer grans retallades en la despesa pública i altres ajustos estructurals, que van provocar la caiguda del govern de Papandreu, primer ministre grec. Amb aquest rescat el país es va comprometre amb la UE a reduir un 50% el deute al 2020, fet que només es podrà complir a partir de l'aplicació de mesures d'austeritat molt dures.

Tot i el gran ajut econòmic que ha rebut Grècia, la seva situació enlloc de millorar ha empitjorat. En el gràfic 1 de l'ANNEX A podem comprovar com el rescat ha afectat negativament en el PIB, l'atur, el PIB per càpita, la despesa pública, el deute públic i la prima de risc.

2.2.2. IRLANDA

Irlanda va ser el segon país en rebre ajuda econòmica de la Unió Europea. El següent gràfic mostra com des de l'inici de la crisi, Irlanda també ha augmentat considerablement el seu deute públic, que va passar de representar el 44,40% del PIB a l'any 2008 fins al 106,40% a l'any 2011²⁰.

	Deute públic en milions €	% PIB	€ Per Càpita
2011	169.232 €	106,40%	
2010	144.227 €	92,20%	33.120 €
2009	104.631 €	64,90%	23.550 €
2008	79.837 €	44,40%	17.982 €
2007	47.361 €	25,00%	10.875 €
2006	44.012 €	24,80%	10.366 €
2005	44.406 €	27,40%	10.768 €
2004	44.255 €	29,60%	10.952 €
2003	43.322 €	30,90%	10.908 €
2002	41.912 €	32,10%	10.721 €
2001	41.576 €	35,50%	10.863 €
2000	39.659 €	37,80%	10.508 €
1999	43.853 €	48,50%	11.786 €

¹⁹ REMO. El blog Salmón "Más paro, menor gasto público y menor crecimiento son los efectos de los rescates en Europa (iconografía)", 30-11-2012. Disponible a Internet: "<http://www.elblogsalmon.com/entorno/mas-paro-menor-gasto-publico-y-menor-crecimiento-son-los-efectos-de-los-rescates-en-europa-infografia>"

²⁰ Datosmacro.com [en línea]. [Consultat: 1 setembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.datosmacro.com/deuda/Irlanda>"

	Deute públic en milions €	% PIB	€ Per Càpita
1998	42.081 €	53,60%	11.470 €

El 21 de novembre de 2010 es va pactar un rescat de 85.000 milions d'euros, amb la condició de reduir el dèficit públic fins a un màxim del 3% al 2015. Per tal de complir aquest objectiu, s'han hagut de prendre polítiques d'austeritat que retallen l'Estat del Benestar dels ciutadans.

Durant molts anys el desenvolupament d'Irlanda s'ha basat en impostos baixos que atreïen inversors i multinacionals al país, i en el mercat immobiliari. Quan va esclatar la bombolla de la construcció al 2008, el valor dels immobles va caure entre un 50% i 60%, i va afectar tots els bancs del país. El govern de Dublín, per intentar resoldre la situació, va injectar 50.000 milions d'euros públics als bancs. Aquesta ajuda va enfonsar els comptes públics, i va augmentar el dèficit de l'estat fins al 32% del PIB a finals de 2010, davant el 14% de 2009.²¹ Els fons públics també es van veure afectats per la disminució de la recaptació d'impostos a causa de la crisi, i per l'augment de la despesa en prestacions socials com l'atur, que a Irlanda es cobra de manera indefinida fins que la persona torna a trobar feina.

Actualment la taxa d'atur d'Irlanda és superior al 15% de la població. Entre els anys 2008 i 2015, es calcula que s'hauran destruït uns 40.000 llocs de treball públic al país. Igual que en el cas de Grècia, el rescat no ha servit per millorar la situació del país.

En el gràfic 2 de l'ANNEX A podem comprovar que el rescat ha afectat negativament el PIB, l'atur, el PIB per càpita, la despesa pública, el deute públic i la prima de risc.

2.2.3. PORTUGAL

Portugal és el tercer país intervingut per la Unió Europea. José Sócrates, ex-primer ministre portuguès, es va veure obligat a demanar un rescat a la UE, després del fracàs del quart intent d'ajustos econòmics, i perquè l'interès dels bons portuguesos a deu anys es va disparar fins al 8'54%. El deute públic de Portugal també ha tingut un fort increment durant els anys de crisi²².

²¹ FRANCIA, L. "Claves de la crisis de Irlanda y de su rescate". *rtve.es*, 25-11-2010

²² *Datosmacro.com* [en línia]. [Consultat: 1 setembre 2012]. Disponible a Internet : "<http://www.datosmacro.com/deuda/Portugal>"

	Deute públic en milions €	% PIB	€ Per Càpita
2011	184.699 €	108,10%	
2010	161.530 €	93,50%	15.115 €
2009	140.226 €	83,20%	13.197 €
2008	123.108 €	71,60%	11.599 €
2007	115.587 €	68,30%	10.928 €
2006	102.441 €	63,90%	9.649 €
2005	96.469 €	62,80%	9.169 €
2004	85.794 €	57,60%	8.179 €
2003	79.914 €	55,90%	7.658 €
2002	75.456 €	53,80%	7.263 €
2001	68.672 €	51,20%	6.656 €
2000	61.569 €	48,50%	6.014 €
1999	58.657 €	49,60%	5.754 €
1998	55.489 €	50,40%	5.443 €

El 4 de maig del 2011, Portugal va rebre 78.000 milions d'euros al 4% d'interès. Aquests van ser entregats gradualment i amb unes fortes condicions imposades per la Troika, l'aliança de tres entitats econòmiques: el Banc Central Europeu (BCE), el Fons Monetari Internacional (FMI) i la Comissió Europea (CE). La Troika fa inspeccions regulars per controlar l'estat econòmic del país.

Els problemes de Portugal són diferents als de Grècia i Irlanda. El cas és que l'economia portuguesa ha crescut de manera molt lenta en la última dècada, simplement creixia un 0'7% anual. El problema recau en què Portugal no va adaptar les seves despeses al nivell d'ingressos, i per tant el consum tant públic com privat anaven creant un deute insostenible que algun dia havia d'explotar. És a dir, van gastar més diners dels que tenien, i per tant ara han de patir les conseqüències del deute acumulat.

Les mesures d'austeritat imposades per la Troika per reduir el dèficit públic són molt fortes, com mostren els següents exemples:

- Pagament de 5 euros per anar al metge de capçalera i de 20 euros per anar a urgències
- Augment de l'IVA fins al 23%
- El gas natural i l'electricitat passen d'un IVA del 6% al 23%
- Els jubilats i funcionaris que guanyin més de 1.000€ mensuals hauran d'esperar mínim fins al 2018 per recuperar les pagues extres que se'ls han suprimit

- Augment del preu del transport públic. El bitllet senzill de tramvia passa a costar 2'85€.
- Flexibilitat en les jornades de treball, menys dies festius i facilitats per l'acomiadament de personal. Les indemnitzacions es redueixen a 20 dies per any treballat amb un màxim de 12 mensualitats.

Tanmateix, una vegada més, el rescat a aquest país tampoc no ha servit per millorar la seva situació econòmica. En el gràfic 3 de l'ANNEX A podem comprovar com ha afectat el rescat en el PIB, l'atur, el PIB per càpita, la despesa pública, el deute públic i la prima de risc.

2.3. ESPANYA

A Espanya el sector de la construcció va créixer molt entre 1996 i 2007, fins arribar a suposar a l'any 2007 el 13'3% dels llocs de treball totals. Aquest creixement va estar estimulat per la reducció dels tipus d'interès hipotecaris arran de l'entrada de l'euro. L'any 1995 els interessos eren del 11%, mentre que entre 2003 i 2005 eren del 3'5%.²³ A més, els bancs van facilitar l'accés als crèdits i a les hipoteques, de tal manera que gairebé tothom en podia obtenir. Els bancs van arribar a concedir préstecs hipotecaris a més del cent per cent del valor de l'habitatge, és a dir, els bancs donaven més diners dels que les persones necessitaven per comprar-se el seu pis, perquè així també poguessin comprar mobles, un cotxe, etc. Feien servir aquest sistema perquè el deute fos més gran i ells n'obtinguessin més beneficis. Podem veure que aquest sistema és el mateix que es va donar als Estats Units.

Gràcies a aquestes facilitats, gran part de la població va invertir en la compra d'habitatges. Tothom creia que era un negoci segur, ja que els preus dels immobles sempre anaven a l'alça, i per tant comprar per vendre un temps més tard era sempre un bon negoci. Es va crear també una bombolla immobiliària, ja que cada cop es construïen i es venien més habitatges.

A l'any 2008 va esclatar la bombolla immobiliària. La venda d'immobles va caure en picat i les empreses constructores van fer fallida, deixant molts deutes per pagar.

A finals del 2008 hi havia entre 650.000 i 1'3 milions d'immobles nous sense vendre.²⁴ Amb l'arribada de la crisi econòmica i la caiguda del sector immobiliari, tant les empreses com les persones van començar a tenir problemes econòmics i no van poder

²³ MANUEL ARELLANO Y SAMUEL BENTOLILA. Centro de estudios monetarios y financieros. *La burbuja inmobiliaria: causas y responsables*. 15-01-2012. Pag.1. Disponible a Internet: "<http://www.cemfi.es/~arellano/burbuja-inmobiliaria.pdf>"

²⁴ Opus cit. Pàg.2

pagar els seus deutes amb els bancs i caixes. Aquests es van quedar gairebé sense liquiditat i molts es van haver de fusionar. Una dada que ho reflecteix perfectament és que de l'any 2009 al 2011 es passa de 45 a 15 grups de caixes d'estalvi a Espanya²⁵. Algunes de les fusions que es van produir van ser la de CaixaBank amb Banca Cívica, i la d'Ibercaja amb Banco Grupo Caja 3 i amb Liberbank, entre moltes d'altres.

2.3.1. ELS RESCATS ALS BANCOS

Durant aquestes mateixes dates també es van produir els tres primers rescats a bancs per part del Banc d' Espanya, utilitzant capital públic. Es va rescatar Caja Castilla-La Mancha al març del 2009 amb 3.775 milions d'euros, CajaSur al maig del 2010 amb 550 milions d'euros, i la Caja de Ahorros del Mediterráneo (CAM) al juliol 2011 amb 5.800 milions d'euros.²⁶ El rescat més important, però, ha estat el rescat de Bankia.

El banc anomenat Bankia va sorgir de la fusió de set caixes espanyoles al març de 2011. La fusió va ser de Caja Madrid i Bancaja amb el Banco Financiero y de Ahorros (BFA), integrat per Caja Insular de Canarias, Caja Layetana, Caja Àvila, Caja Segòvia i Caja La Rioja. El BFA és la matriu²⁷ de Bankia, ja que conté el 45% de l'entitat bancària. BFA és un forat negre, el que anomenem un "banc dolent" a on van a parar els anomenats "actius tòxics", és a dir, les restes del naufragi immobiliari. Milers de persones han estat enganyades pels seus productes financers, venuts com a inversions segures, i que han perdut la major part del seu valor en tan sols uns mesos.

Podem dividir l'estratègia financera de Bankia i del BFA en les cinc maniobres²⁸ que exposo a continuació:

- Primera maniobra.

L'any 2009 el govern socialista va crear el Fons de Reestructuració Ordenada Bancària (FROB), per fer front a possibles necessitats de capital en entitats financeres. La condició per poder rebre aquest finançament era que les entitats bancàries es fusionessin per ser més grans i més solvents.

Les caixes que formen Bankia van passar per aquest procés i l'any 2010 van rebre 4.465 milions d'euros en forma de participacions, que s'havien de tornar a cinc anys amb els interessos inclosos. En cas que el banc no tornés els diners, les

²⁵ GARCÍA, C. Cotizalia "De 45 a 15 entidades: lo que queda de aquellas cajas de Ahorros". 31-12-2010

²⁶ LÓPEZ MANJÓN, P. "Mapa de las entidades financieras en España". *Rtve.es*, 30-05-2012

²⁷ Matriu: una empresa és matriu d'una altra quan té un percentatge suficient per controlar l'entitat filial.

²⁸ BARBA, M. Rebelion.org. *El caso Bankia o las cinco maniobras de una gran estafa* [en línia]. [Consultat: 19 setembre 2012]. Disponible a internet: "<http://portal.ajintem.com/noticias-espana/54-noticias-nacionales/77435--el-caso-bankia-o-las-cinco-maniobras-de-una-gran-estafa.html>"

participacions es convertirien en capital, i l'Estat passaria a ser propietari parcial o total de l'entitat.

- Segona maniobra:

A l'abril de 2011 el BFA va transmetre a Bankia tot el seu negoci bancari, excepte els actius més perillosos. El BFA es va convertir en un banc amb molts actius tòxics, sorgits de les participacions que s'havien venut a petits inversors. A més, també posseïa accions de Bankia, que van anar perdent valor progressivament.

- Tercera maniobra:

Bankia té un gran forat en els seus fons, i decideix captar capital privat de petits inversors a partir d'emetre accions en borsa. Va fer servir el lema "Yo también soy Bankero" per captar l'atenció de les persones interessades.

- Quarta maniobra:

El 22 de febrer de 2012 el BFA va emetre 15.000 milions de bons amb l'aval de l'Estat, que no van sortir al mercat, sinó que servien perquè Bankia pogués seguir rebent crèdit del BCE.

El FROB reconeix que no recuperarà el crèdit prestat en el termini de cinc anys, i per tant es convertirà en propietari del banc, es produirà la seva nacionalització²⁹.

- Cinquena maniobra.

Al maig de 2012 Bankia va demanar ajudes públiques al govern a causa dels problemes de liquiditat. Quan Espanya rebí el rescat procedent de la UE, s'injectaran 19.000 milions d'euros procedents de fons públics. Aquesta quantitat de diners, sumada als 4.465 milions d'euros ja prestats al 2010, es converteixen en 23.465 milions d'euros que l'Estat haurà donat a l'entitat bancària.

La majoria dels ciutadans està en contra dels rescats als bancs, però aquestes maniobres es porten a terme sense tenir en compte l'opinió popular. Es fan d'amagat, i quan els ciutadans en són informats l'acció ja s'ha dut a terme. El govern està tapant amb diner públic la gran estafa de Bankia, per culpa de la qual milers de persones s'han arruïnat o han perdut part del seu capital.

2.3.2. EL RESCAT A ESPANYA PER PART DE LA UNIÓ EUROPEA

Espanya ha estat el quart país intervingut per la Unió Europea, després de Grècia, Irlanda i Portugal. El Ministre d'Economia espanyol, Luis de Guindos, va expressar d'aquesta manera la demanda de rescat del sistema financer el dia 9 de juny de 2012:

²⁹ Nacionalitzar un banc: Es produeix quan un banc passa a ser propietat d'un país.

“El govern espanyol demana finançament europeu per poder recapitalitzar els bancs espanyols que ho necessitin”.³⁰

Espanya ha de rebre al novembre de 2012 un rescat per valor de 100.000 milions d’euros, el que equival al 10% de la riquesa que produeix el nostre país en un any. La UE dóna aquest crèdit a Espanya a un 3% d’interès, però amb estrictes exigències i controls per part de la Comissió Europea, del BCE i del FMI. El rescat computarà com a deute públic³¹, tot i que vagi destinat a cobrir les pèrdues dels bancs, que són entitats privades. El rescat farà augmentar un 15% el deute públic d’Espanya, i el pagament dels interessos farà pujar el dèficit públic.³²

Malgrat el rescat i les polítiques d’austeritat aplicades pel govern, la situació d’Espanya, igual que la resta de països rescatats, no ha millorat. En el gràfic 4 de l’ANNEX A podem comprovar com ha afectat el rescat en el PIB, l’atur, el PIB per càpita, la despesa pública, el deute públic i la prima de risc.

2.3.3. EVOLUCIÓ DEL DEUTE PÚBLIC D’ESPANYA

Podem veure que, a mesura que ha anat avançant la crisi, igual que va passar als EUA i a la resta de països de la zona euro, el deute públic ha anat augmentant considerablement.

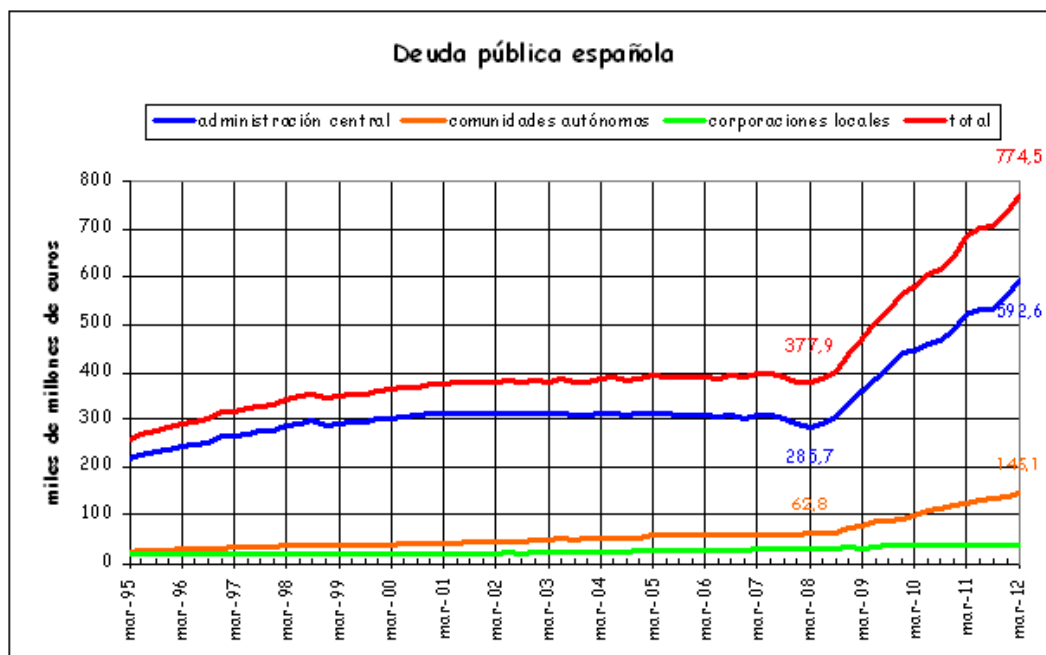
Tal i com es pot comprovar al gràfic, el deute públic de l’Estat Espanyol s’ha duplicat des de l’inici de la crisi. Segons les dades del Banc d’Espanya, al març de l’any 2008 el deute públic era 377.918 milions d’euros i a l’agost del 2012 era de 804.615 milions

³⁰ “Espanya cedeix i demana a Europa el rescat dels bancs”. *Vilaweb*, 09-06-2012

³¹ Deute públic: Són els diners que un país deu a un altre per préstecs o crèdits concedits.

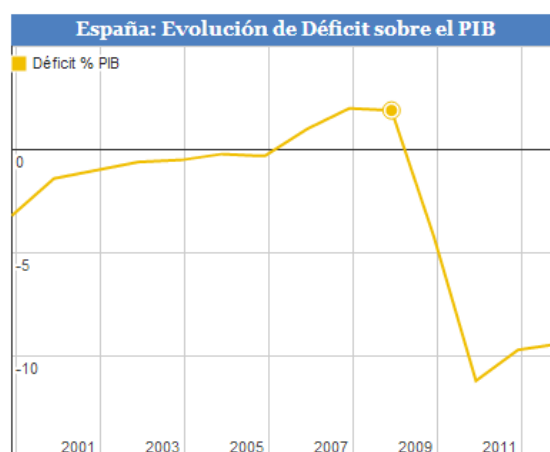
³² Dèficit públic: Es produeix quan les despeses de l’estat són més elevades que els seus ingressos.

d'euros.³³ Pel que fa a la distribució del deute públic, en el següent gràfic podem veure com es distribueix en administració central, comunitats autònomes i en corporacions locals.

A la vegada que ha augmentat el deute públic, també ho ha fet el dèficit públic. L'any 2006 ens trobàvem en un superàvit 2'0% del PIB, mentre que a finals de 2011, el dèficit públic era del 9'40%. En les següents gràfics podem apreciar aquest pas del superàvit al dèficit públic³⁴.

ESPAÑA: EVOLUCIÓN DEL DÉFICIT		
	Millones €	% PIB
2011	-100.402,00 €	-9,40%
2010	-101.438,00 €	-9,70%
2009	-117.143,00 €	-11,20%
2008	-45.189,00 €	-4,20%
2007	20.066,00 €	1,90%
2006	19.847,00 €	2,00%

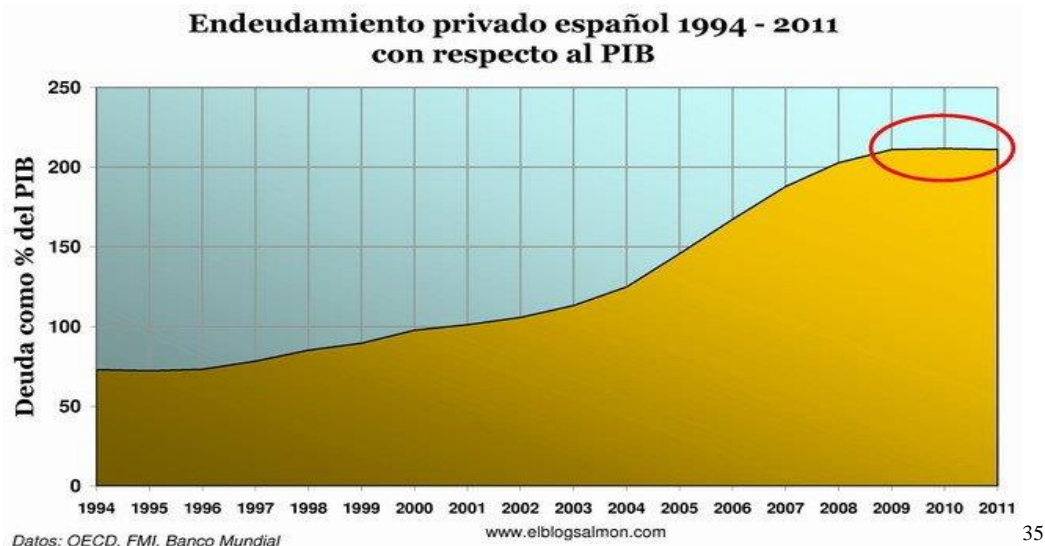

³³ SEVILLANO, J. El blog de Javier Sevillano. "Evolución del déficit y de la deuda en España". [en línea]. [Consultat: 13 agost 2012]. Disponible a Internet: "<http://javiersevillano.es/deuda-privada.htm>"

³⁴ Datosmacro.com [en línea]. [Consultat: 29 agost 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.datosmacro.com/déficit/España>"

2.3.4. EVOLUCIÓ DEL DEUTE PRIVAT D'ESPANYA

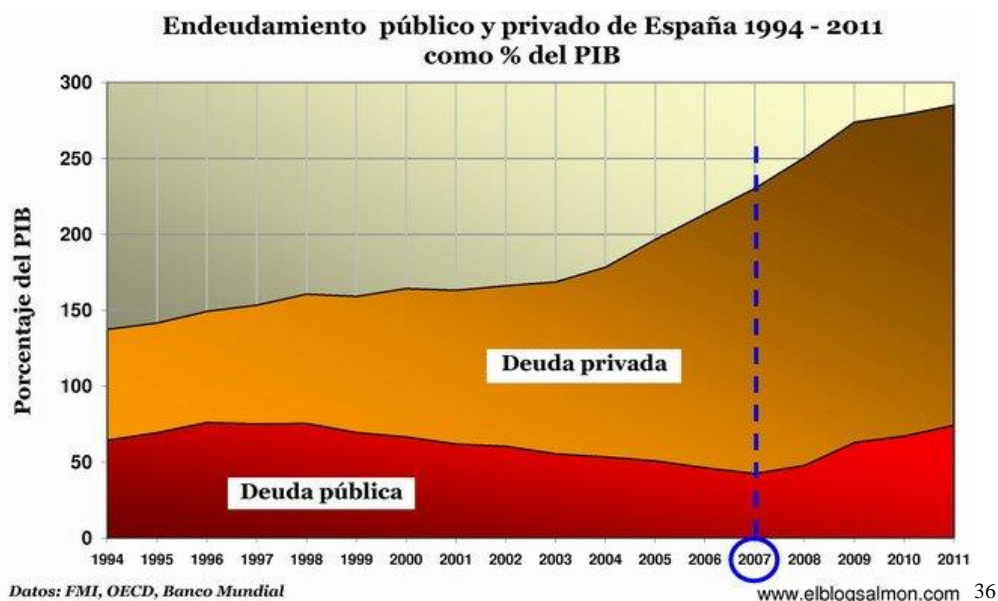
Actualment ens trobem en una situació molt crítica ja que el deute públic és només una part del deute extern del país, al qual cal afegir el deute privat.

35

2.3.5. TOTAL DEUTE ESPANYOL

Globalment podem dir que el deute espanyol, tant el públic com el privat, ha crescut molt durant la crisi econòmica. En el següent gràfic s'observa el creixement tant del deute públic com del deute privat com a percentatge del PIB.

³⁵ MORENO, M.A. El blog Salmón. *Economía y finanzas en su color natural*. [en línia]. [Consultat: 24 setembre 2012] Disponible a internet: "<http://www.elblogsalmon.com/economia/la-deuda-espanola-en-cuatro-graficas>"

A Espanya ens trobem que el deute públic i el privat no apareixen a la vegada, sinó que ho fa primer el deute privat. Aquest va créixer exponencialment en els anys de bonança anteriors a la crisi actual, a causa del gran endeutament tant dels bancs, de les empreses com de les famílies. Els bancs, com he explicat en l'apartat 2.3, van facilitar molt l'obtenció de crèdits, de tal manera que la majoria de la població en podia obtenir un. Aquest període coincideix amb la gran expansió del sector de la construcció. Aquests dos factors van donar lloc al fet que les famílies s'endeutessin per comprar un habitatge. El procés es va repetir en milers de famílies, i els bancs van deixar milions d'euros en crèdits i hipoteques. A la vegada, moltes empreses van demanar crèdits per fer inversions, ja que ens trobàvem en una època de prosperitat econòmica.

El deute públic, contràriament al privat, va créixer molt com a conseqüència de la crisi. Les causes principals van ser l'augment de l'atur, que va provocar una gran disminució d'ingressos en impostos de la població activa i un augment de les prestacions d'atur, i pels rescats als bancs amb diners públics.

3. SOCIALISME PER A RICS. LA PARADOXA DEL NEOLIBERALISME.

En els apartats anteriors hem comprovat que Grècia, Irlanda, Portugal i Espanya s'ha produït la mateixa situació; ha augmentat molt el deute públic des de l'inici de la crisi. A partir de la taula de dades que hi ha en finalitzar aquest paràgraf, demostraré que aquesta situació no s'ha produït només en aquests quatre països, sinó que s'ha produït a tots els països de la zona euro. En la taula podem veure que el deute públic ha augmentat a tots els països de la zona euro, i que alguns països que ens volen presentar una gran estabilitat financera, com són Alemanya i França, en realitat tenen un deute públic com a percentatge del PIB superior al d'Espanya. A més, Alemanya va rebre un rescat intern als bancs alemanys entre 2007 i 2008, que va salvar el sistema financer alemany. Es van injectar 480.000 milions d'euros des del Banc Central Alemany.³⁷

³⁶ SEVILLANO, J. El blog de Javier Sevillano. "Evolución del déficit y de la deuda en España". [en línia]. [Consultat: 13 agost 2012]. Disponible a Internet: "<http://javiersevillano.es/deuda-privada.htm>"

³⁷ GARCÍA, V. "Los otros rescates". *Cadena ser*, 09-06-2012

DEUTE PÚBLIC DELS PAÏSOS DE LA ZONA EURO COM A PERCENTATGE DEL PIB ³⁸		
	2006	2011
Alemanya	67'60	80'50
Àustria	62'80	72'40
Bèlgica	88'10	97'80
Eslovàquia	30'50	43'30
Eslovènia	26'40	46'90
Estonià	4'40	6'10
Espanya	39'60	69'30
Finlàndia	39'70	49'00
França	63'70	86'00
Grècia	106'10	170'60
Irlanda	24'80	106'40
Itàlia	106'60	120'70
Luxemburg	6'70	18'30
Malta	64'20	70'90
Portugal	63'90	108'10
Xipre	64'60	71'10

Arrel d'aquestes evidències se'ns presenta una nova qüestió: Perquè només s'han rescatat des de la Unió Europea els quatre països anomenats PIGS (Portugal, Ireland, Greece and Spain) imposant unes fortes restriccions i retallades socials? La resposta és ben senzilla i la trobem en els creditors d'aquests països.

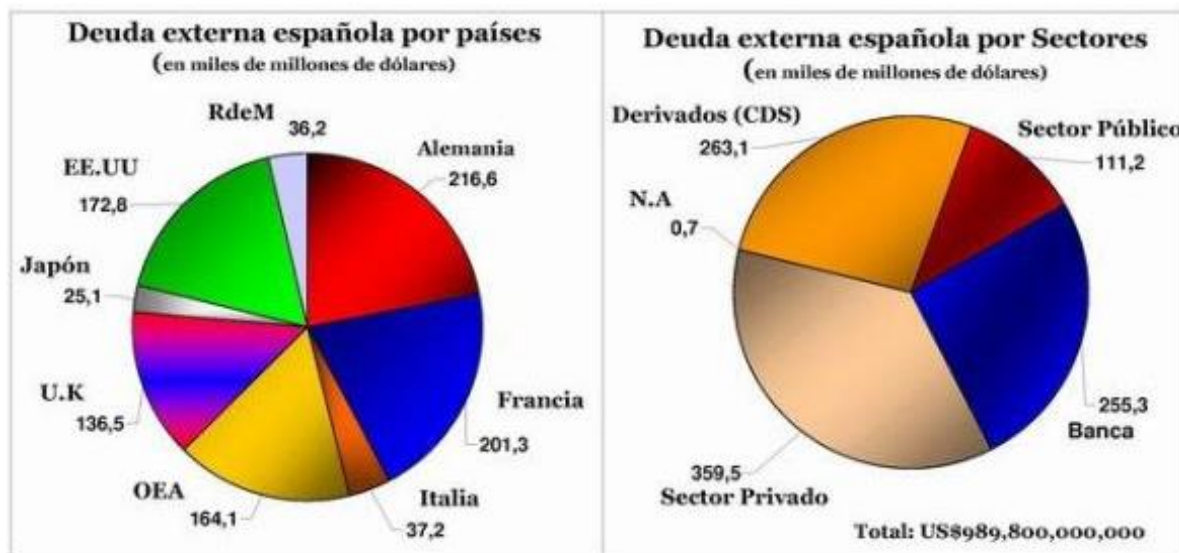
A finals de 2010 el deute dels PIGS era de 2'281 bilions de dòlars, repartits de la següent manera: Portugal tenia el 12'7% del deute, Irlanda el 32'7%, Grècia l'11'1% i Espanya el 43'5%³⁹. L'informe del Banc Internacional de Pagaments (BIS), del desembre de 2010, mostra que el primer país creditor dels PIGS és Alemanya amb 513 mil milions de dòlars, seguit per França amb 410 mil milions de dòlars, Regne Unit amb 370 mil milions de dòlars i Estats Units amb 353 mil milions de dòlars. Aquest fet vol dir que si les economies dels països PIGS fan fallida, conseqüentment també ho faran els països creditors, ja que deixaran de cobrar milions d'euros que els havien deixat. Per aquesta raó la Reserva Federal dels Estats Units i el Banc Central Europeu han rescatat els bancs dels països PIGS, per tal que no facin fallida els bancs alemanys, francesos, britànics i nord-americans.

³⁸ Taula d'elaboració pròpia a partir de els dades de: *Datosmacro.com* [en línia]. [Consultat: 2 desembre]. Disponible a Internet: "<http://www.datosmacro.com/deficit/espana>"

³⁹ MORENO, M.A. *El blog Salmón. Economía y finanzas en su color natural*. [en línia]. [Consultat: 2 desembre]. Disponible a Internet: "<http://www.elblogsalmon.com/mercados-financieros/la-deuda-espanola-global-quien-debe-cuanto-debe-y-a-quien-le-debe>"

L'acrònim per als països PIGS és curiós, ja que se li pot veure un doble sentit. *Pig* en anglès vol dir porc, per tant representa que en anglès estem anomenant aquests països com a "porcs", és a dir, se'ls dona una connotació negativa que podem associar al fet que deuen milions d'euros a les economies que considerem més potents actualment.

El següent gràfic mostra quins són els principals creditors del deute extern d'Espanya:

<http://www.elblogsalmon.com>

40

Els líders polítics d'Alemanya i França, que són els creditors als quals afectaria més la caiguda de l'economia dels països PIGS, són els que varen impulsar les polítiques d'austeritat obligant els països rescatats a socialitzar el deute privat, és a dir, a què la societat hagués de pagar el deute privat a partir de les retallades i de l'augment dels impostos. A més, Àngela Merkel i Nicolàs Sarkozy, respectius presidents d'Alemanya i França, van imposar mesures per limitar el deute. Una d'aquestes mesures es va traduir a Espanya com una reforma constitucional. Jose Luís Rodríguez Zapatero i Mariano Rajoy van acordar una reforma de la Constitució Espanyola per tal de limitar la despesa pública. Argumenten que aquesta acció ha de servir per garantir l'estabilitat pressupostaria a mig i a llarg termini, tant del dèficit com del deute. La modificació de la Constitució es va fer en l'article 135, i es va dur a terme el 2 d'octubre de 2011.⁴¹

En aquest punt és on apareix la paradoxa. El neoliberalisme és una ideologia econòmica que defensa que l'economia s'ha de regular per ella mateixa, que l'Estat no hi ha d'intervenir. Si el neoliberalisme diu que els mercats no han d'estar regulats ni

⁴⁰ Opus cit.

⁴¹ La Vanguardia: "Zapatero y Rajoy pactan una reforma constitucional para limitar el déficit". *La Vanguardia.com*, 23-08-2011.

han de ser intervinguts, assumint cadascú la responsabilitat pels guanys o pels beneficis obtinguts, per què ara els Estats, és a dir, la ciutadania, ha d'auxiliar al sector privat? I el pitjor de tot, per què només s'ha de rescatar una part del sector privat, el sector financer?

Realment, aquest fet és una gran injustícia. Des de l'inici de la crisi a Espanya, la població s'ha vist cada vegada més afectada. Moltes persones s'han quedat a l'atur, i conseqüentment han passat a viure en la pobresa. Milers de famílies han perdut la seva casa, ja que no han pogut seguir pagant la hipoteca i el banc se'ls ha quedat l'habitatge. El nombre d'execucions hipotecàries a Espanya des del 2007 fins al primer semestre de 2012 ha estat d'unes 400.000, xifra molt alarmant.⁴² A la vegada que veiem com milers de persones es queden sense casa, institucions europees com el Banc Central Europeu estan rescatant els bancs, és a dir, institucions privades. La pregunta és, per què els estan rescatant? Els bancs, com a entitats privades, basen les seves polítiques econòmiques en el neoliberalisme, i en èpoques de bonança no volen que l'Estat els molesti en els seus negocis. En canvi, en temps de crisi, per què s'han de trencar les bases d'aquest sistema econòmic i rescatar els causants de la crisi, quan hi ha milers de persones vivint al carrer perquè aquests mateixos bancs els han pres la casa? I les injustícies no acaben aquí, perquè a més, els diners destinats a rescatar les entitats financeres els acabem pagant la ciutadania. Si les institucions polítiques no depenguessin tant dels bancs, potser podrien haver obert els ulls i haver vist que era molt més lògic i coherent rescatar les famílies i no als bancs. D'aquesta manera les persones haguessin pogut seguir pagant la hipoteca i els bancs seguirien tenint aquests ingressos que actualment ja no tenen. De què serveix als bancs tenir milers d'immobles com tenen actualment, si la gent no els compra? De poc els serveix, ja que els seria molt més productiu que hi seguís vivint la gent que actualment està al carrer, encara que fos pagant un lloguer o una hipoteca renegociada i amb un valor més baix.

4. LA PERVERSIÓ DEL SISTEMA. EL BANC CENTRAL EUROPEU I LES AGÈNCIES DE QUALIFICACIÓ.

Després de veure les dades del deute públic espanyol i de comparar-les amb les d'altres països de la Unió Europea, hem de dir que el deute públic espanyol està sotmès a una gran pressió especulativa. Just abans que els Estats posin a la venda noves emissions de deute, els grans bancs i fons especulatius porten a terme importants operacions especulatives, dins les quals hi ha la manipulació de la prima de

⁴² PÉREZ, M.J. Finanzas.com: "Las verdaderas cifras de los desahucios en España". 19-11-2012

risc, que fixa la diferència entre els interessos a pagar per un bon espanyol i per un d'alemany. Duen a terme aquestes operacions gràcies a les agències de qualificació, retribuïdes pels propis bancs, que determinen la qualitat del deute, i per tant, quin ha de ser l'interès que es pagui per ell. El fet de modificar la prima de risc repercuteix en un augment dels beneficis dels bancs, ja que les agències de qualificació eleven els interessos que s'han de pagar pel deute, i llavors els bancs en compren, obtenint així encara més diners. En aquest punt ens podem preguntar, d'on treuen els bancs els diners, si la majoria han fet fallida i han hagut d'estar rescatats? Dons aquí ve la qüestió. El Banc Central Europeu (BCE) deixa diners als bancs, a un interès de l'1%. Les entitats financeres fan servir aquests diners per comprar deute públic a un interès del 5, 6, 7%... depenent de la prima de risc del país.⁴³ En definitiva, els bancs es tornen a enriquir a causa del deute públic que paguem els ciutadans, i que en gran part han creat ells mateixos, ja que el rescat dels bancs computa com a deute públic.

5. LES POLÍTIQUES D'AUSTERITAT

En els apartats anteriors hem vist com el govern s'ha gastat els diners públics en el rescat dels bancs, i com aquest fet ha repercutit en el dèficit i el deute espanyol. A més, hem comprovat que hem arribat a la situació actual a causa de l'ànsia dels bancs per aconseguir més diners. Com a conseqüència, els governs han d'aplicar unes certes mesures per reduir el deute i el dèficit públic. La política d'austeritat impulsada per la Troika, organització formada per la Comissió Europea (CE), el Banc Central Europeu (BCE) i el Fons Monetari Internacional (FMI), es basa en retallar la despesa pública, és a dir, en retallar l'estat del benestar. Els països intervinguts per la UE han estat obligats a implantar aquestes polítiques d'austeritat a canvi dels rescats econòmics. El pilar sobre el qual es recolza la Troika per aplicar-les és afirmar que són necessàries per augmentar la confiança en els mercats, i així poder recuperar una situació de creixement econòmic. Aquest punt de vista no és compartit per la gran majoria de la població, que és qui realment està patint les mesures, i a la vegada veu que la situació no millora, que cada dia ens endinsem més en la profunda crisi econòmica. La visió del poble és molt diferent, veu que els governs han aprofitat el context de crisi econòmica per implantar les polítiques d'austeritat que sempre havien volgut, com són la reducció de salaris, la privatització de les pensions, reducció de la despesa pública en sanitat i educació, i moltes d'altres. És a dir, els polítics s'han aprofitat de la crisi per retallar l'estat del benestar.

⁴³ ALEGRIA, F. Rebelión: "Su Deuda privada, nuestra deuda pública", 03-02-2012. [en línia]. [Consultat: 2 desembre]. Disponible a Internet: "<http://www.rebelion.org/noticia.php?id=143969>"

Un estudi recent del FMI recolza l'opinió dels sectors populars. L'estudi és sobre 173 casos d'austeritat fiscal registrats en països avançats entre 1978 i 2009, i mostra que les conseqüències van ser una major contracció econòmica i un augment considerable de l'atur.⁴⁴

A continuació exposaré les polítiques d'austeritat aplicades pel govern espanyol, i les seves repercussions socials, i mostraré com aquestes polítiques l'únic que estan aconseguint és la pèrdua de drets socials i el debilitament de l'estat del benestar. Les polítiques d'austeritat que mostraré són les aplicades en educació i en sanitat, la reforma laboral, la reforma fiscal, l'edat de jubilació i les pensions.

5.1. EDUCACIÓ

El Boletín Oficial del Estado (BOE) va publicar el dia 21 d'abril de 2012 el Real Decret Llei, on es recullen les mesures adoptades en el camp de l'educació, per tal de contribuir a la reducció del dèficit de l'estat. L'objectiu és reduir la despesa fins a 3.000 milions d'euros entre primària, secundària, ensenyaments especials, formació professional i universitat.

José Ignacio Wert, ministre d'educació, assenyala que "*son medidas extraordinarias para un momento extraordinario*", i que algunes "*son temporales y desde luego no forman parte de nuestro programa de reforma educativa, con lo que tan pronto como mejore la situación económica se retirarán.*"⁴⁵

En aquest decret podem diferenciar les mesures adoptades per als ensenyaments no universitaris, i les aplicades per als ensenyaments universitaris.

ENSENYAMENTS NO UNIVERSITÀRIS:

1. Ràtios d'alumnes per aula. S'ampliaran fins a un 20% el nombre d'alumnes per aula, tant en educació primària com en secundària. Fins al moment el nombre màxim d'alumnes per classe era de 25 en educació primària, de 30 a secundària i de 35 a batxillerat.
2. Augment de la jornada lectiva dels professors en dues hores de classe setmanals. Els mestres d'educació primària exerciran un mínim de 25 hores setmanals de

⁴⁴ FONTANA, J. "Per què serveix la política d'austeritat?". *La Lamentable*, 04-06-2012

⁴⁵ Expansión.com "Los recortes en educación supondrán el despido de 40.000 profesoras interinos, según el PSOE", 17-05-2012

classe, i els professors de secundària un mínim de 20 hores. A més, se'ls suprimiran els complements retributius com les pagues extres.

Aquest augment de la jornada lectiva, juntament amb l'augment del nombre d'alumnes per aula, provocarà l'acomiadament de 2500-3000 professors de l'ensenyament públic a tot l'estat.

3. Els professors impartiran assignatures que no són de la seva especialització, per tal d'ajudar a quadrar els horaris. Un exemple seria el professor de Biologia fent Ciències de la Terra, o el de Francès ensenyant Literatura Catalana. Aquesta solució va totalment en contra de la base de l'educació secundària, que és l'especialització del professorat en diferents camps.
4. Desaparició de l'hora de tutoria. Aquesta mesura afecta la formació personal i psicològica de la persona, ja que a la tutoria es tracten temes de prevenció de drogues, violència, discriminació, orientació escolar, tècniques d'estudi...
5. Els professors TIC no tindran una reducció horària per fer-se càrrec de les instal·lacions informàtiques. Fins ara tenien una reducció de 3 a 5 hores. Aquest canvi provocarà que disminueixi molt la qualitat de les aules d'informàtica, i que els alumnes no les puguin freqüentar gaire.⁴⁶
6. Substitució de professorat. El termini de substitució d'un professor, ja sigui per malaltia o per motius diversos, s'ampliarà a deu dies. Durant aquests primers deu dies el centre docent haurà de cobrir la falta del professor amb els propis recursos, ja sigui amb professors de guàrdia o a través d'altres mitjans.
7. Eliminació de l'obligació d'oferir més de dues modalitat de batxillerat en els centres d'ensenyament secundari públics.
8. Formació professional. Els cicles formatius de grau mig i grau superior que estaven previstos per ser incorporats en el curs escolar 2012-2013, no ho seran fins al curs 2014-2015, és a dir, un endarreriment de dos anys.

ENSENYAMENTS UNIVERSITARIS:

1. Els estudiants de grau que repeteixin algun curs pagaran més diners per matricular-se. Els estudiants universitaris pagaran entre el 15-25% del cost del grau en la primera matriculació d'un curs. Per a la segona matriculació d'un mateix curs el cost serà del 30-40%, augmentant fins al 65-75% en els casos de terceres matriculacions. En el cas d'una quarta matriculació o més, el cost que haurà de

⁴⁶ Asociación de Directores de Madrid y Asociaciones de Directivos de Centros Públicos. *iEducación Alerta! Blog informativo sobre los recortes en educación*. [en línia]. [Consultat: 29 juliol 2012]. Disponible a internet: "<http://educacionalerta.wordpress.com/>"

pagar l'estudiant serà d'entre el 90-100% del cost real del curs. Aquest mateix criteri s'aplicarà als estudiants de màster.

2. Els estudiants estrangers majors d'edat que no siguin residents, i que no formin part de la Unió Europea pagaran el 100% de la matrícula tant universitària com de màster.
3. Es podran suprimir titulacions i centres en el cas que la demanda sigui mínima.
4. Es modificarà el nombre d'hores de docència i d'investigació del professorat.
5. Es concediran beques als estudiants que es trobin dins del llindar econòmic establert. La diferència és que aquest llindar se situarà en el 80% dels crèdits superats, amb l'objectiu d'estimular el rendiment i l'exigència.⁴⁷

Per tal de veure les repercussions reals d'aquestes mesures preses en l'àmbit d'educació he fet una entrevista a una mestra d'educació primària, que he adjuntat al ANNEX H. La mestra entrevistada, de 27 anys, actualment està fent una substitució per baixa maternal a l'Escola "El Montseny" de Mollet del Vallès. Durant molt anys havia estat interina, però amb la nova reestructuració de les plantilles la majoria de mestres d'educació primària interins han passat a ser substituïts. És tutora d'una classe de 25 alumnes, amb possibilitat de noves incorporacions. Aquest any el nombre d'alumnes per classe en el seu cas ha augmentat en quatre alumnes, ja que l'any passat en tenia vint-i-un. Comenta que aquest any cobra el 86% del seu sou, fent les 22'5 hores lectives i les 5 hores destinades a reunions. No fa les 25 hores lectives ja que als substituïts no els paguen les 2'5 hores de vigilància de patis. Tots els mestres, excepte els substituïts, fan guàrdia de pati cada dia. L'any passat, com que la plantilla era més gran, cada mestre vigilava tres patis a la setmana. Aquesta professora explica que des de fa tres anys les pagues extres dels mestres s'han vist reduïdes en el 50%, i que aquest Nadal no cobraran la paga extra. Aquest setembre ha començat a treballar el mateix dia que començaven les classes, ja que el departament no contractava els mestres substituïts fins al dia 12 de setembre. Aquest any no hi ha cap professor que estigui de guàrdia durant les hores de classe, i per tant, quan falta un mestre s'han de desfer desdoblaments d'altres classes per tal de cobrir l'absència. Quan un professor està de baixa, el departament no la cobreix fins al cap de 15 dies. Durant aquest temps no només es veuen afectats els alumnes de la classe del professor, sinó els altres grups que deixen de fer desdoblaments perquè un altre professor pugui cobrir la baixa. L'any passat tots els professors disposaven d'una hora lliure de treball personal,

⁴⁷ "Los alumnos que suspendan pagarán más". *La Gaceta*. Disponible en Internet: "<http://www.intereconomia.com/noticias-gaceta/politica/los-alumnos-tienen-que-responder-esfuerzo-los-ciudadanos-20120420>"

en què si hi havia alguna absència, el professor anava a fer la guàrdia. El seu poder adquisitiu ha disminuït amb les retallades, i no té estabilitat laboral. Aquesta situació li causa molta angoixa i una gran inseguretat.

5.2. SANITAT

El Boletín Oficial del Estado (BOE) va publicar el dimarts 14 d'abril del 2012 el Real Decret llei, on es recullen les mesures urgents per assegurar la sostenibilitat del Sistema Nacional de Salut. El seu objectiu és reduir la despesa del Departament de Sanitat en uns 7.000 milions d'euros.

Les paraules textuais que es recullen en el BOE són les següents: *"Se ha perdido eficacia en la gestión de los recursos disponibles, lo que se ha traducido en una alta morosidad y en un insostenible déficit en las cuentas públicas sanitarias. Se hace, pues, imprescindible la adopción de medidas urgentes que garanticen su futuro."*

Les mesures acordades i que es recullen en el decret són:

- **Els malalts pagaran les pròtesis ambulatòries i el transport sanitari no urgent.** El Govern considera que aquests productes i activitats són "serveis accessoris" i que, per tant, han d'anar a càrrec de qui els sol·liciti. S'hauran de pagar les fèrules i les crosses, però en canvi les pròtesis de malucs i similars no entren dins d'aquesta mesura.

Els usuaris faran l'aportació econòmica segons les seves rendes. Les persones amb rendes superiors a 100.000€ pagaran el 60% del producte, els que ingressin entre 18.000€ i 100.000€ en pagaran el 50%, i el que ingressin menys de 18.000€ en pagaran el 40%. Els pensionistes també es veuen afectats per aquestes retallades, ja que passaran a pagar el 10% d'aquests serveis. Per a aquest col·lectiu el límit serà de 60€ mensuals per rendes superiors a 100.000€, de 18€ mensuals per rendes entre 18.000€ i 100.000€, i de 8€ al mes per rendes inferiors a 18.000€. ⁴⁸

- **El copagament farmacèutic.** El copagament és la part dels medicaments i serveis sanitaris que paga el pacient en el moment d'utilitzar-los. Aquest pagament era del 40% per tots els actius, però segons el nou decret llei, a partir de la seva aplicació es mesurarà segons la renda de cada persona, tal i com en el cas de les pròtesis ambulatòries i el transport sanitari no urgent exposats anteriorment. El copagament

⁴⁸ GRACIA, P. "Los recortes sanitarios, uno a uno". *ELMUNDO.es*, 25-04-2012

s'inicia l'1 de juliol del 2012, per tant les comunitats autònomes hauran d'adaptar el copagament a la renda abans del 30 de juny del mateix any.⁴⁹

- **El sistema deixarà de finançar els medicaments per a símptomes menors.** El govern ha decidit excloure 426 medicaments del finançament públic. Argumenta que aquests són per a símptomes menors o que són fàrmacs amb el mateix principi actiu que d'altres que es venen sense recepta.⁵⁰ Amb aquesta mesura es pretén estalviar uns 458 milions d'euros.

A partir de l'1 d'agost quedaran exclosos principalment productes com mucolítics, descongestius, antidiarreics i llàgrimes artificials. Alguns dels més coneguts són el Mucosan, Bisolmed i Romilar per als refredats, el Fortasec per la descomposició, i el Zovirax per als herpes, entre molts d'altres.

- **Els estrangers residents a Espanya tenen de termini fins al 31 d'agost per regularitzar la seva targeta sanitària, sinó aquestes quedaran anul·lades i sense cap validesa.** El Govern informa que a partir de l'1 de setembre "*els estrangers no registrats ni autoritzats com a residents a Espanya només tindran accés a urgències en casos de malaltia greu o accident.*" Per contra sí que els quedarà cobert l'embaràs, el part i el postpart. A més, "*els estrangers menors de 18 anys rebran assistència sanitària en les mateixes condicions que els espanyols.*"⁵¹ Aquestes persones acostumen a ser immigrants amb una situació administrativa irregular, procedents de països pobres i que estan a Espanya per treballar, però que en no tenir un permís de treball, treballen en l'economia submergida. Tot i això són ciutadans que paguen impostos com l'IVA, i que per tant han de rebre una sanitat de mínims.⁵²
- **Els "turistes sanitaris" hauran d'acreditar una residència al país superior a tres mesos per poder beneficiar-se de la sanitat pública.** Aquest punt està destinat als turistes d'estats que formen part de l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu.⁵³
- **Els joves majors de 26 anys que no hagin cotitzat mai a la Seguretat Social, hauran d'acreditar la falta d'ingressos.** A partir dels 26 anys les persones que no estiguin cobertes per la targeta sanitària dels seus pares i encara no hagin

⁴⁹WordPress.com. *SOS Sanidad Pública*. [en línia]. [Consultat: 27 juliol 2012]. Disponible a internet: "<http://sospublica.wordpress.com/>"

⁵⁰ R. SAHUQUILLO, M. "Sanidad publica la lista definitiva de fármacos excluidos". *El País*, 29-06-2012.

⁵¹ BOLETÍN OFICIAL DEL ESTADO (BOE). 12-12-2009. [en línia]. [Consultat: 26 agost 2012]. Disponible a Internet: "http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2009/12/12/pdfs/BOE-A-2009-19949-C.pdf"

⁵² WordPress.com. *SOS Sanidad Pública, contra los recortes y el proceso de privatización de la sanidad pública*. [en línia]. [Consultat: 26 agost 2012]. Disponible a Internet: "<http://sospublica.wordpress.com/>"

⁵³ GRACIA, P. "Los recortes sanitarios, uno a uno". *ELMUNDO.es*, 25-04-2012

començat a cotitzar, hauran de justificar la falta d'ingressos. En cas contrari, deixaran de rebre el servei de Sanitat Pública Gratuïta.⁵⁴

A més de les mesures preses pel Govern central, també se n'han pres d'altres segons cada comunitat autònoma. L'informe sobre els retalls sanitaris a les comunitats autònomes, elaborat per la federació d'associacions per la defensa de la sanitat pública, ens informa de les mesures més importants preses. Classificades en cinc apartats, les més importants són les següents:

FINANÇAMENT I PRESUPOSTOS:

Cada any el govern destina uns diners a la sanitat pública. Com a conseqüència de la crisi, el pressupost sanitari per habitant en les comunitats autònomes ha disminuït. Aquesta reducció ha estat d'uns 140'13€ per habitant entre 2010 i 2012. Aquesta informació ens la mostra la taula 1 i el gràfic 5 de l'ANNEX B , sobre els pressupostos sanitaris per habitant de les diferents comunitats autònomes dels anys 2010, 2011 i 2012.

PERSONAL:

- **Augment de les hores de treball.** A les Illes Balears, Madrid, Castella la Manxa i València, s'ha produït un augment d'unes 2'5 hores setmanals, el que suposa entre 16 i 19 dies més de treball a l'any. A més, a València i a Castella la Manxa també s'ha produït una reducció dels dies per assumptes propis, i l'eliminació dels dies extres festius per antiguitat.
- **Disminució de les plantilles.** És una mesura generalitzada, aplicada a totes les comunitats autònomes.
- **Incapacitat Transitòria (IT).** Mesura plantejada a Madrid, València i Castella la Manxa. Suposa una disminució important de les ajudes destinades a les baixes de llarga duració.

TAXES I COPAGAMENTS:

- **L'euro per recepta a Catalunya.** A partir del 23 de juny de 2012 es paga a les farmàcies de Catalunya un euro per cada recepta mèdica. Cada ciutadà podrà pagar

⁵⁴ R. SAHUQUILLO, M. "Sanidad publica la lista definitiva de fármacos excluidos". *El País*, 29-06-2012.

fins a un màxim de 61€ l'any. Excepcionalment l'any 2012, any en què entra en vigor, el límit serà de 36€ a l'any. Resten exclosos d'aquest pagament els beneficiaris de pensió no contributiva, del programa de la renda mínima d'inserció, de prestacions d'acord amb la llei d'integració social dels minusvàlids i del Fons d'Assistència Social. Les receptes amb un preu inferior a 1'67€ amb l'IVA inclòs no hauran de pagar l'euro per recepta.⁵⁵

- **Taxes per renovar la targeta sanitària individual (TSI) a les Illes Balears, i per la seva pèrdua a Galícia.**

PRESTACIONS:

- **Tancament de plantes, centres mèdics, quiròfans, i disminució dels torns del personal i guàrdies** en totes les comunitats autònomes, sobretot a Catalunya.
- **Mig any sense TSI a Galícia.** La CCAA de Galícia ha decidit no donar la TSI a les persones que no faci un mínim de sis mesos que estiguin empadronades en aquesta comunitat. També es retira el dret de prestació sanitària a les persones que perden el dret a les prestacions de la seguretat social per atur a llarg termini.
- **Disminució de l'atenció radiològica i del servei d'ambulàncies a Galícia.**
- **Pla d'optimització de llits al País Valencià.** A la comunitat valenciana es van tancar 262 llits d'hospitals el 13 d'octubre de 2011, per tal d'estalviar uns 2'6 milions d'euros al mes (cada llit té un cost diari d'uns 330€). Es van tancar 50 llits a Castelló, 53 a València, i 159 a Alacant, la qual cosa suposa un 2'5% de les places disponibles en el sistema valencià de salut. Aquesta mesura es va prendre en la segona comunitat amb menys llits per cada 1000 habitants de tot Espanya. El País Valencià conta amb 2'44 llits per cada 1000 habitants, número només superior al d'Andalusia, amb 2'41.⁵⁶

PRIVATITZACIONS:

- **Iniciatives de finançament privat.** En diverses comunitats autònomes s'està donant cada vegada més el finançament privat per a la construcció de centres mèdics, hospitals, centres de salut. S'han donat casos d'hospitals públics que

⁵⁵ GENERALITAT DE CATALUNYA. *Euro per recepta*. [en línia]. [Consultat: 23 agost 2012]. Disponible a Internet: "<http://www10.gencat.cat/gencat/AppJava/cat/actualitat2/2012/20618europeerrecepta.jsp>"

⁵⁶ PRATS, J. "Sanidad cierra 262 camas de la red hospitalaria pública". *El País*, 14-10-2011.

USEROS, V.; ÁLVAREZ, F. "Sanidad insiste en que la inhabilitación de las camas no supondrá despidos". *El Mundo*, 13-10-2011.

estaven en construcció i el projecte s'ha paralitzat. Se sospita que aquests passaran a mans d'empreses privades.⁵⁷

- **Privatització d'hospitals públics ja construïts i en funcionament.** Aquesta alternativa s'està plantejant a Castella la Manxa, per als hospitals de Manzanares, Tomelloso, Almansa i Villarrobledo. També per a l'Hospital Clínic de Barcelona, que és el segon centre hospitalari més important de Catalunya, després del Vall d'Hebron. Per aquest últim, la proposta no s'exposarà a debat públic i és molt possible que s'aprovi a curt termini, ja que Artur Mas el volia privatitzar abans de les eleccions del 25N, però no ho va aconseguir. El pressupost d'aquest hospital va ser de 540 milions d'euros, inversió que ara passarà en mans privades, però que ha estat pagada amb diners públics. El govern central aporta cada any 65 milions d'euros a l'hospital, diners que seguirà finançant, tot i que es converteixi en una institució privada.⁵⁸
- **Augment dels concerts i externalitzacions al sector privat.** El cas més destacat és el de les Illes Canàries, on el 40% dels llits són privats.

Un cop vistes les principals retallades en l'àmbit de sanitat, he volgut investigar com han repercutit en la població. Per obtenir aquesta informació vaig anar al casal d'avis de Vilanova del Vallès, i vaig entrevistar tres persones jubilades. Els vaig preguntar qüestions relacionades amb la sanitat i les pensions. Seguidament exposo les repercussions relacionades amb la sanitat, ja que les relacionades amb les pensions les exposo en l'apartat 5.5. Les entrevistes es troben a l'ANNEX H.

La primera de les senyores entrevistades, de 76 anys, explica que actualment hi ha medicaments que la Seguretat Social no li cobreix, i que abans sí que ho feia. Aquests medicaments li suposen uns 20€ extres al mes, sumats als 10€ mensuals que ha de pagar de l'euro per recepta. Aquesta senyora té hepatitis C, artrosi i la pressió alta, motius pels quals ha d'anar sovint al metge de capçalera. Comenta que l'espera abans de poder entrar al metge és d'una mitja hora.

La segona persona entrevistada, un home de 65 anys, comenta que ha de pagar 5€ mensuals pels medicaments que ja no li cobreix la Seguretat Social. A més, ha de pagar uns 6-7€ mensuals a causa de l'euro per recepta. S'ha d'operar dels malucs, però encara li han de fer les proves, ja que com comenta, la sanitat pública va molt lenta. No sap quan l'operaran, però sap que tardaran molt, ja que ha de tenir en compte el temps de fer les proves i obtenir els resultats, sumat a la llista d'espera per

⁵⁷ Hospitals de Toledo, Astúries i Càceres

⁵⁸ QUINTÀ, A. "Privatització de la gestió de l'hospital clínic". *El debat.cat*, 12-10-2012

a les operacions. A més, és un home diabètic, i ha d'anar al metge de capçalera cada sis mesos, on l'estona d'espera és d'uns 15 minuts.

La tercera persona entrevistada és una dona de 64 anys. No s'ha vist gaire afectada per les retallades en sanitat ja que la seva pensió és molt baixa, i per tant no li han aplicat moltes de les mesures. Explica que, de moment, la Seguretat Social li segueix cobrint els medicaments que ha de prendre, però que ha de pagar l'euro per recepta, que li suposa uns 2€ al mes.

5.3. REFORMA FISCAL

El govern espanyol del Partit Popular va publicar el dia 13 de juliol el Reial Decret Llei 20/2012, el qual recull la immediata reforma fiscal. L'objectiu d'aquesta reforma tributària és reduir el dèficit públic, a partir d'una major aportació econòmica dels ciutadans a través dels impostos. Amb aquesta mesura, recomanada pel Fons Monetari Internacional, es pretenen aconseguir uns 8.000 milions d'euros. La reforma fiscal tindrà efectes a partir de l'1 de setembre del 2012. Podem dividir la reforma fiscal en diferents subapartats:

IVA:

- **Augment dels tipus d'IVA.** El tipus general del 18% passa a ser del 21%, el tipus reduït del 8% passa a ser del 10%, i el tipus superreduït del 4% no varia.
- **Elevació del recàrrec d'equivalència.** El recàrrec d'equivalència general del 4% passa al 5'20%, el tipus de l'1% passa a l'1'4%, i el tipus del 0'5% no varia.
- **Alguns serveis que fins al moment tributaven al tipus reduït del 8%, passen a tributar al tipus general del 21%,** és a dir, experimenten una pujada del 13%. Aquests serveis són:
 - Serveis prestats per intèrprets, artistes, directors i tècnics que siguin persones físiques a productors de cine i organitzadors d'obres teatrals.
 - Entrades culturals com el teatre, el cinema, el circ, etc.
 - Serveis prestats per persones físiques que practiquin l'esport.
 - Serveis funeraris.
 - Assistència sanitària, dental i cures termals no exemptes.
 - Serveis de perruqueria, radiodifusió i televisió digital.

- **Augment dels tipus aplicables en el règim d'agricultura, ramaderia i pesca.** Les explotacions agrícoles i forestals passen del 10% al 12%, i les explotacions ramaderes i pesqueres passen del 8'5% al 10'5%.

IRPF:

- **Augment de la retenció de rendiments d'activitats professionals i cursos seminaris o conferències.** El tipus de retenció del 15% passa a ser del 21% a partir de l'1 de setembre del 2012, i fins al 31 de desembre de 2013. A partir de l'1 de gener de 2014 la retenció disminuirà dos punts i serà del 19%.
- **Augment de la quota del IRPF en les nòmines dels treballadors.** L'augment serà d'entre un 0'75% per a les rentes més baixes, a partir de 9.500€ l'any, i fins al 7% en les rentes més altres, de més de 300.000€ de base liquidable. Podem apreciar la pujada del IRPF segons la renda de cada persona en les taules 2 i 3 de l'annex C, anomenades "Augment de la quota del IRPF en les nòmines dels treballadors", i "Augment de la quota del IRPF en les nòmines dels treballadors del 2011 al 2012."
- **Pujada de les rendes de capital.** Veure taula 4: Pujada de les rendes de capital, situada al annex C.

IBI:

L'impost de béns i immobles es veurà incrementat excepcionalment en els anys 2013 i 2014. Aquest increment serà selectiu, ja que no afectarà a tota la població. Afectarà als habitatges situats per sobre del valor mig del seu municipi, és a dir, es pujarà l'impost a la meitat d'habitatges de cada població. L'augment es produeix d'aquesta manera, segons el govern, per no perjudicar a les rentes més baixes. Amb aquesta mesura els ajuntaments pretenen recollir 918 milions d'euros addicionals, necessaris per ajudar a reduir el dèficit pressupostari.

La valoració dels habitatges es farà a partir de l'última revisió cadastral. Com més antic sigui el valor, més gran serà la pujada de l'impost. Les propietats valorades abans del 2002 tindran una pujada del 10%, les valorades entre el 2003 i el 2005, un augment del 6%, i les valorades entre 2009 i 2012, un increment del 4%. Els habitatges revisats entre 2006 i 2008 no experimentaran la pujada de l'IBI, ja que estan sobrevalorats a causa de la bombolla immobiliària.

5.4. REFORMA LABORAL

El Boletín Oficial del Estado (BOE) va publicar el 7 de juliol de 2012 les mesures urgents preses per a dur a terme la reforma laboral, aprovada pel congrés el 28 de juny del mateix any.⁵⁹ La reforma laboral permet reduccions salarials i augments de la jornada de treball, el que molt possiblement es transformarà en un augment dels acomiadaments, i per tant un augment de l'atur proporcional. Les mesures donen més flexibilitat a les empreses, tant externa amb els ajustaments de plantilla, com interna amb la modificació de les condicions de treball. Els principals punts de la reforma laboral són els següents:

- **La indemnització per acomiadament improcedent passa de 45 a 33 dies.** La indemnització per acomiadament improcedent en els contractes indefinits es redueix de 45 a 33 dies per any treballat, amb un màxim de 24 mensualitats davant de les 42 permeses fins al moment. Per als contractes antics a la nova indemnització de 33 dies, aquesta només s'aplicarà a partir de l'aprovació de la norma, no per als anys ja treballats amb el model d'indemnització anterior. Aquests contractes antics mantenen el dret d'obtenir la indemnització en 42 mensualitats.
- **Acomiadaments per causes econòmiques a 20 dies per any.** Entenem per causes econòmiques la disminució continuada dels ingressos durant tres trimestres consecutius. Gràcies aquest punt les empreses podran redimensionar plantilles i reduir estructures administratives que van créixer sense control durant l'època d'expansió, i que actualment no són econòmicament sostenibles.
- **No serà necessària l'autorització prèvia de l'administració per als ERE.** El Govern suprimeix l'autorització administrativa necessària per a les regulacions de treball.
- **Les empreses hauran de fer un pla de recol·locació de mínim sis mesos en el cas d'acomiadar més de 100 treballadors.**
- **Lluita contra l'atur entre els joves.** La nova reforma permet capitalitzar el 100% de la prestació d'atur per als homes de fins a 30 anys i per a les dones de fins a 35 anys que comencin una activitat com a autònoms.
A més, hi haurà un contracte per a la formació i l'ensenyament per a les persones de fins a 30 anys, edat que es reduirà als 25 anys quan la taxa d'atur sigui inferior al 15%.

⁵⁹ EITB. "Entra en vigor la reforma laboral aprobada en febrero". *eitb.com*, 08-07-2012

- **Contracte per a emprenedors i de la formació.** Nou contracte indefinit per als emprenedors i empreses de menys de 50 treballadors. Aquests es beneficiaran d'una deducció de 3.000€ pel primer treballador menor de 30 anys contractat que estigués a l'atur.
A més, el govern crearà un compte de formació per a cada treballador que inclourà el dret a 20 hores anuals de formació finançades per la pròpia empresa.
- **Els directius de bancs que hagin estat sancionats no tindran dret a una indemnització per acomiadament.** Quan es produeixi una indemnització el límit serà de dos anys, o dos vegades les bases màximes resultants dels límits fixats per el govern, segons explica la vicepresidenta del govern, Soraya Sáenz de Santamaría.
- **Limitació de les indemnitzacions dels directius d'empreses públiques.** Els directius d'empreses públiques que deixin el seu càrrec només seran indemnitzats amb set dies per any treballat, amb un màxim de sis mensualitats. A més, aquells directius que haguessin treballat prèviament a l'administració no seran indemnitzats, ja que poden tornar al seu lloc de treball anterior.
- **Fi de la ultraactivitat indefinida en els convenis.** La pròrroga màxima dels convenis col·lectius passa a ser de dos anys, eliminant completament els allargaments indefinits que es produïen actualment. Passats aquests dos anys les parts hauran de negociar un nou conveni, ja que l'anterior deixarà de tenir validesa. S'introdueix la prioritat dels convenis de l'empresa davant dels convenis de nivell superior, per tal de facilitar la flexibilitat interna. Així l'empresa serà més lliure per modificar la jornada de treball, els horaris i els salaris entre d'altres. A més, les empreses amb dificultats podran "despenjar-se" del conveni pactat amb les parts.
- **Les Empreses de Treball Temporal (ETT) podran actuar com a agències de col·locació.** Aquest canvi és degut a que el INEM només col·locava un 3% dels aturats.
- **Fi dels encadenaments dels contractes temporals indefinits.** Es torna a prohibir encadenar contractes temporals que superin els 24 mesos a partir del 31 de desembre de 2012.
- **Mesures contra el frau i l'absentisme laboral.** El govern impulsarà que les persones aturades que estiguin cobrant una prestació per desocupació, col·laborin realitzant serveis en benefici a la comunitat. Pel que fa a l'absentisme laboral, es desvincula totalment l'absentisme del treballador del de la plantilla, així l'absentisme individual podrà ser causa d'acomiadament. S'establirà més control en

les Mútues de Treball, que determinen si la persona realment està en condicions de treballar o no.

- **Bonificacions al contractar joves i majors de 45 anys.** Es fomentarà la contractació indefinida de joves menors de 30 anys amb fins a 3.600€ de manera gradual durant tres anys. En el cas dels parats de llarga duració majors de 45 anys, la bonificació serà de fins a 4.500€, també dipositats de manera gradual. Per a rebre aquests diners la persona haurà d'haver estat a l'atur un mínim de 12 mesos dels 18 anteriors a la contractació.

5.5. EDAT DE JUBILACIÓ I PENSIONS

El Ministeri de Treball i Immigració d'Espanya, va presentar el 25 de març del 2011 una reforma per a la garantia i la millora de les pensions a Espanya. El motiu principal pel qual s'ha elaborat i aprovat aquesta reforma és l'envelliment progressiu que pateix la població espanyola, que podria acabar desequilibrant i fent desaparèixer el sistema públic de la Seguretat Social, si no s'apliquen mesures perquè sigui econòmicament sostenible.

Els canvis que presenta la reforma de pensions en són tres de molt importants:

- 1. Augment de l'edat de jubilació fins als 67 anys, de manera progressiva des del 2013 fins al 2027.** Es mantindrà el dret de jubilació als 65 anys per a les persones amb més de 38 anys i sis mesos cotitzats. Consultar taula 5: Edat de jubilació en funció dels períodes de cotització, situada a l'annex D.
- 2. Augment dels anys que es consideren per calcular la base reguladora de les pensions de jubilació.** Fins al moment es consideraven els últims 15 anys cotitzats per a configurar la base reguladora. A partir de la reforma aquest nombre d'anys augmenta fins als últims 25 anys cotitzats. L'augment es durà a terme de forma gradual a partir del 2013. Consultar taula 6: Elevació del període de computació, situada al annex D.
- 3. Alteració del percentatge de la base reguladora que correspondrà en funció dels anys cotitzats.** Actualment, per rebre el 50% de la base reguladora es necessita haver cotitzat un mínim de 15 anys, i per al 100% un total de 35 anys. Aquesta escala s'ampliarà fins als 37 anys cotitzats per rebre el 100% de la base reguladora. La taula que mostra l'escala definitiva encara no està disponible, ja que encara s'està acabant de negociar i pactar.

Aquests tres canvis afectaran les pensions de jubilació de milers de persones, en la majoria de casos de forma negativa. Les mesures preses disminueixen en molts casos la quantitat de diners que rebrà la persona en jubilar-se.

Ho podem il·lustrar amb un exemple. Actualment, una persona que ha cotitzat 35 anys es jubila als 65 anys amb el 100% de la base reguladora. A causa de la reforma, un treballador que hagi cotitzat 35 anys i vulgui avançar la seva jubilació als 65 anys, haurà de sacrificar a un 20'75% de la base reguladora de la seva pensió.

Pel que fa a les persones ja jubilades, que estan cobrant una pensió, també s'estan veient molt afectades. A data de 30 de novembre de 2012, el consell de ministres i el president Mariano Rajoy han anunciat que no revaloritzaran les pensions d'acord amb l'IPC, mesura que havien negat rotundament d'aplicar. Aquesta mesura ja va ser aplicada per José Luís Rodríguez Zapatero, ex-president d'Espanya, a l'any 2011.

Tal i com es va acordar al Pacte de Toledo a l'any 1995, les pensions han de ser revaloritzades cada any d'acord amb l'IPC previst per a aquell any. L'IPC és l'índex de preus del consum, que ens indica en quin tant per cent s'ha pujat el preu dels productes. Per tal de compensar aquest augment de preus, les pensions s'actualitzaven any rere any. Aquest any 2012, des del govern han decidit que no es revaloritzaran les pensions per tal d'estalviar 2.280 milions d'euros al 2012, i la mateixa quantitat per al 2013. Per fer-ho han aprovat un decret llei que ha suspès l'actualització de les pensions per al 2012 (article 48 de la llei general de la Seguretat Social). Per compensar aquesta mesura, al 2013 s'apujaran les pensions un 1%, i les pensions inferiors a 1.000€ s'apujaran un 2%.⁶⁰

Els pensionistes s'estan veient molt afectats per la no revalorització de les pensions que va fer Rodríguez Zapatero, i encara s'hi veuran més arren d'aquesta nova congelació de les pensions feta per Mariano Rajoy. A continuació us exposaré tres casos reals de persones que cobren pensions i que estan patint la pèrdua de poder adquisitiu com a conseqüència de la no revalorització de les pensions d'acord amb l'IPC. La informació l'he extreta a partir de les entrevistes realitzades a tres persones jubilades que acudeixen regularment al casal d'avis de Vilanova del Vallès. Les entrevistes es troben a l'ANNEX H.

⁶⁰ SÁNCHEZ, R.M. "El govern no compensarà els pensionistes per la desviació de l'IPC". *elPeriódico.cat*, 30-11-2012

La primera persona entrevistada, una dona de 76 anys, cobra actualment una pensió de 1.000€ al mes. Explica que ha notat molt l'augment dels productes bàsics, als quals ha de destinar entre 50 i 60€ més cada mes. Comenta que no té problemes per arribar a fi de mes, però sí que ha hagut de reduir la despesa. Diu que més val estalviar per si de cas, ja que cada cop la situació està pitjor. Aquesta senyora té una filla que està a l'atur i a la qual ha d'ajudar a pagar les despeses. Compara la situació actual amb la post-guerra, ja que hi ha molta precarietat, gent que no pot ni menjar i que ha de buscar menjar en els contenidors. Pensa que actualment els bancs i caixes ens estafen, i els governs ens oculten gran part de la informació. Es partidària de reactivar l'economia a través de la creació de llocs de treball i de l'ajuda a les persones més necessitades.

La segona persona entrevistada, un home de 65 anys, cobra una pensió de 900€. S'ha vist molt afectat per les retallades i està molt indignat per la congelació de les pensions, ja que ha cotitzat a la Seguretat Social durant 47 anys i pensa que no es mereix que tractin amb tan poc respecte les persones que han treballat durant tants anys, ja que han treballat per tenir una bona pensió. Explica que té problemes per arribar a fi de mes i que ha hagut d'adaptar la seva pensió a la despesa. És un home diabètic, fet que suposa una despesa extra en menjar especial, medicaments, etc. Ha notat molt l'augment de la gasolina, ja que abans posava 40€ de combustible al seu vehicle al mes, i ara n'ha de posar entre 70 i 80€. Se sent malament respecte a la situació actual de crisi, ja que pensa que les coses es podrien haver fet de manera diferent, i que ara no ens trobaríem en aquesta situació. Remarca que cada cop tot és més car, tant productes com impostos, i per tant la gent ha de pagar més, però arriba a un punt en què no és possible, que la gent ja no arriba per pagar més.

La tercera persona entrevistada, una dona de 64 anys, cobra una pensió de 560€. Té problemes per arribar a fi de mes i ha notat molt l'augment dels productes bàsics. Explica que actualment cobra el mateix que l'any passat, però que cada vegada tot és més car, i que això li provoca molts problemes econòmics. També ha notat molt l'augment del preu del petroli, ja que abans de la crisi gastava 20€ de gasoil a la setmana, i ara en gasta 40€. La seva qualitat de vida ha baixat molt, perquè abans tot era molt més barat i era més fàcil viure el dia a dia. Comenta que a la seva filla li han retallat el sou 80€ al mes, i que ho ha hagut d'acceptar per mantenir la feina. La seva filla ha de pagar una hipoteca i té dos fills, i per tant amb 820€ que cobra actualment

és impossible fer front a la situació. La mare es sent impotent ja que no pot ajudar la seva filla, perquè la seva pensió només li arriba per menjar dia a dia.

6. CONSEQÜÈNCIES SOCIALS DE LA CRISI I DE LES POLÍTIQUES D'AUSTERITAT.

La crisi econòmica actual ha portat unes greus conseqüències socials, que han estat molt agreujades per les polítiques anti-crisi exposades anteriorment, que no han millorat la situació de la població, sinó ben al contrari, l'han dificultada. Tal i com he exposat en l'apartat 2.3.2, on parlo del rescat a Espanya per part de la Unió Europea, veiem que els rescats als bancs no han servit per sortir d'aquesta crisi econòmica, sinó per endinsar-nos-hi molt més, a la vegada que puja el deute i el dèficit públic.

A continuació exposaré algunes de les conseqüències socials més greus que han tingut la crisi i les polítiques d'austeritat. Aquestes conseqüències són la destrucció del teixit empresarial, l'augment de l'atur i l'augment de la pobresa.

6.1. DESTRUCCIÓ DEL TEIXIT EMPRESARIAL

La creació de llocs de treball va estretament lligada amb la creació de noves empreses, i la destrucció de llocs de treball amb la fallida de les empreses. Ateses aquestes afirmacions, la situació d'Espanya tendeix clarament a seguir augmentant el nombre d'aturats. Les dades són molt preocupants, actualment hi ha menys empreses cotitzant a la Seguretat Social que a l'any 2004. Les empreses que fan fallida corresponen a tots els sectors, no únicament al de la construcció, ja que la crisi s'ha estès a tots els sectors. Des de l'inici de la crisi fins al 2010 es van tancar 141.249 empreses a Espanya. El ritme de tancament d'empreses és molt elevat, amb una mitja de 264 empreses diàries des de 2010.⁶¹ En tan sols un any, del 2010 al 2011, el teixit empresarial es va reduir un 1'6%, passant a ser de 3'2 milions de societats al nostre país.

A Espanya la majoria d'empreses tenen pocs treballadors. Segons l'Informe sobre Estructura i Demografia Empresarial presentada pel Directori Central d'Empreses (DIRCE) l'1 de gener de 2012, el 55'2% de les empreses espanyoles no tenen cap assalariat contractat, és a dir, són empreses petites on només hi treballa una persona. Englobant aquestes dades, 8 de cada 10 empreses espanyoles tenen de 0 a 2 empleats. Aquestes dades ens mostren que la majoria d'empreses que tenim al nostre

⁶¹ SÁNCHEZ, C. "Más de 141.000 empresas han echado ya el cierre por la crisis". *Cotizalia*, 09-03-2010

país no donen feina a gaire gent, ja que tenen pocs treballadors contractats. Només el 4'7% de les empreses tenen més de 20 persones contractades.⁶²

A més, tal i com es mostra en la taula 7 de l'ANNEX E, les úniques empreses que han augmentat del gener de 2009 al juliol de 2011 han estat les grans empreses amb més de 500 treballadors. Pel que fa a totes les altres empreses, s'ha experimentat una disminució, que es va accentuant a mesura que va disminuint el nombre de treballadors que tenen. Aquest fet és degut a que són societats petites amb un marge de benefici més reduït, i que no poden fer front a grans períodes de pèrdues. Podem afirmar que les PIMES (Petites i Mitjanes Empreses) han estat les més afectades per la crisi.

Tal i com podem veure en la taula 8 de l'ANNEX E, el nombre de persones afiliades a la Seguretat Social entre desembre de 2005 i agost de 2011 ha disminuït en 811.805 persones. Aquesta disminució repercuteix directament en la despesa de la Seguretat Social, ja que aquestes persones passen d'aportar-hi diners a través dels impostos, a haver-ne de cobrar per la prestació de l'atur.

La destrucció del teixit empresarial és un fet que s'està donant a tot arreu en el nostre país. Per tal de veure aquesta destrucció en un àmbit més familiar i proper, vaig fer una entrevista a l'alcalde de Vilanova del Vallès, Sr. Oriol Safont Prat. En l'entrevista vam tractar temes relacionats amb el tancament d'empreses a Vilanova, i com aquests tancaments han afectat en la reducció d'impostos i en el pressupost municipal. A més, també vam parlar de l'augment de l'atur, tema que tracto en l'apartat 6.2 del treball. L'entrevista es troba a l'ANNEX H.

L'ajuntament no disposa de dades sobre el nombre d'empreses que han tancat a Vilanova des de l'inici de la crisi, ja que com explica l'alcalde, les empreses només estan obligades a registrar la seva posada en funcionament, però no el seu tancament. Aquest fet fa que si les empreses tanquen, no ho comuniquin a l'ajuntament. L'ajuntament té registrades les empreses que facturen més d'un milió d'euros a l'any, ja que paguen l'impost de l'IAE (Impost sobre Activitats Econòmiques). A l'any 2008 hi havia 58 empreses a Vilanova que pagaven l'impost de l'IAE, en canvi, actualment al 2012, n'hi ha 49. Aquest fet no significa necessàriament que hagin tancat nou empreses grans. Aquestes dades poden reflectir el tancament d'empreses, o la reducció dels seus beneficis, tals que no arribin al milió d'euros anuals, i per tant no

⁶² Informe sobre Estructura i Demografia Empresarial presentada pel Directori Central d'Empreses (DIRCE) l'1 de gener de 2012

hagin de pagar l'IAE. Els ingressos al 2008 obtinguts d'aquest impost van ser de 117.256€, i al 2012 de 139.237€. En les dades podem veure una disminució del nombre de contribuents i un augment de la quantia recaptada per l'ajuntament. Aquest fet és degut a que a l'any 2011, hi va haver un augment d'aquest impost del 8'57%. Els impostos aportats per l'IAE suposaven al 2007 un 3% del pressupost municipal. Els ingressos municipals provenen principalment de l'IBI (Impost sobre Béns Immobles), de l'IAE, de la Taxa de Vehicles, de l'Impost de Construcció, de les transferències de l'Estat i de les transferències de la Generalitat. També són molt importants les llicències d'obres, que al 2007 van aportar uns 700.000€ a l'any, però que en canvi al 2012 n'han aportat només 100.000€. A partir d'aquests ingressos s'elabora el pressupost municipal.

A l'any 2006 el pressupost municipal era de 9.893.000€. D'aquesta quantitat 5.000.000 eren d'inversions, destinats a la construcció de l'escola la Falguera. Els diners de les inversions provenen de les subvencions de la Generalitat. El pressupost ordinari del 2006 era de 4.893.000€.

El pressupost municipal del 2012 és de 4.765.000€. Podem veure que el pressupost ordinari (és el pressupost que tenen els ajuntaments per gastar regularment) és més o menys el mateix. Veiem la gran diferència en què al 2012 no hi ha diners destinats a inversions, per tant la crisi ha afectat sobretot en l'eliminació de les inversions per construir nous serveis públics al poble. El pressupost ordinari és més o menys el mateix, però hauria d'haver augmentat, ja que l'Estat dona els diners a l'ajuntament en funció del nombre d'habitants, i actualment som més habitants que al 2006, per tant, el pressupost per habitant ha disminuït.

L'alcalde comenta que no s'ha eliminat cap servei al poble, però que sí que se n'han disminuït. Han disminuït les activitats al centre cultural (teatre i cinema), i les que es fan actualment els surten gratuïtes per compensació (ex: deixar assajar durant unes setmanes una obra de teatre al centre cultural a canvi de representar-la un dissabte al poble). Aquest estiu es va eliminar el transport públic al mes d'agost, s'ha disminuït la freqüència del manteniment de jardineria, es fan servir els recursos humans mínims (encara que es necessiti més personal no es contracta), s'han reduït les ajudes a les entitats públiques com les escoles i el centre cultural.

6.2. AUGMENT DE L'ATUR

A Espanya hi ha actualment 1.728.400 famílies en les quals tots els seus membres es troben a l'atur. A nivell de Catalunya el nombre és de 225.000 famílies.⁶³

A finals de juny del 2012 es va batre el rècord d'atur a Espanya, fins i tot superant l'adquirit en la crisi de 1994. S'ha arribat a un 24'63% d'atur, la qual cosa es tradueix en 5.693.100 desocupats, davant del 24'55% d'atur al que es va arribar 18 anys enrere.

A més, al segon trimestre de 2012, el nombre de famílies amb tots els seus membres a l'atur va arribar a les 1.737.600 a tot Espanya. A la vegada, les famílies en les quals tots els seus membres actius tenen feina va baixar 13.200 famílies, passant a ser aquest col·lectiu de 8.580.500 en tot el país.⁶⁴

Podem observar l'augment de l'atur des de l'any 2002 al 2012 a l'annex F, on hi ha diferents taules i gràfics elaborades per mi mateixa. Aquestes taules i gràfics ens mostren l'atur total, per sectors, per sexe i per edat entre els anys citats anteriorment. Pel que fa a les dades de l'atur a Vilanova del Vallès, vaig recavar aquesta informació en l'entrevista realitzada a l'alcalde Sr. Oriol Safont Prat, que es pot consultar a l'ANNEX H.

En l'entrevista, va comentar que actualment a Vilanova del Vallès hi ha 325 persones a l'atur. Al 2007 el percentatge d'atur era del 6%, i ara al 2012 és del 12%, és a dir, s'ha duplicat.

6.3. AUGMENT DE LA POBRESA

L'augment de l'atur ha tingut com a conseqüència un augment de la pobresa al nostre país. Actualment a Espanya hi ha deu milions de persones, el que suposa un 22'5% de la població total, que es troben en una situació de pobresa relativa, és a dir, que només disposen de 500€ al mes. La situació encara és més greu per a uns altres dos milions de persones, que es troben en situació de pobresa severa, i que han de passar cada mes amb 300€ o menys.⁶⁵

⁶³ SILVA, B. Fedaià. Pobresa infantil a Catalunya, Informe Fedaià maig 2012. Disponible a Internet: "http://www.social.cat/documents/pobresainfantilfedaià_informe.pdf"

⁶⁴ Instituto Nacional de Estadística, Encuesta de población activa (EAP). Segundo trimestre de 2012. [en línia]. [Consultat: 4 setembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.ine.es/daco/daco42/daco4211/epa0212.pdf>"

⁶⁵ European anti Poverty Network (EAPN). [en línia]. [Consultat: 4 setembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.eapn.es/>"

La ONG de Càritas va presentar aquest 2012 l'informe "Exclusió i desenvolupament social. Anàlisi i perspectives 2012", elaborat per la fundació FOESSA. En aquest es recullen dades molt significatives sobre l'augment de la pobresa al nostre país.

Espanya és un dels països de la Unió Europea amb una taxa de pobresa més elevada, només superada per Romania i Letònia. A la UE hi ha 84 milions de persones pobres, 10'7% de les quals es troben a Espanya. ⁶⁶

Un terç de la població espanyola té moltes dificultats per arribar a final de mes. Un 22% de les llars espanyoles viuen per sota del llindar de pobresa, i un 25 % estan en situació de risc. El llindar de pobresa a Espanya a l'any 2010 era de 7.818€ anuals per persona, o de 16.418€ anuals per família (dos adults i dos infants). A més, la taxa d'atur de la persona que aporta més diners a cada família ha crescut fins al 19%, xifra molt alarmant.

La pobresa al nostre país no està distribuïda de manera homogènia, sinó ben al contrari, es concentra al sud i a les illes Canàries. Segons el mateix informe citat anteriorment, al 2010 Navarra tenia un 7'3% de pobresa, el País Basc un 11'6%, i Astúries un 12'3%, davant d'un 38'2% d'Extremadura, un 31'3% de les illes Canàries, un 30'1% d'Andalusia, i un 29'2% de Murcia.

La crisi econòmica ha accentuat molt les diferències entre rics i pobres, fent els rics encara més rics, i als pobres encara més pobres. Ha creat una nova classe social, "el treballador pobre", format pel conjunt de població que treballa, i que tot i això viu en la misèria. Aquestes persones són les que s'han vist més greument afectades per les retallades, quedant-se gairebé sense els serveis bàsics mínims coberts.

La principal causa de l'augment de la pobresa durant la crisi ha estat que milers de persones han perdut la seva feina i s'han quedat a l'atur. Aquestes persones passen a tenir ingressos molt més baixos, que moltes vegades no els arriben ni per seguir pagant la hipoteca. Aquesta situació és molt preocupant, ja que el banc, quan una família deixa de pagar les mensualitats corresponents es pot quedar amb la propietat de la seva casa. Els bancs, a més de deixar a les famílies sense habitatge, els reclamen la diferència entre la taxació inicial i el valor de venda en la subhasta, ja que considera que el deute no ha quedat saldat. Per tant estem parlant de milers de persones que perden la casa i a més tenen un deute insostenible a pagar, que comportarà que els

⁶⁶ HIDALGO, S. "La pobreza en España, más crónica que nunca". *Público.es*, 22-02-2012

embarguin el salari actual o els salaris futurs si actualment no tenen feina. Aquest procés en el qual el banc pot treure a subhasta pública l'habitatge s'anomena execució hipotecària. La majoria de les execucions hipotecàries ordenen que encara que el banc s'hagi quedat l'immoble a un preu més baix del de taxació inicial, el prestatari ha de seguir pagant el deute fins a cobrir-ne la totalitat, fet que condemna gairebé a per vida la persona a pagar aquell deute. Tot i això, la decisió final depèn del jutjat i del jutge que toqui a cada persona, ja que podem trobar casos exactament iguals que han estat tractats de diferent manera en dos jutjats diferents. En l'ANNEX G he inclòs tres sentències diferents. En la primera es dicta que l'entrega de la casa ja cobreix la totalitat del deute amb el banc. La entitat bancària posa un recurs d'apel·lació, però aquest és denegat. En la segona sentència la situació inicial és la mateixa, però el recurs d'apel·lació de l'entitat bancària és acceptat i per tant la persona haurà de pagar el deute pendent amb tots els seus béns presents i futurs. La tercera sentència diu que el prestatari⁶⁷ ha de pagar la diferència entre el preu de taxació inicial i el preu de subhasta. El prestatari posa un recurs d'apel·lació contra el banc, que és acceptat, i per tant amb l'entrega de l'habitatge el deute queda cobert.

Com hem pogut observar, les decisions són diferents en cada jutjat, tot i tractar-se d'un tema tan important com la pèrdua de l'habitatge d'una família. Aquest fet provoca una gran inseguretats jurídica, ja que en haver-hi uns criteris diferents d'interpretació de les normes, fa que les decisions siguin diferents en casos idèntics. Es pot donar el cas que siguin afortunats i que amb l'entrega de la casa cobreixin el deute, però també es pot donar el cas contrari, que tot i quedar-se sense habitatge hagin de cobrir un deute que els embargarà els seus salaris tant presents com futurs, fins que no cobreixin la totalitat del deute amb el banc. Aquesta situació d'inseguretats jurídica és totalment impròpia d'un estat democràtic de dret.

L'augment de la pobresa ha afectat persones de totes les edats, incloent-hi la pobresa infantil, és a dir, la dels menors de 16 anys. L'any 2010 l'índex de pobresa infantil a Espanya era del 24%, l'any 2011 va augmentar fins al 25'3%, i al 2012 l'índex se situa en el 26'5%.⁶⁸

Aquestes dades ens mostren que el 26'5% dels infants a Espanya viuen en famílies on els ingressos es troben per sota del llindar de pobresa moderada. Aquestes famílies no

⁶⁷ Prestatari: persona que deu un préstec o una hipoteca al banc.

⁶⁸ EITB. "Entra en vigor la reforma laboral aprobada en febrero". *eitb.com*, 08-07-2012

poden afrontar despeses imprevistes, consumir productes frescos com a mínim un cop cada dos dies, comprar medicaments, etc.

Les dades exposades anteriorment són molt alarmants, però normalment si no veiem els fets amb els nostres propis ulls no ens n'adonem de la seva gravetat real. Per tal de veure com es reflecteix l'augment de la pobresa en un àmbit molt proper al nostre he realitzat dues entrevistes, una al menjador social i banc d'aliments del Xiprer a Granollers, i l'altre a Càrites Diocesana de Granollers. Aquesta ha estat la part més dura emocionalment del meu treball. Com he comentant anteriorment, no és el mateix veure dades estadístiques de la pobresa en documents oficial, al diari o a la televisió, que posar-te en contacte directe amb una persona que gestiona recursos per tal d'ajudar a persones que s'han quedat sense feina i s'han empobrit. A més, actualment les persones que s'han empobrit a causa de la crisi són persones d'un ambient molt proper al nostre, ja que és el fet de quedar-se sense feina el que els ha empobrit. A continuació exposaré la informació recollida a través de les dues entrevistes, que es troben a l'ANNEX H.

La primera entrevista és al Xiprer de Granollers. El Xiprer és una casa d'acollida que fa tant de menjador social com de banc d'aliments. És un projecte que va sorgir a nivell familiar, i que es va anar fent més gran amb el temps. Es va unir amb Càrites per tal d'abastar a més població. Les persones que acudeixen a Càrites de Granollers per falta d'aliments, són enviades al banc d'aliments del Xiprer a buscar menjar.

Al Xiprer hi col·laboren 135 voluntaris. És un lloc on s'acullen totes les persones que hi arriben i no tenen res per menjar. A més, disposa de 13 habitacions per a persones que dormen al carrer, de les quals només han de pagar-ne l'aigua i la llum.

Des de l'inici de la crisi el nombre de persones que atenen ha crescut lleugerament, ja que molts immigrants han tornat al seu país. El canvi que s'ha donat és en la procedència de les persones, ja que en els anys de crisi han augmentat molt les persones del país.

La situació social de les persones a les quals atenen va des de persones sense sostre o amb molta precarietat, a persones amb estudis universitaris que han perdut la feina i s'han quedat sense ingressos suficients per cobrir les despeses. Han arribat a tenir algun cas de gent de l'alta societat de Barcelona, que s'han arruïnat d'un dia per l'altre. Són persones sense ingressos o amb ingressos molt baixos.

Actualment unes 6.000 persones a Granollers viuen en la pobresa. El banc d'aliments del Xiprer dona servei a unes 1.400 persones aproximadament, que hi acudeixen a buscar aliments cada tres setmanes. Al menjador atenen a unes 20-30 persones per esmorzar, i a unes 50-60 per dinar, tot i que han arribat a ser-ne 90 al migdia.

Les persones que s'han empobrit pateixen molta angoixa i tristesa, hi ha gent que s'acaba suïcidant. Moltes famílies tornen a viure tots junts, amb els avis i tot, ja que no poden pagar més d'un habitatge.

La pobresa infantil ha augmentat molt. En dues escoles de Granollers s'ha detectat que hi ha nens que passen gana. No porten esmorzar perquè la seva família no té diners per comprar menjar. Hi ha nens que es queden al menjador i pregunten si es poden emportar les sobres de menjar perquè els seus pares puguin sopar.

Els nens que es troben en aquesta situació pateixen traumes que costen molt de superar. Els afecta a la personalitat, són nens amb por, angoixa i ràbia. És molt important l'entorn familiar, si els pares porten bé el tema de viure en la pobresa o si es desesperen i no hi veuen sortida. Són situacions que queden gravades per sempre en els nens. Mercè Riera Manté, responsable del Xiprer, comenta que ens hem de fer companyia perquè la gent no se senti sola davant la misèria.

La segona entrevista realitzada és a Càrites Diocesana de Granollers. Les persones entrevistades són Mercè Relats i Cases, responsable de Càrites a Granollers, i Casilda Isern Brufau, educadora social de Càrites.

Comenten que al 2008 es va produir un gran augment de les persones que van acudir a Càrites, en part perquè s'oferien unes ajudes per a menors de 0-3 anys, que actualment ja no s'ofereixen. Al 2012 s'ha notat molt un augment de les persones del país. Aquestes quan es queden sense feina acudeixen a altres tipus d'ajuda, per a ells Càrites és l'últim recurs. Per tant, quan hi acudeixen és que la seva situació és molt crítica. El 2012 ha estat l'any més dur, ja que a molta gent se li acaba l'atur i es queda gairebé sense res. Les persones que recorren a Càrites són gent sense ingressos i sense feina, o amb uns ingressos molt baixos (ex. 5, 6 o 7 persones vivint amb 400€ al mes). També persones sense res de res, que dormen al carrer. Els majors d'edat que no tenen cap malaltia no cobren cap ajuda de l'administració pública, i per tant si no troben feina no tenen cap ingrés.

Actualment estan ajudant moltes persones de classe mitjana que en perdre la feina han passat a viure al llindar de la pobresa (persones que tenien estudis universitaris o formació de grau mig). També persones que no van acabar els estudis i es van dedicar a la construcció. Aquestes han perdut la feina i són gent endeutada. No poden pagar la

hipoteca perquè se'ls acaba l'atur. Són persones que tenien totes les despeses cobertes i que ara no tenen ni per menjar.

Abans de la crisi la pobresa era d'entre el 2 i el 4% de la població. Actualment és del 20% de la població. La crisi ha generat un empobriment de totes les famílies de classe mitjana i baixa. Tothom per fer el mateix que feia abans necessita més diners. Aquesta crisi ens porta d'una societat democràtica i igualitària a una societat menys democràtica i més desigual. Ens estem convertint en una societat polar, és a dir, una societat on només hi ha rics i pobres. A més, els rics cada cop s'estan enriquint més, a la vegada que els pobres es tornen més pobres. Està desapareixent la classe mitjana, ja que les persones en perdre la feina redueixen molt els seus ingressos i passen a formar part de la classe baixa o de la pobresa.

Un 50% de la població reconeix obertament que té dificultats per arribar a fi de mes. D'aquest 50%, un 25% diu que no arriben a final de mes.

L'autoestima de les persones que passen a viure en la pobresa cau en picat, ja que passen de tenir una vida estable a no poder cobrir les necessitats bàsiques. Les persones que perden la feina cobren l'atur, però quan aquest se'ls acaba passen a cobrar una prestació substitutòria de 426€. Aquestes persones no poden cobrir les despeses més bàsiques com són l'aigua i la llum, per tant han de demanar ajuda a familiars o altres. En aquest punt comencen un procés d'aïllament, els entra el desànim i deixen de lluitar, ja que pensen que la seva situació no té sortida. Necessiten algú que els faci veure que la vida sí que té sentit.

La situació de pobresa té conseqüències molt greus en els nens. Viuen en un entorn familiar molt trist, no reben una bona alimentació i tenen dificultats per estar integrats (no poden pagar el menjador de l'escola, el material escolar, les sortides, etc.). Els nens tenen molts problemes físics i psicològics, que els provoquen dificultats en tots els àmbits. Des de Càrites s'ofereixen ajuts psicològics. També s'està col·laborant amb moltes escoles, perquè s'han detectat famílies que no poden ni menjar un plat calent al dia. Ha augmentat molt la demanda de roba per als nens. Quan una família entra en la pobresa, la cura dels nens també cau automàticament (dentista, ulleres, plantilles, etc.) Des de Càrites es vetlla perquè els nens puguin cobrir aquestes necessitats.

Es considera que una família viu en el llindar de la pobresa quan no pot pagar el lloguer, els subministraments i el menjar. Aquests són els tres pilars bàsics que necessita una família per viure, i per tant quan no els pot cobrir i ha de demanar ajuda als altres per pagar-los, és que es troba en el llindar de la pobresa.

Actualment aquests tres pilars tenen un cost molt elevat. Contant pel cap baix, una família de quatre persones paga un mínim d'uns 400€ de lloguer o per la hipoteca, uns 200€ de subministraments (aigua, llum, gas...) i uns 100€ a la setmana de menjar, que són 400€ al mes. Si fem la suma ens surt una despesa de 1.000€ al mes com a mínim. És impossible que una família en què el pare i la mare, o un dels dos, s'han quedat a l'atur pugui pagar aquesta quantitat, i menys les persones a les quals se'ls ha acabat l'atur, que cobren un subsidi de 426€ al mes.

7. ALTERNATIVES PER SORTIR DE LA CRISI

Al llarg del meu treball he exposat quines han estat les causes de la crisi econòmica, les polítiques preses pels governs arran de la crisi, i les repercussions socials d'aquestes. He demostrat que les decisions preses no ens han portat cap a un camí propici per sortir de la crisi, sinó ben al contrari, i que les mesures d'austeritat no ajuden a alleujar la crisi, sinó que l'agreugen encara més. Per concloure el meu treball i per respondre la segona pregunta plantejada, vull exposar algunes alternatives a les polítiques econòmiques preses fins al moment. Em basaré principalment en dos autors: Vicenç Navarro, catedràtic en ciències polítiques i socials a la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona, i un dels autors del llibre *Hay alternativas*, i Joseph Stiglitz, professor d'economia a la Universitat de Columbia (EUA), i guanyador del premi Nobel d'Economia l'any 2001. He extret la informació de dos materials audiovisuals, concretament dues conferències, una de cada un d'aquests autors, que cito en el peu de pàgina d'aquest mateix apartat.

7.1. ALTERNATIVES SEGONS VICENÇ NAVARRO

El catedràtic de ciències polítiques i socials, Vicenç Navarro, exposa en la conferència *El ataque al modelo social europeo* diferents alternatives a les decisions preses per sortir de la crisi econòmica actual.

En aquesta conferència ens presenta les actuacions dutes a terme pel govern espanyol, i una o diverses mesures per a cada mesura presa. La síntesi que jo n'he fet és la que us exposo a continuació⁶⁹:

1. Congelar les pensions, per obtenir un estalvi de 1.200 milions d'euros. Alternatives:

⁶⁹ NAVARRO, V.; TORRES LÓPEZ, J.; GARZÓN ESPINOSA, A. (2012). *Hay alternativas. Propuestas para crear empleo y bienestar social en España*. 6ª ed. Madrid: Editorial Sequitur. Pàg.209-221

- Mantenir l'impost de patrimoni. Recolliria 2.100 milions
 - Anul·lar les rebaixes en els impostos de successions. Recolliria 2.552 milions
 - Anul·lar la baixada d'impostos a les persones que ingressen més de 120.000 euros l'any. Recolliria 2.500 milions d'euros
2. Retallades en sanitat, per estalviar 6.000 milions d'euros. Alternativa:
- Anul·lar la baixada de l'impost de societats de les grans empreses que facturen més de 150 milions d'euros al any, i que representen únicament el 0'12% de totes les empreses. Recolliria 5.300 milions.
3. Retallades en sanitat, educació i serveis socials, per estalviar 25.000 milions d'euros. Alternativa:
- Corregir el frau fiscal de les grans fortunes, banca i grans empreses, que representen el 71% de tot el frau fiscal. Recollirien 44.000 milions.
4. Augment de l'IVA. Alternativa:
- Augmentar l'impost de Societats al 35% per les empreses que guanyin més d'un milió d'euros al any. Així s'aconseguirien 14.000 milions d'euros.
5. Destrucció de llocs de treball en els serveis públics. Alternativa:
- Crear un impost a les transaccions financeres per recollir 5.000 milions d'euros.
6. Reducció de l'estat del benestar gestionat per les CCAA. Alternativa:
- Reduir l'economia submergida deu punts, recaptant 38.500 milions d'euros.

A més d'aquestes alternatives per a cada decisió del govern espanyol, Vicenç Navarro exposa les diferents opcions que tenen els països afectats per seguir d'ara a endavant.

A. **Seguir amb la situació actual i amb les mesures d'austeritat.** Aquesta és la pitjor alternativa. Hem estat comprovant durant mesos que per aquest camí Espanya no sortirà de la crisi, sinó ben al contrari, ja que cada vegada els problemes a resoldre són més greus.

B. **Aplicar el New Deal⁷⁰ a Europa i un canvi profund en el BCE,** perquè aquest es converteixi realment en un Banc Central. S'ha d'estimular l'economia a partir del New Deal i augmentar els salaris, d'aquesta manera augmentarà el consum i l'economia es tornarà a posar en marxa. El New Deal és una política econòmica que va aplicar el president d'Estats Units, Franklin D. Roosevelt, després del crack del 1929. Consistia en invertir grans quantitats de diners en despesa pública per tal de reactivar l'economia. D'aquesta manera s'augmentaven els llocs de treball, i consegüentment el consum de la població. Aquesta política econòmica recull el pensament econòmic de John Maynard Keynes exposat en la seva obra *Teoría*

⁷⁰ New Deal: augment molt marcat de la despesa pública per estimular l'economia

general de la ocupación, el interés y el dinero, publicada a l'any 1936. Keynes proposa augmentar la despesa pública per així augmentar el nivell d'ocupació, disminuir l'atur i a la vegada reactivar el consum.⁷¹ Aquest és un cicle tancat. Si les persones tenen feina i un bon salari consumeixen i ajuden a que els mercats flueixin de manera dinàmica. Per contra, si les persones es queden sense feina i no tenen ingressos, deixen de consumir i faciliten l'estancament de l'economia.

C. **Sortir de l'euro.** Aquesta seria l'alternativa si no funcionen les dues exposades anteriorment. Alemanya amenaça els països perifèrics, els que han rebut un rescat econòmic en expulsar-los de l'euro si no compleixen amb els terminis acordats per tornar els diners prestats. En realitat la banca alemanya no vol que sortim de l'euro, ja que ha deixat molts diners aquests països i els vol recuperar. Fa servir el fet d'expulsar algun país de la Unió Europea com a amenaça, però en realitat no té cap interès econòmic en què en sortim, sinó al contrari.

7.2. ALTERNATIVES SEGONS JOSEPH STIGLITZ

Joseph Stiglitz, professor d'Economia a la Universitat de Columbia (EUA) i guanyador del premi Nobel d'economia l'any 2001, defensa que l'austeritat empitjora la situació econòmica en moments de crisi, i que per tant aquesta no és la solució. Ens explica que la riquesa mundial està en mans de l'1% de la població (bancs i mercats), que és la que pren totes les grans decisions polítiques i econòmiques en benefici propi, i en perjudici del 99% de la població restant. Segons Stiglitz, la desigualtat és la causa i la conseqüència del fracàs del sistema econòmic actual. La desigualtat distorsiona la democràcia, ja que governi el partit que governi, els mercats imposen les seves pròpies regles a través dels polítics. Com a solució Stiglitz proposa regular els bancs, les empreses i els paradisos fiscals, corregint els excessos i gravar amb impostos les rendes més altes, promovent la inversió en despesa pública, millorant la protecció social i fomentant la creació de llocs de treball. A més, se li ha de donar un paper més important al Banc Central perquè aquest se centri en l'ocupació i el creixement, i deixi de tenir un paper només dedicat a la inflació.⁷² També recomana reestructurar el deute, de la mateixa manera que va fer Argentina en la dècada dels anys vuitanta.⁷³

⁷¹ NAVARRO, J. *El blog Salmón. Economía y finanzas en su color natural*. [en línia]. [Consultat: 5 desembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.elblogsalmon.com/mundo-laboral/que-es-el-modelo-keynesiano>" ; *La Gran Enciclopedia de Economía. J. Maynard Keynes* [en línia]. [Consultat: 5 desembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.economia48.com>"

⁷² ESTELLE LEROY-DEBIASI, "El precio de la desigualdad según Joseph Stiglitz: ineficacia y democracia en peligro", 12-09-2012. Disponible a Internet: "<http://www.rebelion.org/noticia.php?id=155868>"

⁷³ Joseph Stiglitz, *Disertación de Joseph Stiglitz sobre crisis, endeudamiento y alternativas de solución*, 13 d'agost de 2012. Disponible a Internet: "<http://www.youtube.com/watch?v=iCuOlwj8NEY>"

L'acció de reestructurar el deute es du a terme quan el deutor no està en condicions de pagar els seus deutes, i s'arriba a un acord amb el creditor per modificar els terminis de devolució d'aquesta.

Una altra aportació de Stiglitz és que defensa la Taxa Tobin. La Taxa Tobin, presentada al 1971 per James Tobin, consisteix en pagar un impost per cada transacció financera que es faci fora del propi país, per tal de defensar les economies nacionals. Aquesta taxa també s'anomena Impost de Transaccions Financeres (ITF). Stiglitz exposa que totes les compres i vendes estan gravades amb impostos, excepte les dels mercats financers. Per aquest motiu diu que és una injustícia que les transaccions financeres no paguin impostos. Si ho fessin es recaptarien més de 200.000.000.000€ només a Europa.⁷⁴

⁷⁴ CAMPANYA ITF YA. *Un impuesto a la especulación, quien la hace la paga*. 12-06-12. Disponible a Internet: "<http://www.youtube.com/watch?v=pT-jfUOcqlA&list=PL902BFECD0DDD952A&index=18>"

8. CONCLUSIONS

Després de realitzar el meu treball de recerca he arribat a la conclusió que la hipòtesi plantejada és certa. Aquesta és que les polítiques que s'han dut a terme per sortir de la crisi han portat a un deteriorament de l'estat del benestar i de les institucions democràtiques.

En primer lloc, trobem que els governs van crear les condicions ideals perquè els bancs poguessin obtenir els màxims beneficis de la bombolla immobiliària. A la vegada els governs actuen dirigits pels mercats, que són els bancs i les multinacionals, els quals van arreglar-se les condicions ideals per enriquir-se.

En segon lloc, els bancs es basen en el neoliberalisme, però ho fan només quan els convé. En èpoques de bonança no volen la intervenció de l'Estat i s'emporten ells tots els beneficis. En canvi, en èpoques de crisi els bancs han de ser rescatats per l'Estat, carregant els seus deutes als ciutadans. A més, només es rescaten els sectors financers, i no les empreses i ciutadans que han invertit en economia productiva. Aquesta situació empobreix la població, que cada vegada ha d'afrontar més despeses, al mateix temps que els retallen el sou o es queden a l'atur. Moltes famílies no arriben a final de mes i no poden seguir pagant la hipoteca. Llavors els bancs els prenen el seu habitatge i a més segueixen tenint el deute. Aquest fet ha provocat casos realment dramàtics, que ha arribat fins al punt del suïcidi d'algunes persones.

En tercer lloc, els bancs s'estan enriquint amb la crisi a partir de la compra de deute públic. Els bancs reben diners del Banc Central Europeu a un interès de l'1%, que fan servir per comprar deute públic al 5,6,7%... depenent de la prima de risc del país.

En quart lloc, s'està produint una pèrdua de confiança en els partits polítics i les institucions democràtiques. Els governs estan controlats per la Unió Europea, i guanyi el partit que guanyi haurà de complir les seves ordres. Un exemple n'és la reforma de la Constitució Espanyola que va fer Rodríguez Zapatero sota les ordres d'Angela Merkel i Nicolàs Sarkozy, que consistia en marcar un límit al deute públic. Per tal de cobrir aquest deute els governs han aplicat unes dures retallades en els drets socials, conegudes com a polítiques d'austeritat. Aquestes han empobrit dràsticament la població treballadora i amb menys recursos. Podem veure la desaparició de la classe mitjana, provocada pel gran nombre de persones a l'atur. La crisi està portant a una total desigualtat social, on hi ha una classe privilegiada que representa l'1% de la població i que domina els mercats i tota la riquesa, en contraposició al 99% de la

població que estem sotmesos als seus interessos i hem de pagar les despeses de les seves males actuacions.

En cinquè lloc, els responsables de la crisi no estan pagant pels danys que han causat, sinó al contrari, n'han sortit molt beneficiats. Els bancs i multinacionals han aconseguit els seus objectius. S'han enriquit a costa dels treballadors, a la vegada que els han retallat els drets laborals. Actualment la població accepta qualsevol feina que se'ls ofereix, encara que sigui treballant amb condicions precàries i sous miserables, ja que necessiten una font d'ingressos urgentment. Un dels fets més alarmants és que a aquests responsables se'ls ha deixat fer sense demanar-los cap responsabilitat.

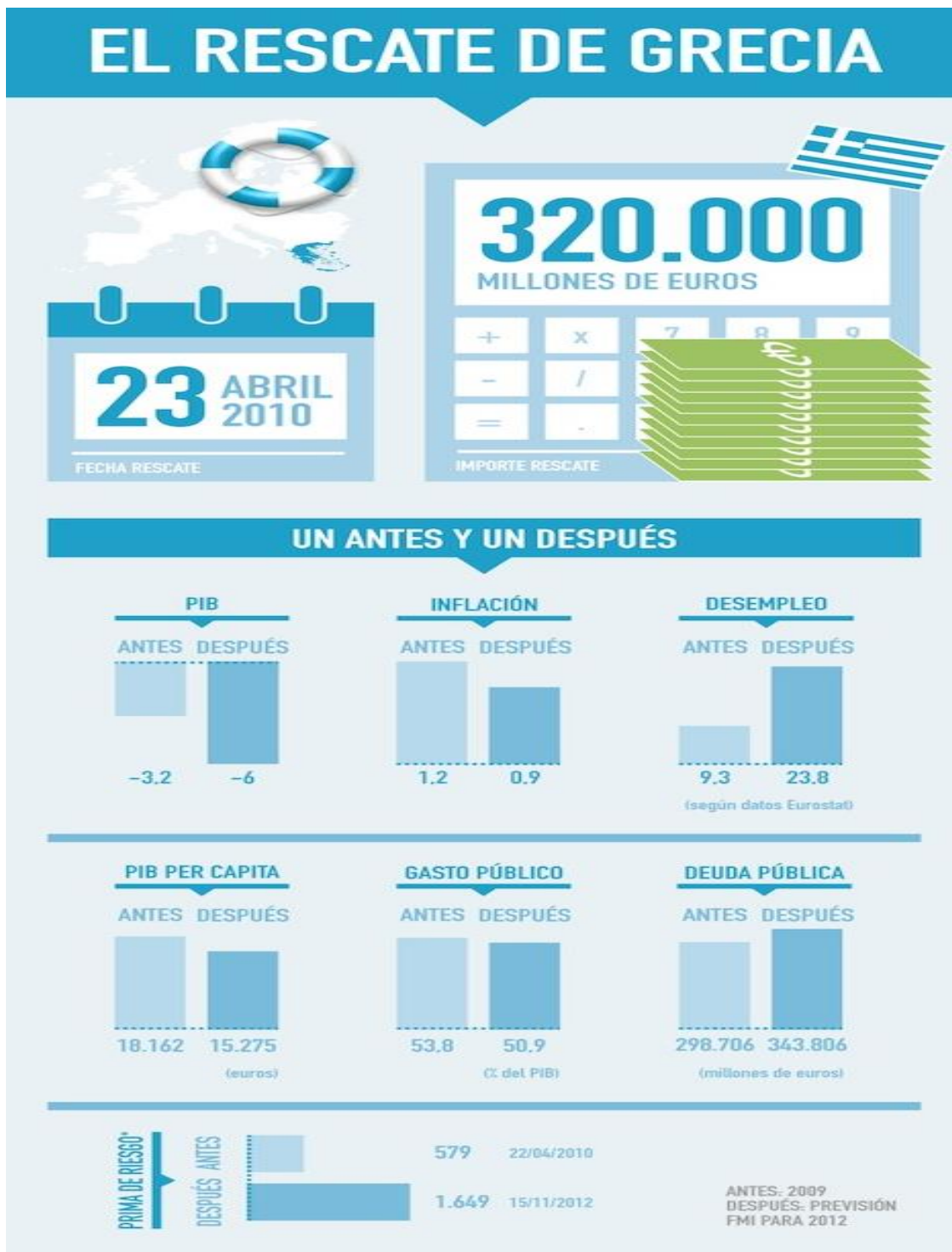
Per últim, la crisi ens està portant a un retrocés en els drets socials, els quals han costat molts anys i molts esforços d'aconseguir. En algunes de les entrevistes fetes als pensionistes em van comentar que la seva sensació era que estàvem tornant a les condicions de precarietat i misèria de la post-guerra. Aquest és un fet molt preocupant, ja que una societat democràtica ha d'avançar cap a millores per a la població, mai fer un retrocés com el que s'està produint actualment.

Com a conseqüència d'aquests fets, la població està començant a mobilitzar-se de manera massiva per defensar els seus drets i per manifestar el seu desacord amb les polítiques d'austeritat. Els ciutadans comencen a estar cansats que el govern no els representi i que només s'aprofiti de la classe treballadora per aconseguir diners. S'ha de produir una revolució que canviï les bases del sistema econòmic actual, que mirat fredament es basa en enriquir-se individualment, encara que per fer-ho s'hagi de trepitjar i enfonsar a tots els del nostre voltant, deixant-los en la misèria sense cap escrúpol. Cal marcar uns mínims de benestar universals que tothom hagi de respectar, sobretot els més poderosos.

ANNEXOS

ANNEX A: REPERCUSSIONS SOCIALS DELS RESCATS

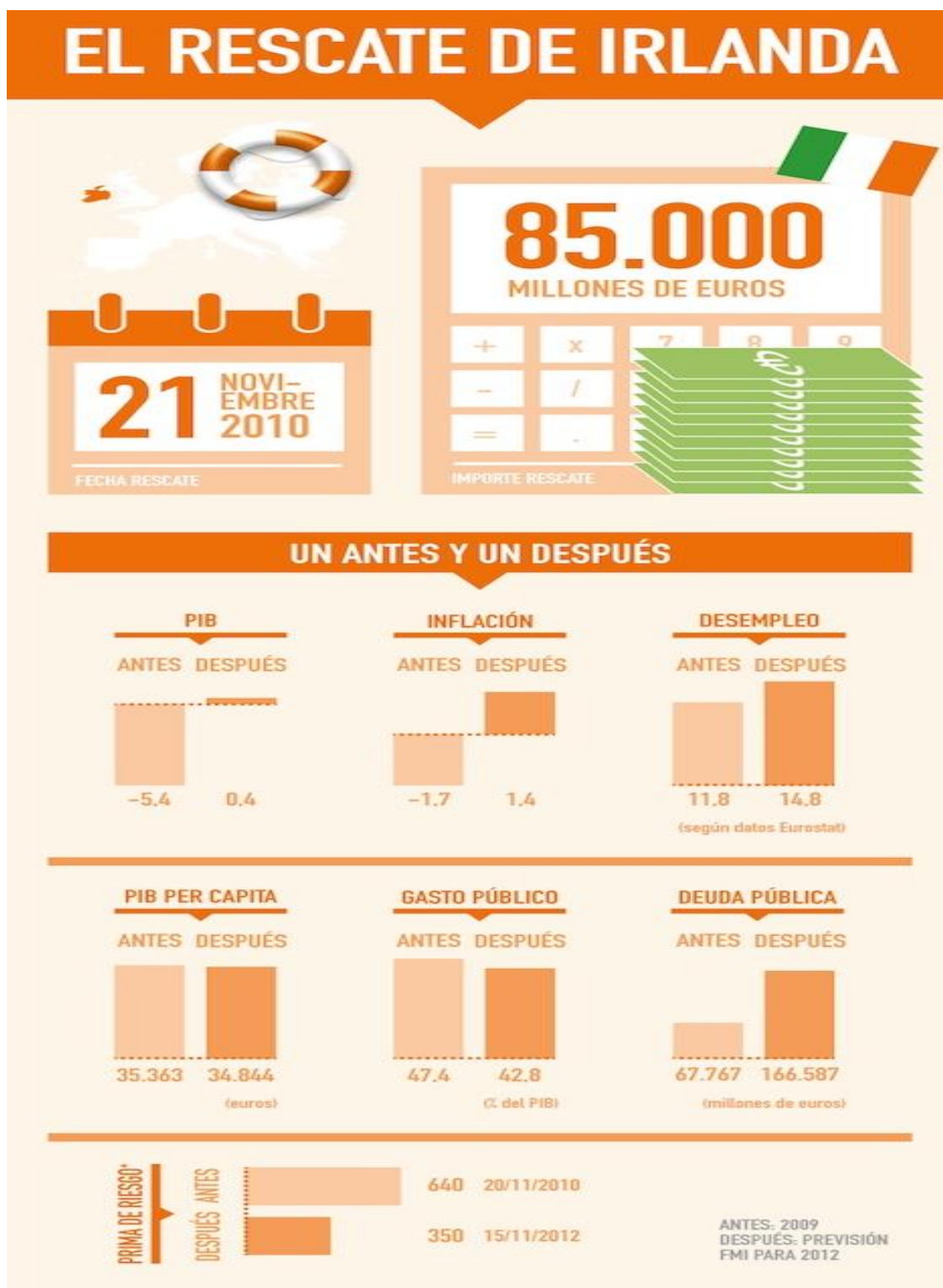
GRÀFIC 1:

75

⁷⁵ REMO. El blog Salmón "Más paro, menor gasto público y menor crecimiento son los efectos de los rescates en Europa (iconografía)", 30-11-2012. Disponible a Internet:

GRÀFIC 2:

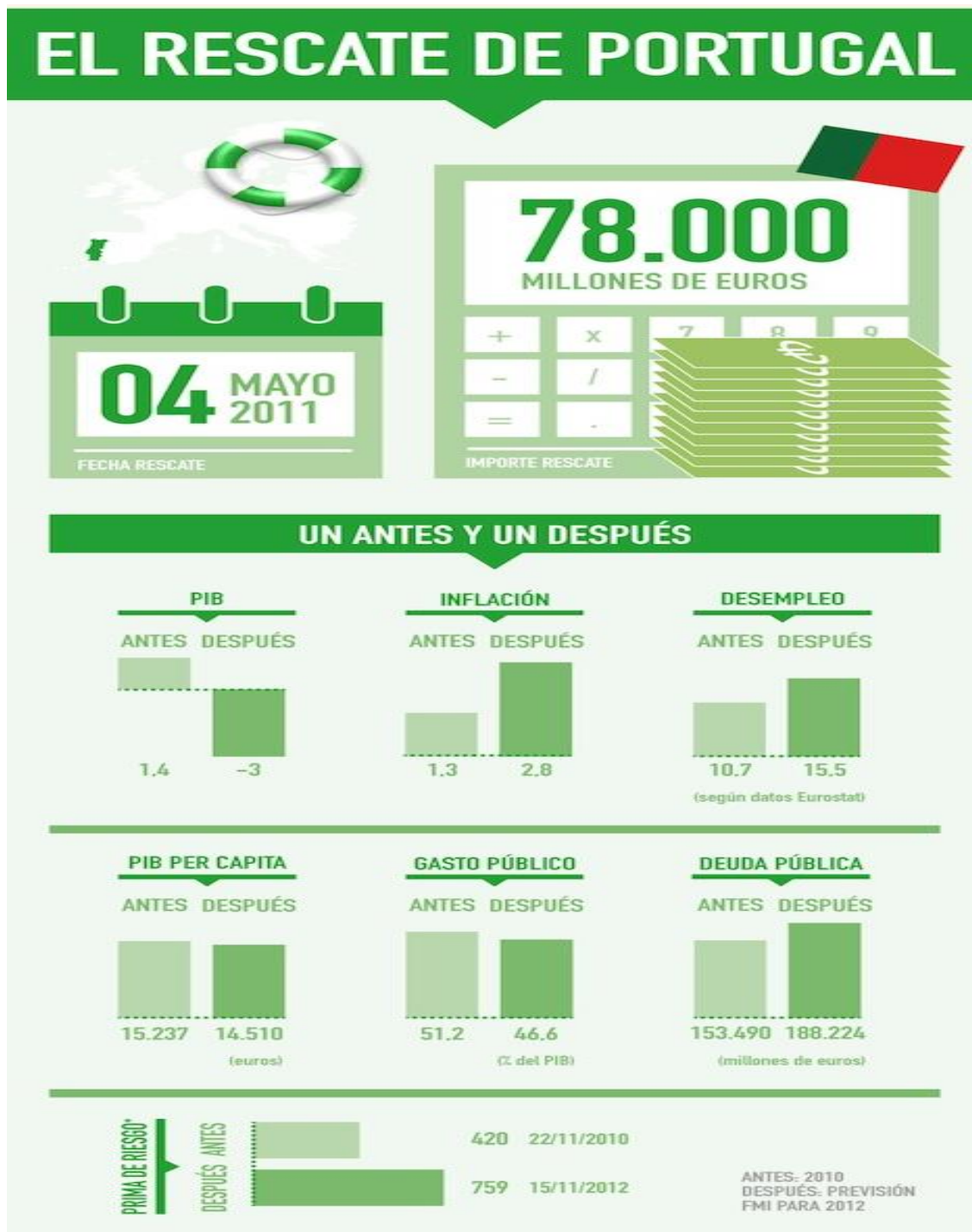

76

["http://www.elblogsalmon.com/entorno/mas-paro-menor-gasto-publico-y-menor-crecimiento-son-los-efectos-de-los-rescates-en-europa-infografia"](http://www.elblogsalmon.com/entorno/mas-paro-menor-gasto-publico-y-menor-crecimiento-son-los-efectos-de-los-rescates-en-europa-infografia)

⁷⁶ Opus cit.

GRÀFIC 3:

77

⁷⁷ Opus cit.

GRÀFIC 4:

78

⁷⁸ Opus cit.

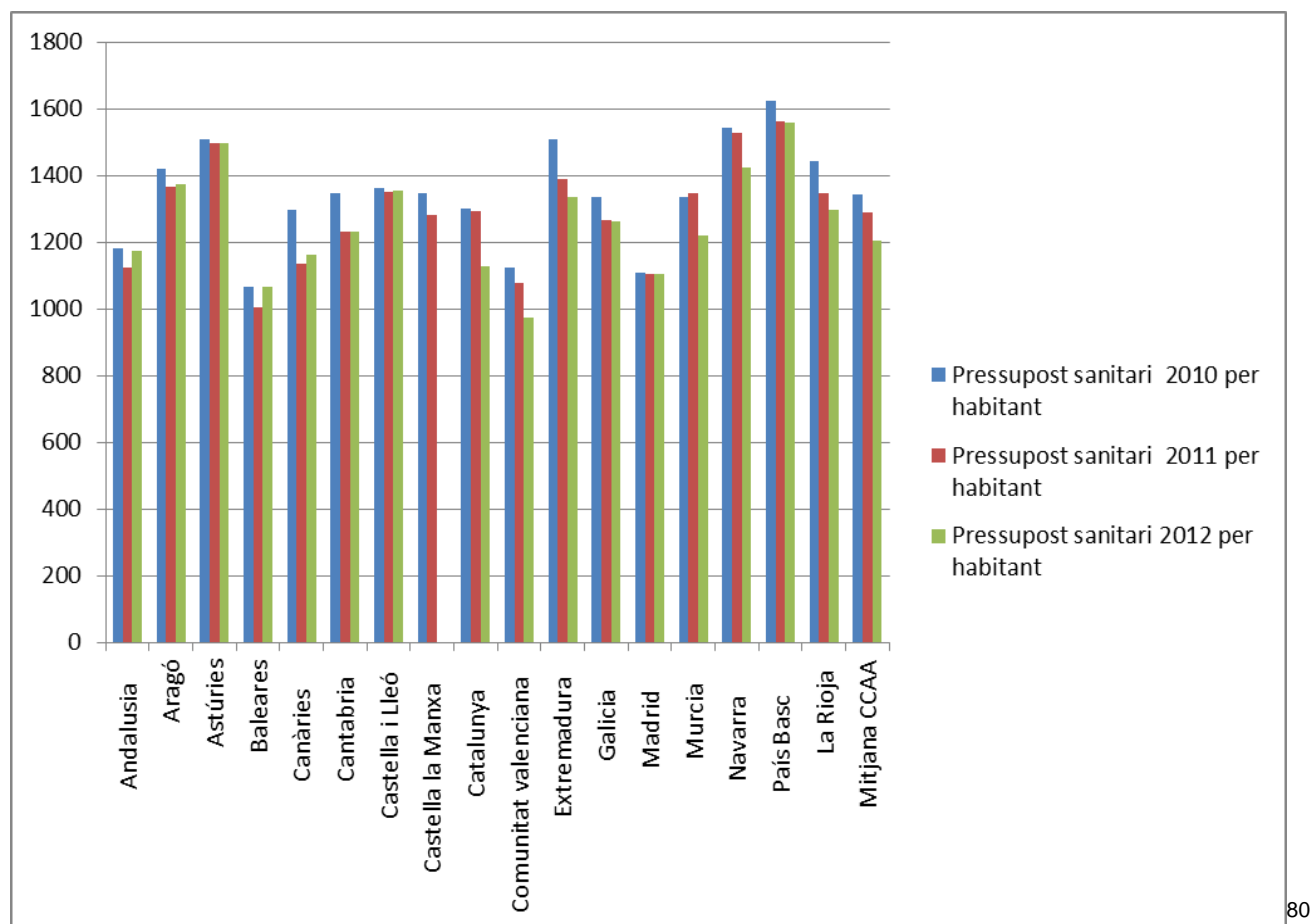
ANNEX B: SANITAT. FINANÇAMENT I PRESSUPOSTOS

TAULA 1: PRESSUPOSTOS SANITARIS PER HABITANT DE LES DIFERENTS COMUNITATS AUTÒNOMES DEL 2010 AL 2012

CCAA	Pressupost sanitari 2010 per habitant	Pressupost sanitari 2011 per habitant	Pressupost sanitari 2012 per habitant
Andalusia	1180,09	1.121,69	1174,43
Aragó	1419,37	1.364,49	1371,87
Astúries	1507,15	1.495,93	1495,9
Baleares	1066,37	1.003,32	1066,82
Canàries	1295,36	1.135,75	1161,97
Cantabria	1347,47	1.232,16	1230,44
Castella i Lleó	1360,62	1.348,92	1353,00
Castella la Manxa	1346,52	1.283,08	
Catalunya	1298,84	1.292,45	1128,24
Comunitat valenciana	1122,79	1.078,95	974,82
Extremadura	1509,72	1.390,56	1334,74
Galicia	1333,39	1.266,13	1262,77
Madrid	1108,14	1.103,16	1104,52
Murcia	1334,25	1.346,9	1219,89
Navarra	1543,12	1.528,59	1424,51
País Basc	1623,08	1.563,68	1557,78
La Rioja	1443,94	1.347,11	1298,01
Mitjana CCAA	1.343,95	1.288,58	1203,82⁷⁹

⁷⁹ Federación de Asociaciones para la Defensa de la Sanidad Pública, Informe sobre los recortes sanitarios en las comunidades autónomas, febrero de 2012. Pàg.3.

GRÀFIC 5: PRESSUPOSTOS SANITARIS PER HABITANT DE LES DIFERENTS COMUNITATS AUTÒNOMES DEL 2010 AL 2012

80

ANNEX C: LA REFORMA FISCAL

TAULA 2: AUGMENT DE LA QUOTA DEL IRPF EN LES NÒMINES DELS TREBALLADORS⁸¹

Base liquidable general (a partir de €)	Tipus aplicable (percentatge)
0	0,75
17.707,20	2
33.007,20	3
53.407,20	4
120.000,20	5

⁸⁰ Gràfic d'elaboració pròpia a partir de la taula 1 de l'annex B

⁸¹ PASCUAL PEDREÑO, E. "Reforma fiscal para 2012". *Lexa Nova blogs*, 03-01-2012. Disponible a Internet: "<http://fiscal.blogs.lexnova.es/2012/01/03/reforma-fiscal-para-2012-la-hernia-fiscal/>"

175.000,20	6
300.000,20	7

TAULA 3:

AUGMENT DE LA QUOTA DEL IRPF EN LES NÒMINES DELS TREBALLADORS DEL 2011 AL 2012

TRAMOS IRPF Ejercicios 2011/2012				
Base Imponible		Retención	Adicional	Total 2012
de	hasta			
0,00 €	17.707,00 €	24,00%	0,75%	24,75%
17.707,00 €	33.007,00 €	28,00%	2,00%	30,00%
33.007,00 €	53.407,00 €	37,00%	3,00%	40,00%
53.407,00 €	120.000,00 €	43,00%	4,00%	47,00%
120.000,00 €	175.000,00 €	44,00%	5,00%	49,00%
175.000,00 €	300.000,00 €	45,00%	6,00%	51,00%
300.000,00 €	-	45,00%	7,00%	52,00%

82

TAULA 4: PUJADA DE LES RENDES DE CAPITAL⁸³

Base liquidable del ahorro (hasta €)	Tipo aplicable (porcentaje)
0	2
6.000,00	4
24.000,00	6

⁸² TRECET, J. "Las tablas de IRPF". *20minutos.es*, 17-09-2012.

⁸³ PASCUAL PEDREÑO, E. "Reforma fiscal para 2012". *Lexa Nova blogs*, 03-01-2012. Disponible a Internet: "<http://fiscal.blogs.lexnova.es/2012/01/03/reforma-fiscal-para-2012-la-hernia-fiscal/>"

ANNEX D: EDAT DE JUBILACIÓ I PENSIONS

TAULA 5: EDAT DE JUBILACIÓ EN FUNCIÓ DELS PERÍODES DE COTITZACIÓ

	Edad de jubilación en función de los períodos de cotización acreditados	
	Menos de 38 años y 6 meses cotizados	38 años y 6 meses o más cotizados
Durante año 2013	65 años y 1 mes	65
Durante año 2014	65 años y 2 meses	65
Durante año 2015	65 años y 3 meses	65
Durante año 2016	65 años y 4 meses	65
Durante año 2017	65 años y 5 meses	65
Durante año 2018	65 años y 6 meses	65
Durante año 2019	65 años y 8 meses	65
Durante año 2020	65 años y 10 meses	65
Durante año 2021	66 años	65
Durante año 2022	66 años y 2 meses	65
Durante año 2023	66 años y 4 meses	65
Durante año 2024	66 años y 6 meses	65
Durante año 2025	66 años y 8 meses	65
Durante año 2026	66 años y 10 meses	65
A partir de año 2027	67 años	65

84

⁸⁴ REMO. El blog Salmón "Como se calcula la pensión de jubilación con la reforma de las pensiones", 02-02-2011. Disponible a Internet: "<http://www.elblogsalmon.com/conceptos-de-economia/como-se-calcula-la-pension-de-jubilacion-con-la-reforma-de-las-pensiones>"

TAULA 6: ELEVACIÓ DEL PERÍODE DE COMPUTACIÓ

Elevación del periodo de cómputo (cálculo de la base reguladora)	
Referencia temporal	Tiempo computado
Durante año 2013	192 meses (16 años)
Durante año 2014	204 meses (17 años)
Durante año 2015	216 meses (18 años)
Durante año 2016	228 meses (19 años)
Durante año 2017	240 meses (20 años)
Durante año 2018	252 meses (21 años)
Durante año 2019	264 meses (22 años)
Durante año 2020	276 meses (23 años)
Durante año 2021	288 meses (24 años)
A partir de 2022	300 meses (25 años)

85

ANNEX E: DESTRUCCIÓ DEL TEIXIT EMPRESARIAL

TAULA 7: NÚMERO D'EMPRESSES EN EL RÈGIM GENERAL AMB TREBALLADORS⁸⁶

NÚMERO DE EMPRESAS EN EL RÉGIMEN GENERAL CON TRABAJADORES			
Tipo de empresa (por número de trabajadores)	2009 (enero)	2011 (julio)	Variación
Más de 500	2.050	2.068	+ 18
De 101 a 500	13.785	13.347	- 438
De 51 a 100	19.508	18.707	- 801
De 6 a 50	325.444	303.946	- 21.498
De 2 a 5	580.619	565.238	- 15.381
1 trabajador	586.133	556.325	- 29.808
TOTAL	1.527.539	1.459.631	- 67.908

⁸⁵ Opus cit.

⁸⁶ ORDÓÑEZ, I. "El masivo cierre de empresas y la caída de cotizantes ponen a la Seguridad Social en la cuerda floja". *ForumLibertas.com*, 30-09-2011

TAULA 8: COMPARATIVA AFILIACIÓ MITJANA A LA SEGURETAT SOCIAL⁸⁷

COMPARATIVA AFILIACIÓN MEDIA A LA SEGURIDAD SOCIAL			
Concepto	2005 (diciembre)	2011 (agosto)	Variación
Por tipo de relación laboral			
Asalariados	14.924.475	14.308.193	- 616.282
No asalariados	3.387.847	3.192.324	- 195.523
Total asalariados y no asalariados	18.312.322	17.500.517	- 811.805
Por actividad económica			
Construcción	2.268.297	1.350.394	- 917.903
Industria	2.640.732	2.233.630	- 407.102
Agricultura, ganadería y pesca	1.243.103	1.157.114	- 85.989
Servicios	12.160.189	12.759.380	+ 599.191
Total actividad económica	18.312.321	17.500.518	- 811.803

ANNEX F: AUGMENT DE L'ATUR

TAULA 9: ATUR REGISTRAT PER SECTORS DEL 2002 - 2011⁸⁸

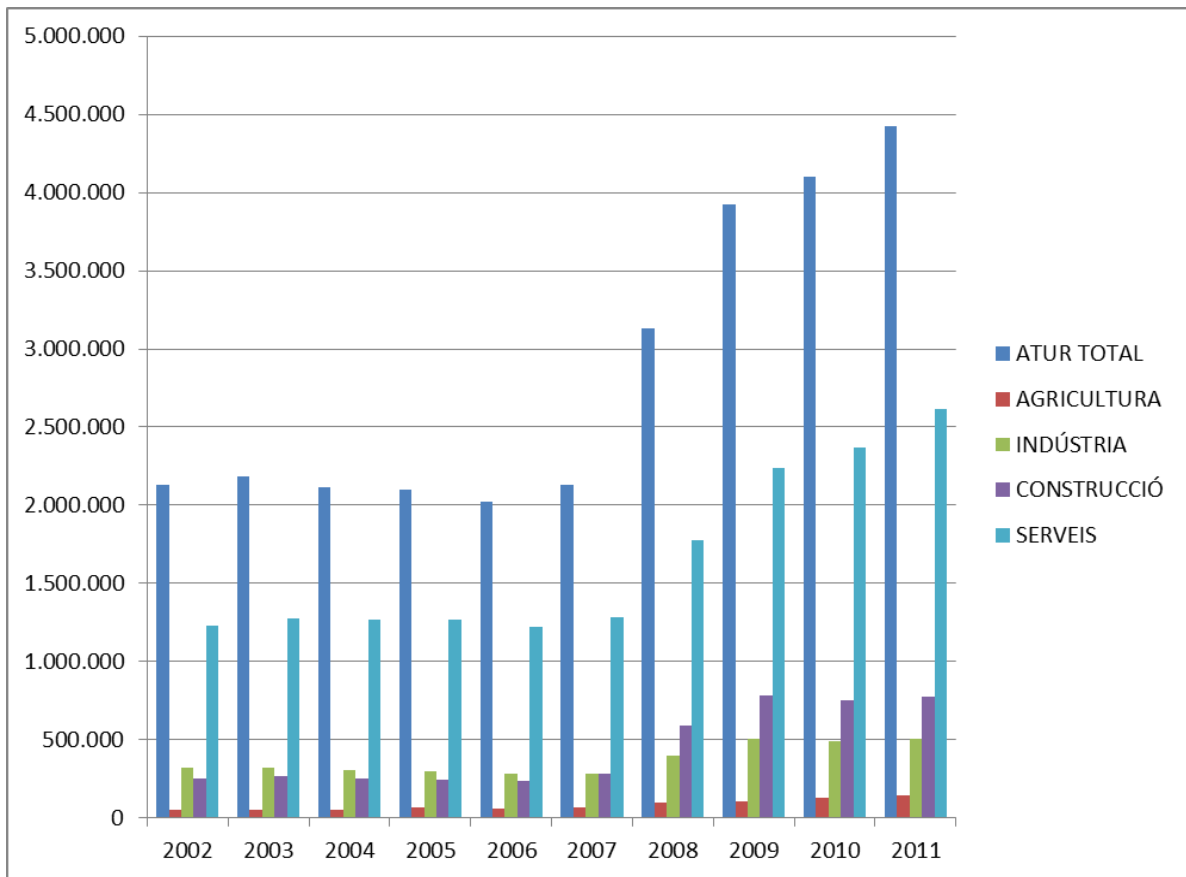
	ATUR TOTAL	AGRICULTURA	INDÚSTRIA	CONSTRUCCIÓ	SERVEIS
2002	2.127.018	51.019	323.929	250.438	1.232.384
2003	2.181.248	50.315	320.654	267.863	1.279.620
2004	2.112.715	50.292	303.582	252.699	1.264.785
2005	2.102.937	65.227	301.319	245.100	1.266.389
2006	2.022.873	61.494	282.148	236.771	1.224.869
2007	2.129.547	68.812	279.981	283.867	1.284.250
2008	3.128.963	101.338	399.872	590.730	1.776.050
2009	3.923.603	106.133	508.802	781.724	2.241.065
2010	4.100.073	126.829	491.638	753.067	2.371.939
2011	4.422.359	145.961	509.470	775.928	2.612.529

⁸⁷ Opus cit.

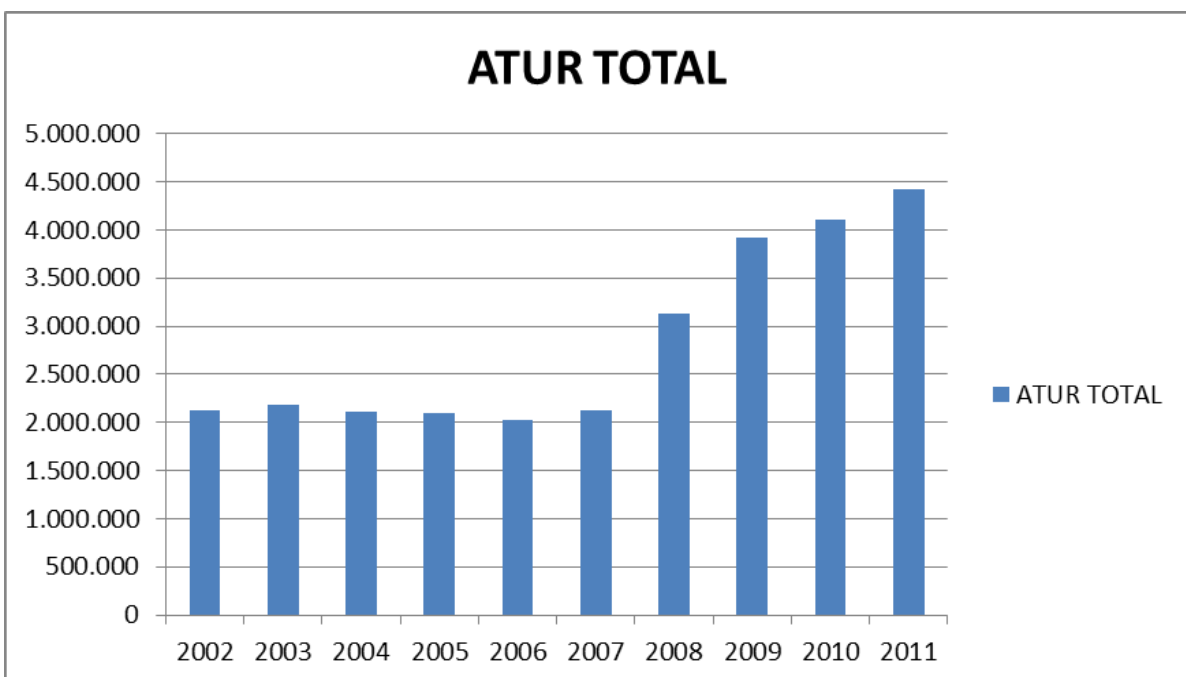
⁸⁸ Taula d'elaboració pròpia a partir de les dades de : *Servicio Público de Empleo Estatal* [en línia] Espanya: Ministerio de Empleo y Seguridad Social. Gobierno de España. [Consultat: 30 juny 2012] Disponible a internet:

"http://www.sepe.es/contenido/estadisticas/datos_estadisticos/empleo/datos/2012/enero.html"

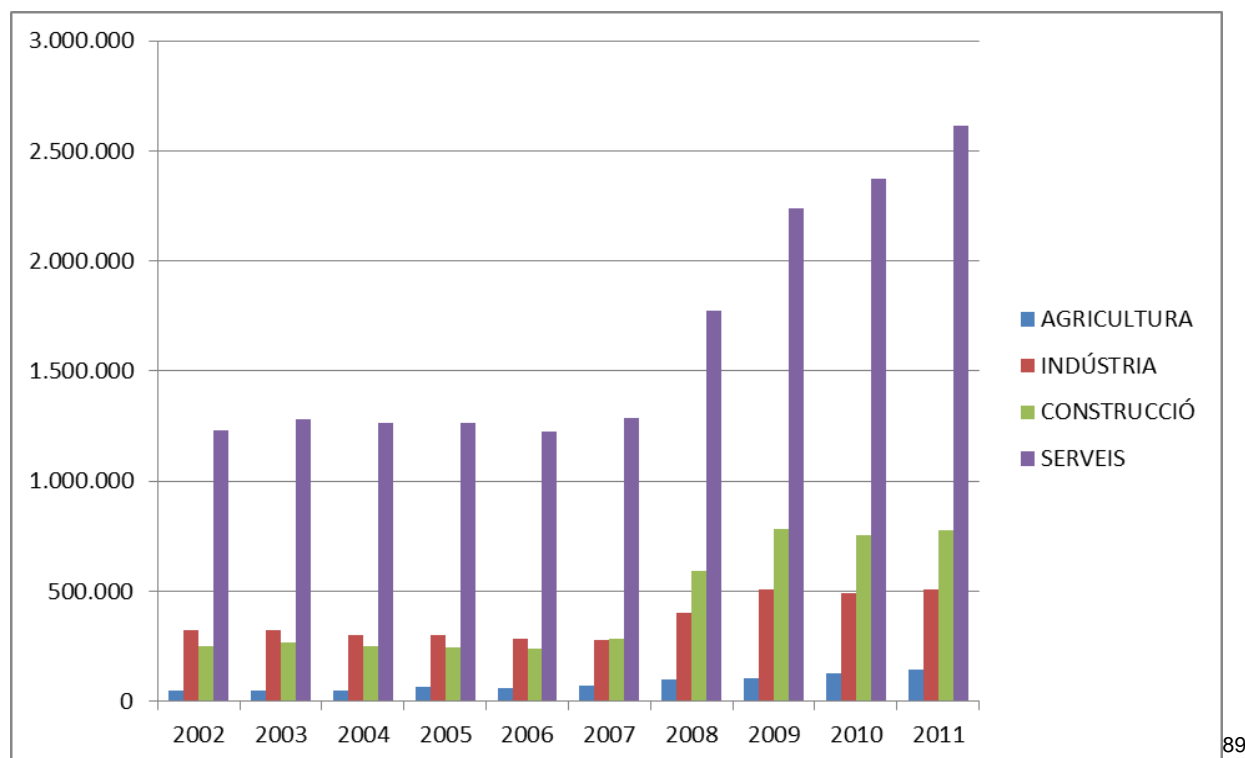
GRÀFIC 6: ATUR REGISTRAT GLOBAL I PER SECTORS DEL 2002 - 2011

GRÀFIC 7: ATUR TOTAL A ESPANYA DEL 2002 - 2011

GRÀFIC 8: ATUR PER SECTORS A ESPANYA DEL 2002 -2011

89

TAULA 10: ATUR REGISTRAT A ESPANYA PER SEXES I EDATS⁹⁰

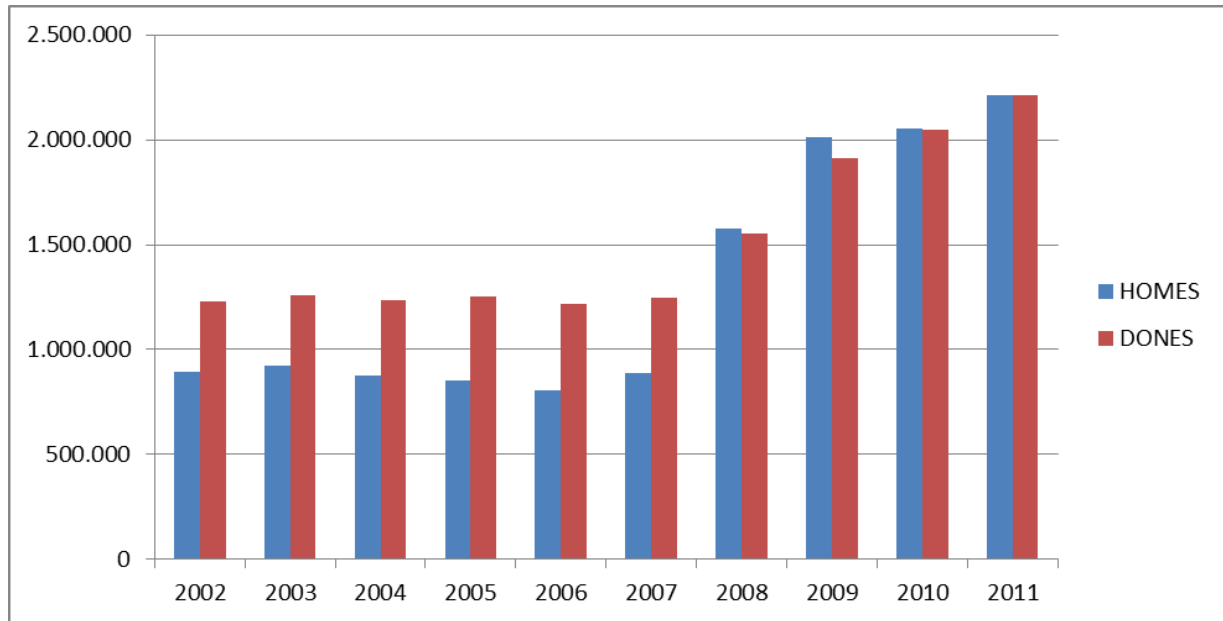
	HOMES	DONES	HOMES < 25 ANYS	DONES < 25 ANYS	HOMES > 25 ANYS	DONES > 25 ANYS
2002	895.080	1.231.938	139.039	169.052	755.987	1.062.886
2003	922.060	1.259.188	139.968	159.192	782.092	1.099.996
2004	878.020	1.234.695	127.148	141.665	750.872	1.093.029
2005	851.963	1.250.974	133.009	142.886	718.954	1.108.088
2006	804.274	1.218.599	117.711	124.301	686.563	1.094.298
2007	885.139	1.244.408	123.887	116.496	761.252	1.127.912
2008	1.576.467	1.552.496	228.947	156.183	1.347.520	1.396.313
2009	2.012.536	1.911.067	257.982	188.787	1.754.554	1.722.280
2010	2.053.188	2.046.885	240.459	193.315	1.812.729	1.853.570

⁸⁹ Gràfics 6, 7 i 8 elaborats a partir de la taula 9

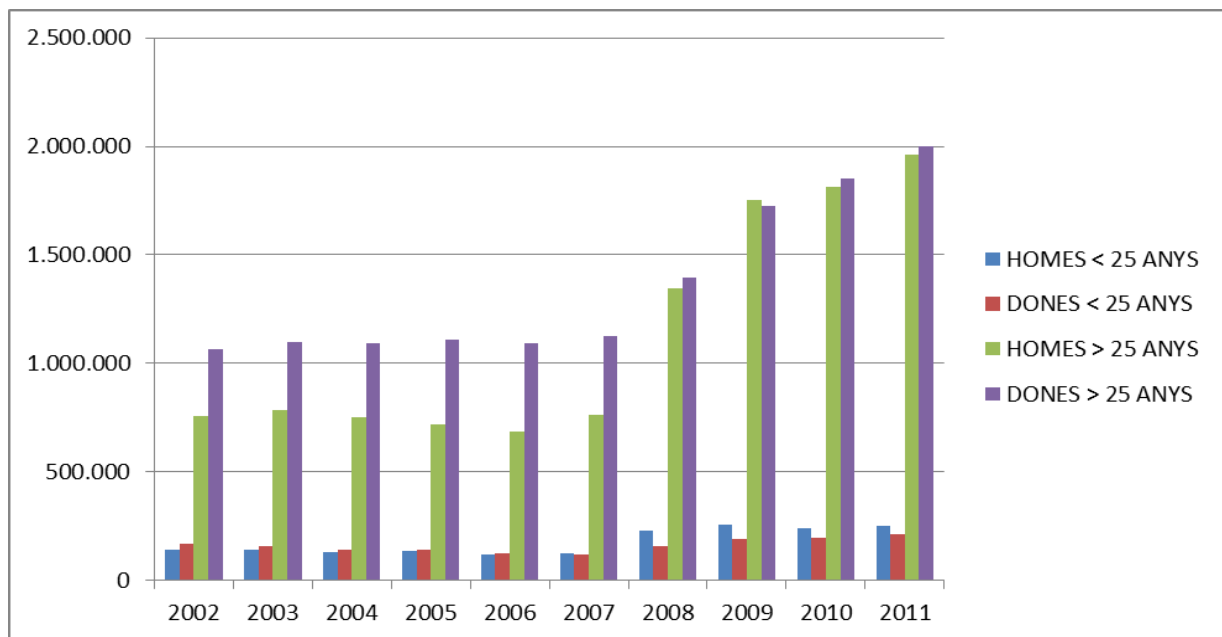
⁹⁰ Taula d'elaboració pròpia a partir de les dades de: *Servicio Público de Empleo Estatal* [en línia] Espanya: Ministerio de Empleo y Seguridad Social. Gobierno de España. [Consultat: 30 juny 2012] Disponible a internet: "http://www.sepe.es/contenido/estadisticas/datos_estadisticos/empleo/datos/2012/enero.html"

2011 2.209.738 2.212.621 248.928 211.633 1.960.810 2.000.988

GRÀFIC 9: ATUR REGISTRAT A ESPANYA PER SEXES

GRÀFIC 10: ATUR REGISTRAT A ESPANYA PER SEXE I EDAT

91

⁹¹ Gràfics 9 i 10 elaborats a partir de la taula 10.

ANNEX G: SENTÈNCIES D'EXECUCIONS HIPOTECÀRIES⁹²

L'INTERLOCUTÒRIA NUM. 111/2010, 17/12/2010

SECCIÓ SEGONA DE L'AUDIENCIA PROVINCIAL DE NAVARRA

ROLLO N° 74/2010

ANTECEDENTS DE FET:

1. S'accepten els antecedents de l'Interlocutòria apelada.
2. El jutjat de Primera Instància e Instrucció n°2 de Estella/Lizarra va dictar en el procediment d'execució de títols judicials que no se seguiria amb el procés d'execució contra els béns dels deutors que li demanava l'entitat bancària, i que aquest procés d'execució només podria seguir per pagar la taxació de costes i liquidació d'interessos.

FONAMENTS DE DRET:

Els fets ocorreguts són els següents:

- El banc concedeix un préstec hipotecari als particulars per valor de 59.390€, que és ampliat el 26-03-2007 en 11.865'39€. Els prestataris deixen de pagar les quotes pactades i, conseqüentment, el banc demana l'execució de la finca. Aquesta surt a subhasta i queda deserta.
- El banc es va quedar la finca per un valor inferior al que ell mateix va donar-li a la taxació inicial quan va concedir el préstec hipotecari. El banc considera que el valor pel que s'ha quedat l'habitatge és inferior a la quantitat que reclama, i per tant aquest valor no cobreix tot el deute dels prestataris. Per aquest motiu l'entitat financera sol·licita al jutge seguir amb l'execució fins que quedi tot el deute cobert, que és de 28.129'52€ més 8.434'86€ d'interessos, costes i despeses.
- La petició del banc és denegada i és objecte del present recurs d'apel·lació.

L'entitat financera demana que es revoqui la Interlocutòria amb els següents arguments:

1. No s'està produint abús de dret, ja que la llei processal permet a la part executant continuar amb l'execució, ja que amb els béns entregats encara no s'ha cobert la totalitat del deute.

⁹² Resum d'elaboració pròpia de les sentències citades a continuació.

2. El bé executat en la subhasta, per un valor de 42.895 €, no és suficient per cobrir el deute. En l'escriptura del préstec hipotecari el mateix banc va valorar el bé en 75.900€, quantitat superior al deute total que reclamava judicialment, que era de 71.225'79€. Atenent aquestes dades, el jutge de 1ª Instància va denegar la petició del banc de seguir embargant més béns dels deutors per la diferència entre la quantitat que reclamava inicialment de 71.225,79 € i el valor de subhasta de la finca de 42.895€, és a dir, 28.330,79 €, al considerar el jutge que el valor de la finca que s'havia quedat el banc era suficient per cobrir el principal del deute.
3. L'article 3 del Codi Civil, apartat 1, diu que: *"les normes s'han d'interpretar segons la realitat del temps en que han de ser aplicades, atenent fonamentalment al esperit i finalitat d'aquestes."* Aquest article confirma que el banc té dret a reclamar la part del deute restant, i per tant demana aquesta present apel·lació.

Tot i això hem de fer una reflexió moral. El banc reclama seguir embargant béns dels deutors per la quantitat econòmica restant del deute després d'adjudicar-se la finca, ja que, segons el banc, el valor d'aquesta és insuficient per cobrir el deute. L'anàlisi que en fem és que aquesta finca ha perdut gran part del seu valor a causa de la crisi econòmica, directament relacionada i en gran part causada pel sistema financer i pels bancs. Per tant, ens plantejem, és just que el banc que és part integrant del sistema financer i per tant directament relacionat amb la crisi econòmica, reclami la part restant del deute després d'apropiar-se la finca, quan el mateix banc està relacionat amb la pèrdua de valor d'aquesta, i en el seu dia el banc va valorar la mateixa finca amb un preu molt superior? Definitivament no és una acció justa continuar amb l'execució dels béns dels particulars, després d'haver-se quedat amb l'habitatge.
4. La part apel·lant ha de fer-se càrrec dels costos econòmics de l'apel·lació, segons ho diu l'article 398 de la LEC.

PART DISPOSITIVA:

La Sala acorda desestimar el recurs d'apel·lació demanat per l'entitat bancària, i per tant confirma l'internocutòria recorreguda, imposant les costes d'aquesta instància a la part apel·lant.

INTERLOCUTÒRIA NUM. 4/2011, 28/01/2011

SECCIÓ TERCERA DE L'AUDIENCIA PROVINCIAL DE NAVARRA

ROLLO N° 92/2010

ANTECEDENTS DE FET:

1. S'accepten els antecedents de l'Interlocutòria apel·lada. El jutjat de Primera Instància e Instrucció núm. 2 d'Estella va dictar Interlocutòria en el procediment d'execució de títols judicials, ordenant que el procés d'execució no havia de continuar per la part del deute restant.
2. El banc BBVA presentà recurs d'apel·lació.

FONAMENTS DE DRET:

S'estima el recurs d'apel·lació. La Sala cita l'article 117.1 de la Constitució, en el qual es diu que els jutges s'han de regir a la llei, que per això va estar creada.

Els fets a considerar són els següents:

1. El banc BBVA va concedir un préstec hipotecari als executats per valor de 180.000€, per comprar un habitatge. L'habitatge va ser valorat a l'escriptura de préstec hipotecari en 203.000€. En l'escriptura es va pactar la clàusula de venciment anticipat en cas d'impagament de les quotes.
2. Els prestataris no van pagar les quotes pactades i el banc, seguint els articles 129 i següents de la Llei Hipotecaria, i el 681 i següents de la LEC, va procedir a demanar la quantitat restant del deute més els interessos i altres despeses, que és una suma de 181.846'43€.
3. La jutge inicia l'execució de la finca.
4. L'habitatge va sortir a subhasta, però aquesta va resultar deserta. El banc es va quedar amb l'immoble per 137.350€, el qual va cedir a "BBVA RMBS 3 Fondo de Titulización de Activos."
5. El BBVA va voler continuar l'execució per la diferència entre el deute i el valor de l'adjudicació de la finca (181.846'43€ - 137.350€), que pujava a un total de 44.496'43€. Aquesta petició va ser denegada per la jutgessa de 1a Instància.

Arguments del banc per defensar la seva posició al recurs d'apel·lació:

- L'article 1911 del Codi Civil diu: "*del compliment de les obligacions respon el deutor amb tots els seus béns presents i futurs.*" A partir d'aquest article podem parlar del principi de responsabilitat universal.

- L'article 579 de la LEC diu: "*si subhastats els béns hipotecats, el seu producte fos insuficient per cobrir el crèdit, l'executant podrà demanar l'embargament per la quantitat que falta, i l'execució prosseguirà d'acord amb les normes ordinàries aplicables a tota execució.*"
- És tant evident la necessitat de l'aplicació dels dos articles citats anteriorment, que l'actuació contrària afectaria al principi de seguretat jurídica, ja que alteraria el marc normatiu pel qual es regeix Espanya.
- No es pot identificar el valor de taxació amb el valor real de mercat, ja que el valor de taxació varia segons les circumstàncies econòmiques del moment. El valor de taxació pot coincidir o no amb el valor real de mercat, ja que aquest és la quantitat de diners que algú està disposat a pagar per l'immoble en un moment determinat.
- La jutge "a quo" va manifestar que seguir amb l'execució era una pretensió abusiva⁹³

La Sala va rebutjar aquest argument basant-se en la doctrina jurisprudencial següent:

- STS núm 128/2006 (Sala de lo civil, Secció 1) de 16 de febrer RJ 2006/720
- STS de 21 d'octubre de 2005 (RJ 2005, 8274). Explica que no hi ha enriquiment sense causa, que aquest només es produeix quan no es segueixen els passos que marca la llei.⁹⁴
- STS de 8 de maig de 1996 (RJ 1996, 3782)
- STS del Tribunal Suprem núm 901/2005 (Sala de lo Civil, Secció primera) de 18 de novembre RJ 2005/7733
- STS del Tribunal Suprem núm 681/2003 (Sala de lo Civil, Secció única) de 8 de juliol RJ 2003/4334
- STS del Tribunal Suprem núm 829/2008 (Sala de lo Civil, Secció 1) de 25 de setembre RJ 2008/5570. Diu: "*no s'enriqueix injustament el que actua segons la llei.*"

PART DISPOSITIVA:

- S'estima el recurs. L'Interlocutòria núm 609/2009 de 9 de desembre de 2009, del jutjat de Primera Instància núm. 2 d'Estella, queda sense cap valor.

⁹³ Citat en l'execució de títols judicials 831/2008-00

⁹⁴ Es recull en l'article 131 de la Llei Hipotecària.

- Es continua amb l'execució dels béns dels prestataris fins a cobrir la totalitat del deute.
- La resolució és ferma, no es pot interposar cap recurs.

INTERLOCUTÒRIA NUM. 119/2011, 16/09/2011
AUDIENCIA PROVINCIAL SECCIÓ SEGONA GIRONA
ROLLO N° 265/2011

ANTECEDENTS DE FET:

La part prestatària posa un recurs d'apel·lació contra el auto de data 22/02/2011, dictat en el procediment d'execució de títols judicials 1449/2010, del Jutjat de Primera Instància e Instrucció n°1 de Girona. L'entitat bancària és DEUTSCHE BANK, SA.

FONAMENTS DE DRET:

La finca hipotecada es va valorar en l'escriptura per 325.000€, i el banc executant se la va quedar per 162.000€ a la subhasta, a causa de l'impagament de quotes. La part apel·lant diu que el banc ja ha cobert el deute amb l'execució de la finca, i que per tant aquesta no ha de continuar. En cas contrari, s'estaria produint un abús de dret i un enriquiment injust per part del banc.

La part recurrent argumenta que no es pot aplicar l'article 579 de la LEC pels motius següents:

1. L'immoble passa a ser part del patrimoni del banc, i per tant s'està adjudicant una finca amb el valor que consta a l'escriptura, que és de 325.000€.
2. S'ha de tenir en compte la doctrina dels actes propis. El banc no pot incorporar com a seu un bé subhastat sense donar-li el mateix valor que ell mateix va fixar temps enrere.
3. L'article 82.1 de RDLeg 1/2007, de 16 de novembre, estableix que són clàusules abusives: *"totes aquelles estipulacions no negociades individualment i totes aquelles pràctiques no consentides expressament que, en contra de les exigències de la bona fe causin, en perjudici del consumidor i usuari, un desequilibri important en els drets i obligacions de les parts que es deriven del contracte."*

A més, en l'article 85.6 diu que: "*són clàusules abusives, i per tant nul·les, aquelles que imposin una indemnització desproporcionadament alta al consumidor que no compleixi amb les seves obligacions.*"

4. L'actuació del banc porta a un abús de dret, límit intrínsec del dret subjectiu (STS 21/12/2000) recollida en l'article 7CC i 11LOPJ, i comporta un exercici antisocial. El banc vol interpretar l'article 579 de la LEC⁹⁵ per obtenir un benefici injustificat. Actua contràriament al principi de bona fe⁹⁶.
5. La decisió que prenen els jutges ha de ser la més justa, tot i que no sempre és regeixi al peu de la lletra a partir de totes les normes. En aquest cas donar la raó al banc seria permetre un benefici injustificat, el qual no correspon amb la funció de la justícia. Per tant s'estima el recurs d'apel·lació i no es podrà seguir amb l'execució.

No hi ha imposició de costes a cap de les instàncies⁹⁷.

PART DISPOSITIVA:

S'estima el recurs d'apel·lació. L'Interlocutòria amb data 22/02/2011 queda sense validesa, no es continuarà amb l'execució, i s'haurà de retornar a l'afectat a la situació immediatament anterior a l'execució de la diferència de diners que reclamava el banc.

⁹⁵ "*si subhastats els béns hipotecats, el seu producte fos insuficient per cobrir el crèdit, l'executant podrà demanar l'embargament per la quantitat que falta, i l'execució prosseguirà d'acord amb les normes ordinàries aplicables a tota execució.*"

⁹⁶ Recollit a l'article 7CC.

⁹⁷ Segons diuen els articles 394 i 561.2 de la LEC

ANNEX H: ENTREVISTES

ENTREVISTA 1: UNA PROFESSORA INTERINA

Nom i cognoms: Noemi López Sánchez

Edat: 27

Especialitat: Educació Infantil (2005)

Centre docent actual: Escola El Montseny (Mollet del Vallès)

L'objectiu d'aquesta entrevista és veure com ha afectat al dia a dia dels professors les retallades fetes en educació, i com les estant vivint.

1. Quants alumnes per classe tenia l'any passat? I aquest any?

En educació infantil s'han augmentat les ràtios passant de 25 a 27 o 28. Jo el curs passat tenia 21 alumnes i aquest any en tinc 25 però amb la possibilitat que s'incorpori algun alumne més amb la matrícula viva. Com per exemple, si hi ha un canvi de domicili familiar els nens/es s'han de matricular a l'escola que els toqui encara que les places estiguin plenes a 25.

2. Ha augmentat la seva càrrega de treball en augmentar les ràtios d'alumnes per aula?

L'augment de la càrrega de treball a part d'estar relacionada amb l'augment de les ràtios està més agreujada per les retallades en les plantilles. La manca de personal provoca que es deixin de fer activitats amb grups reduïts, es perden reforços, desdoblaments o doblaments a dins de l'aula. També s'han perdut les hores de música que feia l'especialista i per tant, les hores de música les realitzem les tutores que, tot i esforçar-nos i posar voluntat per a fer aquesta tasca, no tenim la formació suficient en aquest àmbit. Les hores de dedicació de la mestra d'educació especial també s'han reduït i en conseqüència no s'atenen a tots els alumnes que ho necessiten.

Un altre factor que incrementa la càrrega de treball dins de l'aula és la reducció de vetlladors, sense aquesta figura hi ha nens i nenes que no poden estar tan atesos com caldria.

3. Quantes hores setmanals fora de l'escola li representa aquest augment?

Les hores de dedicació a casa estan destinades a formació, preparar activitats, fer informes... Diríem que a casa dedico una mitjana de 1,5h al dia.

4. Quantes hores lectives li han augmentat la jornada? Quantes hores de classe imparteix a la setmana?

La jornada lectiva ha augmentat 1h hem passat de 24h a 25h lectives setmanals (perdent una hora que teníem dins de l'horari per preparar material, programar, corregir...) més les 5h complementaries per les reunions del migdia.

Els substituïts que estem contractats a jornada sencera però cobrant el 86% del sou fem 22,5h lectives (no treballem les 2,5h de patis setmanals) i les 5h complementàries.

Jo com que sóc tutora imparteixo totes les hores de classe amb els meus alumnes.

5. De quantes hores retribuïdes, de les quals no són destinades a donar classe, disposa per fer altres tasques de professor, com entrevistes amb els pares, preparar classes, reunions de coordinació...? L'any passat disposava de les mateixes?

Les classes finalitzen a les 12:30h. Tots els migdies estan destinats a fer alguna tasca i en total dediquem 5h a la setmana per fer tasques de nivell, cicle, claustre, entrevistes amb les famílies...

6. Com s'ha vist afectat el seu salari mensual amb les retallades (quin tant per cent li han retallat)? I les pagues extres?

El meu salari s'ha vist afectat en que jo treballo jornada sencera però cobro el 86% del sou perquè m'han tret 2,5h de vigilància de patis. Les pagues extres s'han vist reduïdes al 50% des de fa 3 cursos i la paga extra d'aquest Nadal ha quedat suprimida i per tant, no cobrarem res.

7. Vostè es troba en el mateix centre que l'any passat? Té alguna seguretat respecte a la continuació en aquest centre?

No estic al mateix centre que el curs passat perquè en suprimir mestres de totes les plantilles d'educació primària la majoria d'interins hem passat a ser substituïts. L'any vinent no podré continuar al mateix lloc de treball perquè s'incorporarà la mestra titular de la plaça.

8. Quan la canviem de centre docent, amb quant de temps l'avisem? Com l'afecta en la seva vida econòmica i personal?

Als interins des de finals del curs passat ens han deixat de pagar el mes de juliol tot i complir els requisits que hi havia establerts per llei. El Departament, diu que no té diners i això fa que haguem d'apuntar-nos a l'atur durant l'estiu per cobrar el mes d'agost.

El canvi de centre docent quan no hi havia crisi s'anunciava a finals de maig o principis de juny. Amb el pas dels anys cada vegada és més incert i alguns anys ens han donat assignació el 31 d'agost per començar el dia 1 de setembre. Aquest curs ha sigut el que ha començat pitjor ja que els substituïts hem començat a treballar el mateix dia que començaven els nens/es les classes. No obstant, les baixes estaven des del 1 de setembre. El Departament es volia estalviar pagar els primers 12 dies i això ha afectat al bon funcionament de principi de curs. Els mestres hem arribat sense temps per poder preparar les aules, conèixer el centre, sense tenir informació sobre els alumnes... La feina es fa sobre la marxa i quan es pot ja que durant la jornada no tenim cap hora lliure sense nens/es per poder preparar material, posar a punt l'aula, etc. A les hores de migdia tenim reunions de cicle, nivell, claustre, entrevistes amb pares o comissions. Per tant, no podem dedicar-les a altres tasques igualment importants.

Tenir la incertesa de no saber si treballaràs o no crea malestar i angoixa. Nosaltres sabem que hi ha feina i llocs per cobrir però la política del Departament amb les retallades constants fa que cada vegada sigui més difícil treballar com a mestra.

9. Quina és la seva situació actual com a professora interina? Com se sent respecte aquesta?

La meua situació com a interina/substituïda és inestable, ja que després de més de 6 anys treballant pel Departament em trobo sense tenir una vacant (tenir contracte des del dia 1 de setembre fins al 31 d'agost). Al llarg d'aquests 7 cursos el meu nivell adquisitiu ha disminuït molt com a conseqüència de les retallades i la meua estabilitat laboral no existeix.

A més, el fet de treballar jornada sencera i tenir la mateixa responsabilitat i càrrega de treball que les meves companyes (excepte la vigilància de pati) però cobrar el 86% de sou crea desigualtats entre els professors i és injust.

Els mestres volem fer bé la nostra feina i moltes vegades donem molt més del que se'ns demana o fins i tot ens paguen. El nostre sobreesforç és vocacional ja que,

treballem amb nens/es que no han de sortir malparats de les actuacions dels polítics. No obstant, és inevitable dir, que la manca de recursos afecta greument la qualitat de l'educació.

10. En el centre en què vostè es troba, hi ha suficients professors de guàrdia per cobrir la substitució quan un professor falta? Quantes hores de guàrdia ha de fer cada professor a la setmana? I l'any passat?

Aquest any no hi ha cap mestre que estigui de guàrdia i pugui anar a fer substitucions a altres companys/es perquè s'han augmentat les hores lectives i s'han reduït mestres. Quan s'ha de cobrir alguna baixa s'han de desmuntar els reforços, deixar de fer desdoblaments, racons o tallers perquè aquest mestre pugui anar a la classe on es necessita. Però cal afegir un agreujant que és que el Departament no cobreix les baixes fins que passen 11 dies i a més aquestes baixes han de ser més llargues de 15 dies. Totes les baixes menors de 15 dies no es cobreixen i per tant durant aquest temps no només els alumnes que tenen la mestra de baixa no poden seguir les classes amb normalitat, sinó que també afecta als altres grups d'alumnes que perden els reforços i no poden seguir amb les seves programacions.

El curs passat tots els mestres tenien una hora lliure dins de l'horari lectiu per fer treball personal. Si en aquesta hora faltava algun mestre havia d'anar a substituir.

11. Quants professors hi ha per vigilar l'hora del pati? Quantes hores de guàrdia de pati ha de fer cada professor a la setmana? Quines eren les dades l'any passat?

Aquest any tot els mestres que treballen a jornada sencera han de vigilar pati, ja que cap substitut treballa a l'hora del pati. Cada mestre vigila 2,5h de pati a la setmana.

L'any passat com tots els mestres de la plantilla vigilaven pati es podien fer torns i cada mestra vigilava 3 patis a la setmana (1,5h)

12. En el centre en que es troba, es mantenen les classes reduïdes per alumnes amb dificultats, o s'han hagut d'eliminar a causa de la falta de professorat?

Aquest curs no es poden realitzar gaires desdoblaments o classe reduïdes per falta de plantilla, problema organitzatiu. Es prefereix que la mestra entri a l'aula perquè si s'ha d'anar a substituir l'activitat de l'aula es mantingui amb el gran grup.

Els alumnes amb dificultats no estan rebent tota l'ajuda que necessiten perquè no hi ha suficients mestres i no es poden dedicar més hores a aquests nens/es.

13. Les activitats organitzades fora del centre s'han vist afectades per les retallades?

Les activitats fora del centre com les sortides i colònies de moment es mantenen. Però cada vegada hi ha més mestres en contra de dedicar hores del seu temps personal gratuïtament quan el Departament l'únic que fa és empitjorar la nostra tasca docent amb les seves retallades.

ENTREVISTA 2: UNA PENSIONISTA

Nom i cognoms: Noana Cervantez Gómez

Edat: 76

Tipus de pensió que cobra: 1.000€ (va cotitzar 37 anys)

L'objectiu d'aquesta entrevista és veure com ha afectat al dia a dia dels pensionistes les retallades en les pensions i en sanitat, veure els esforços que suposa en la vida real disposar de menys prestacions, i a la vegada haver de cobrir més despeses en sanitat.

1. Hi ha algun medicament dels que pren que abans li cobria la Seguretat Social i ara no ho fa, o n'ha de pagar una part?

Sí, i li suposa una despesa de 20€ al mes.

2. Està en alguna llista d'espera per una operació en un hospital públic? De quants mesos és la llista d'espera?

No està en cap llista d'espera.

3. Quina despesa li suposa mensualment la mesura de l'euro per recepta?

Li suposa uns 10€ mensuals.

4. Ha d'anar sovint al metge de capçalera? Hi ha molta gent a la sala d'espera? Quanta estona ha d'esperar més o menys fins que l'atenen?

Ha d'anar sovint al metge de capçalera perquè té artrosi, la pressió alta i hepatitis C (és va jubilar als 58 anys per aquesta malaltia). Normalment s'ha d'esperar uns 30 minuts a la sala d'espera abans d'entrar.

5. S'ha vist afectat per la mesura de pagar el transport sanitari no urgent (ex. Ambulància per als malalts crònics, que han d'anar molt sovint a l'hospital)?

No, ja que no l'ha hagut d'utilitzar.

6. La congelació de la seva pensió fa que tingui problemes per arribar a fi de mes? En quins àmbits ha hagut de reduir la despesa o fins i tot eliminar-la?

No té problemes per arribar a fi de mes, però sí que ha hagut de reduir la despesa. Ha suprimit activitats d'oci com anar de viatge, i coses que no són de primera

necessitat, com comprar-se una peça de roba o unes sabates de tant en tant. Diu que més val estalviar per si de cas, ja que cada cop la situació està pitjor.

7. Ha notat l'augment de preu dels productes bàsics i del transport públic? Quants diners de més hi ha de destinar mensualment?

Si que ha notat l'augment els productes bàsics. Ha de destinar entre 50 i 60€ mensuals més a la compra de menjar.

No fa servir el transport públic.

8. Considera que la seva qualitat de vida ha baixat al haver d'administrar els diners de manera diferent, per tal de que li surtin els comptes? Com se sent al respecte?

Considera que la seva qualitat de vida no ha baixat i que és una privilegiada, ja que pot pagar totes les despeses. Està preocupada perquè la seva filla està al atur i l'ha d'ajudar.

Compara la situació actual amb la post-guerra, ja que hi ha molta precarietat, gent que no pot ni menjar i que ha de buscar menjar en els containers. Diu que s'ha de lluitar per l'educació i la sanitat, ja que sinó tornaran a ser només pels rics. No vol tornar a la situació que va viure quan era petita, la post-guerra.

9. Amb la pensió que cobra, si li sorgís algun imprevist, creu que el podria cobrir, o pel contrari la pensió només li arriba per viure humilment dia a dia?

Sí que el podria cobrir perquè ha anat estalviant durant tota la vida.

10. Quina és la seva opinió respecte a la crisi?

Pensa que actualment tothom ens estafa. Les caixes ens cobren diners per tenir els nostres propis estalvis als bancs, i els polítics no ens expliquen tota la veritat. Diu que hem de protestar tots en pinya perquè sinó ningú no ens farà cas. Ella anava a les manifestacions de jove per lluitar pels seus drets.

Actualment moltes persones grans depenen dels seus fills i al revés. Pateix per la gent jove, que són qui han de tirar endavant el país, però que se'ls hi estan tancant moltes portes. Sobre el tema del rescat, opina que estarem tota la vida pagant-lo, i que estem hipotecant els nostres fills, que són qui l'hauran de pagar.

Pensa que s'hauria d'haver actuat diferent. Per ella la solució surt de la creació de llocs de treball i ajudes a la creació d'empreses, per tal de reactivar l'economia.

S'ha d'ajudar a les persones que realment ho necessitin. Diu que encara que estiguem un temps malament que després ens en puguem sortir. Les grans fortunes haurien de pagar més impostos, i no és just que les persones que estan al govern cobrin un sou de per vida un cop s'han retirat.

ENTREVISTA 3: UN PENSIONISTA

Nom i cognoms: Manuel Codina Benedito

Edat: 65

Tipus de pensió que cobra: 900€

L'objectiu d'aquesta entrevista és veure com ha afectat al dia a dia dels pensionistes les retallades en les pensions i en sanitat, veure els esforços que suposa en la vida real disposar de menys prestacions, i a la vegada haver de cobrir més despeses en sanitat.

1. Hi ha algun medicament dels que pren que abans li cobria la Seguretat Social i ara no ho fa, o n'ha de pagar una part?

Sí, hi ha medicament que actualment la Seguretat Social ja no li cobreix. Li representa una despesa d'uns 5€ al mes.

2. Està en alguna llista d'espera per una operació en un hospital públic? De quants mesos és la llista d'espera?

L'han d'operar dels malucs, però encara li han de fer les proves, per tant no sap quan tardaran en operar-lo.

3. Quina despesa li suposa mensualment la mesura de l'euro per recepta?

Li suposa una despesa de 6 – 7€ al mes.

4. Ha d'anar sovint al metge de capçalera? Hi ha molta gent a la sala d'espera? Quanta estona ha d'esperar més o menys fins que l'atenen?

Hi va cada mig any perquè és diabètic. Diu que al CAP de Vilanova no acostuma a haver-hi gaire gent a la sala d'espera, amb uns 10 – 15 minuts t'atenen si tenies hora demanada.

5. S'ha vist afectat per la mesura de pagar el transport sanitari no urgent (ex. Ambulància pels malalts crònics, que han d'anar molt sovint a l'hospital)?

No s'ha vist afectat ja que no l'ha fet servir.

6. La congelació de la seva pensió fa que tingui problemes per arribar a fi de mes? En quins àmbits ha hagut de reduir la despesa o fins i tot eliminar-la?

Té problemes per arribar a fi de mes. Ha hagut d'adaptar la pensió actual a la despesa, per tal de poder tirar endavant. És un home diabètic. Aquests fet suposa una despesa extra en menjar especial, medicaments...

7. Ha notat l'augment de preu dels productes bàsics i del transport públic? Quants diners de més hi ha de destinar mensualment?

Ha notat sobretot l'augment de la gasolina. Abans posava 40€ de combustible al seu vehicle al mes, i ara n'ha de posar entre 70 i 80€.

8. Considera que la seva qualitat de vida ha baixat al haver d'administrar els diners de manera diferent, per tal de que li surtin els comptes? Com se sent al respecte?

Sí, la qualitat de vida ha baixat en tots els aspectes, ja que ara no et pots permetre totes les coses que feies abans. Has de restringir el que compres perquè t'arribin els diners, i no pots sortir tant com voldries perquè només agafar el cotxe val molts diners, tenint en compte el preu actual de la gasolina. Es sent malament al respecte, perquè considera que abans vivia bé i es podia permetre més o menys el que volia, però que ara ja no.

9. Amb la pensió que cobra, si li sorgís algun imprevist, creu que el podria cobrir, o pel contrari la pensió només li arriba per viure humilment dia a dia?

Ho podria cobrir perquè té uns diners estalviats que ha anat guardant després de treballar tota la vida. Si no fos per aquests estalvis no podria cobrir cap imprevist.

10. Quina és la seva opinió respecte a la crisi?

La seva opinió és que podríem estar molt millor, però que les coses no s'han fet bé i que per això ens trobem en aquesta situació. Remarca que cada cop tot és més car, tant productes com impostos, cada vegada la gent ha de pagar més, i això arriba a un punt que no és possible, que la gent ja no pot pagar més.

ENTREVISTA 4: UNA PENSIONISTA

Nom i cognoms: Modesta Urduña Rama

Edat: 64

Tipus de pensió que cobra: 560€ (era autònoma)

L'objectiu d'aquesta entrevista és veure com ha afectat al dia a dia dels pensionistes les retallades en les pensions i en sanitat, veure els esforços que suposa en la vida real disposar de menys prestacions, i a la vegada haver de cobrir més despeses en sanitat.

1. Hi ha algun medicament dels que pren que abans li cobria la Seguretat Social i ara no ho fa, o n'ha de pagar una part?

No, de moment la Seguretat Social li cobreix els mateixos medicaments.

2. Està en alguna llista d'espera per una operació en un hospital públic? De quants mesos és la llista d'espera?

No, no s'ha d'operar.

3. Quina despesa li suposa mensualment la mesura de l'euro per recepta?

Li suposa una despesa de 2€ mensuals.

4. Ha d'anar sovint al metge de capçalera? Hi ha molta gent a la sala d'espera? Quanta estona ha d'esperar més o menys fins que l'atenen?

No hi ha d'anar sovint.

5. S'ha vist afectat per la mesura de pagar el transport sanitari no urgent (ex. Ambulància pels malalts crònics, que han d'anar molt sovint a l'hospital)?

No ha hagut de fer servir l'ambulància des de les retallades.

6. La congelació de la seva pensió fa que tingui problemes per arribar a fi de mes? En quins àmbits ha hagut de reduir la despesa o fins i tot eliminar-la?

Té problemes en arribar a fi de mes. Ha hagut de deixar de fer activitats de lleure i reformes a la casa. Per exemple ja no fa cap viatge i no pot arreglar cap part de casa seva amb els diners que cobra. Ha reduït la despesa en roba i en menjar.

7. Ha notat l'augment de preu dels productes bàsics i del transport públic?

Quants diners de més hi ha de destinar mensualment?

Sí que ha notat l'augment. La senyora ens explica que cobra menys i que cada cop tot és més car, i que això li provoca molts problemes econòmics.

Ha notat molt l'augment del preu del petroli. Abans de la crisi gastava 20€ de gasoil a la setmana, i ara en gasta 40€ per el mateix període de temps.

8. Considera que la seva qualitat de vida ha baixat al haver d'administrar els diners de manera diferent, per tal de que li surtin els comptes? Com se sent al respecte?

La seva qualitat de vida ha baixat molt, argumenta que abans tot era molt més barat i era més fàcil viure el dia a dia.

Es sent malament respecte a la situació de crisi. Explica que a la seva filla li han retallat el sou 80€ al mes, i que ha hagut d'acceptar per mantenir la feina. La seva filla ha de pagar una hipoteca i té dos fills, i per tant amb 820€ que cobra actualment és impossible fer front a la situació. La mare se sent impotent ja que no pot ajudar la seva filla, perquè la seva pensió només li arriba per menjar dia a dia.

9. Amb la pensió que cobra, si li sorgís algun imprevist, creu que el podria cobrir, o pel contrari la pensió només li arriba per viure humilment dia a dia?

Si li sorgís algun imprevist no el podria cobrir, ja que la seva pensió només li arriba per menjar i sobreviure.

10. Quina és la seva opinió respecte a la crisi?

Pensa que està molt malament que la joventut no tingui feina i sigui tan difícil trobar un lloc de treball. A més, la gent que té feina ha d'acceptar que li baixin el sou per no ser acomiadats. Pensa que haurien de baixar els preus dels productes bàsics. També comenta que és un problema que cada cop es tanquin més negocis i es destrueixin més llocs de treball.

ENTREVISTA 5: ALCALDE DE VILANOVA DEL VALLÈS

Nom i cognoms: Oriol Safont Prat

Càrrec a l'ajuntament: Alcalde

Àrees de les que es fa càrrec: Cultura i tradicions, i participació ciutadana

L'objectiu d'aquesta entrevista és veure la destrucció del teixit empresarial del meu poble, Vilanova del Vallès. Vull demostrar que s'han tancat moltes empreses des de l'inici de la crisi a l'any 2008, i he decidit fer-ho a partir de l'entorn més proper, per veure que la fallida de les empreses no és un tema que ens queda gaire lluny. A més, també aprofito per abordar el tema de l'atur al meu poble.

1. Quantes empreses s'han tancat a Vilanova des de l'any 2008? Quin percentatge és de les empreses que hi ha al poble?

Aquestes dades l'ajuntament no les té, ja que és obligatori registrar les empreses que s'obren al municipi però no els tancaments, per tant les empreses no ho comuniquen al ajuntament.

2. S'ha notat en l'economia de Vilanova els impostos que han deixat d'aportar aquestes empreses? En quina quantia anual?

Les empreses que paguen impostos al municipi són les que facturen més d'un milió d'euros al any. Paguen l'impost del IAE (Impost sobre Activitats Econòmiques). Les dades següents són de les empreses que paguen l'IAE.

Disminució dels contribuents que paguen l'IAE entre 2008 i 2012:

Any	Núm. de contribuents
2008	58
2009	61
2010	56
2011	54
2012	49

Increment de l'IAE local recaptat:

Any	Quantitat recaptada
2008	117.256
2009	171.496
2010	166.215
2011	180.630
2012	139.273

Podem observar que l'IAE recaptat augmenta entre 2008 i 2012. És degut a que hi va veure un augment de l'impost, de la quantia que han de pagar les empreses.

3. Quin percentatge del pressupost municipal suposaven aquests impostos?

Els impostos de l'IAE al 2007 representaven el 3% del pressupost municipal.

4. Les llicències d'obres quins ingressos suposaven pel municipi abans de la crisi? I ara?

Les llicències d'obres al 2007 aportaven uns 700.000€ al any, en canvi al 2012 n'han aportat només 100.000€.

5. Quantes persones estan a l'atur a Vilanova del Vallès? Quin percentatge d'atur representen?

Actualment a Vilanova del Vallès hi ha 325 persones al atur. Al 2007 el percentatge d'atur era del 6%, i ara al 2012 és del 12%, és a dir, s'ha duplicat.

6. Quins serveis s'han disminuït arran de la disminució d'impostos que aportaven aquestes empreses?

L'alcalde comenta que no s'ha eliminat cap servei, però que sí que se n'han disminuït. Han disminuït les activitats al centre cultural (teatre, cinema...), i les que es fan actualment els surten gratuïtes per compensació (ex: deixar assajar durant unes setmanes una obra de teatre al centre cultural a canvi de representar-la un dissabte al poble). Aquest estiu es va eliminar el transport públic al mes d'agost, s'ha disminuït la freqüència del manteniment de jardineria, es fan servir els recursos humans mínims (encara que es necessiti més personal no es contracta), s'han reduït les ajudes a les entitats públiques com les escoles i el centre cultural, etc.

7. De quines partides provenen principalment els ingressos municipals actualment? Com es compensa la pèrdua o disminució dels impostos ja esmentats?

Els ingressos municipals provenen de l'IBI (Impost sobre Béns Immobles), de l'IAE, de la Taxa de Vehicles, de l'Impost de Construcció, de les transferències de l'Estat i de les transferències de la Generalitat.

8. Quina ha estat l'evolució del pressupost municipal?

Al any 2006 el pressupost municipal era de 9.893.000€. D'aquesta quantitat 5.000.000 eren d'inversions, destinats a la construcció de l'escola la Falguera. Els diners de les inversions provenen de les subvencions de la Generalitat. El pressupost ordinari del 2006 era de 4.893.000€.

El pressupost municipal del 2012 és de 4.765.000€. Podem veure que el pressupost ordinari (és el pressupost que tenen els ajuntaments per gastar regularment) és més o menys el mateix. Veiem la gran diferència en que al 2012 no hi ha diners destinats a inversions, per tant la crisi ha afectat sobretot en l'eliminació de les inversions per construir nous serveis públics al poble. El pressupost ordinari és més o menys el mateix, però hauria d'haver augmentat, ja que l'estat dóna els diners a l'ajuntament en funció del nombre d'habitants, i actualment som més habitants que al 2006, per tant, el pressupost per habitant ha disminuït.

ENTREVISTA 6 : AUGMENT DE LA POBRESA

Entitat entrevistada: El Xiprer

Localització: Granollers

Nom i cognoms del responsable: Mercè Riera Manté

L'objectiu d'aquesta entrevista és veure com ha augmentat la pobresa al nostre país, centrant-me en la ciutat de Granollers. Vull saber com ha disminuït la qualitat de vida de centenars de persones al quedar-se al atur i haver de cobrir deutes que no poden pagar, i que per tant han passat de viure una vida amb les necessitats bàsiques cobertes, a no tenir-les.

Per fer aquesta entrevista m'he posat en contacte amb la responsable del Xiprer, una casa d'acollida que fa tant de menjador social com de banc d'aliments. El Xiprer és un projecte que va sorgir a nivell familiar, i que es va anar fent més gran amb el temps. La família de Mercè Riera tenia una casa molt gran i no sabia que fer-ne, fins que ella i el seu marit van arribar a la conclusió que volien que fos una casa al servei dels pobres, on tothom qui no tingués res per menjar hi pogués acudir. La casa és actualment el lloc on es situa el Xiprer, que es va unir amb Càrites per tal d'abastar a més població. Càrites envia les persones que acudeixen al Xiprer a buscar aliments.

Al Xiprer hi col·laboren 135 voluntaris, que tiren endavant el projecte. A més, hi ha un integrador social, una secretària i un treballador social de Càrites. El Xiprer acull totes les persones que hi arriben i no tenen res per menjar, totes tenen dret a quedar-se a dinar amb ells. La Mercè explica que és un centre d'acollida perquè col·laboren "amb els pobres" i no "per als pobres". No li agrada el terme de menjador social, ja que els voluntaris i les persones a les que ajuden no estan separats, sinó que mengen tots junts a la mateixa taula.

A més, el Xiprer disposa de 13 habitacions per a persones que dormen al carrer. Les persones només han de pagar-ne l'aigua i la llum, però si no ho poden pagar, el primer mes no se'ls cobra res.

**1. Quin nombre de persones més ajudeu des de l'inici de la crisi a l'any 2008?
En quin percentatge ha augmentat la pobresa?**

El nombre de persones ha augmentat, però no de manera considerable, ja que molts immigrants han tornat al seu país perquè aquí ja no troben feina.

2. Quin percentatge de les persones quals ajudeu són del país i quin estrangeres? Aquestes dades eren iguals fa dos anys? I abans de la crisi?

Abans de la crisi el 75% de les persones a les quals ajudaven eren estrangeres. Actualment el nombre de persones de fora del país ha disminuït i han augmentat molt les persones del país.

3. Quina és la situació social de les persones que han recorregut a l'ajuda del Xiprer en aquests anys de crisi (s'han quedat a l'atur, els han retirat l'habitatge...)?

La situació social de les persones a les quals atenen és molt variada:

- Persones sense sostre o amb molta precarietat
- Persones que han perdut la feina i s'han quedat sense ingressos suficients per cobrir les despeses.
- Hi ha persones que vénen amb cotxe, però que si se'l vénen els en donen una misèria i el necessiten per anar a treballar. Són persones a les quals els ingressos no els arriben per a poder comprar menjar, i per això acudeixen al banc d'aliments.
- Homes separats que es desesperen, comencen a beure, perden la feina i no troben sortida a la seva situació.
- Persones que havien estat a la presó o que dormen a la presó.
- Fins i tot han tingut casos de persones de l'alta societat de Barcelona que s'han arruïnat d'un dia per l'altra.

4. Les persones que ajudeu són d'un mateix grup social, o provenen de diferents grups socials, que en pocs mesos els ha canviat la vida (persones amb carrera professional o sense)?

Provenen de diferents grups socials, ja que la pobresa està afectant a gran part de la població. Hi ha persones amb estudis universitaris que han perdut la feina i no n'aconsegueixen trobar una altra.

5. Quin percentatge de la població de Granollers viu en la pobresa? Quin percentatge acudeix al Xiprer per rebre ajuda?

Aproximadament unes 6.000 persones a Granollers viuen en la pobresa. A Granollers hi ha uns 60.000 habitants, per tant estem parlant del 10% de pobresa.

El banc d'aliments del Xiprer atén aproximadament a unes 1.400 persones, que hi acudeixen a buscar aliments cada tres setmanes.

Al menjador atenen a unes 20-30 persones per esmorzar, i a unes 50-60 per dinar, tot i que han arribat a ser 90 al migdia.

6. Quants menjadors socials hi ha a la ciutat de Granollers? Quants se n'han obert durant els anys de crisi?

Només n'hi ha un, el Xiprer.

7. Quines són les condicions socials de les persones que ajudeu? Han de complir uns requisits per rebre la vostra ajuda?

Són persones sense ingressos o amb ingressos menors a 400€ aproximadament.

Quan arriben al Xiprer els fan portar els seus papers per veure quins són els seus ingressos.

8. La gent fa més o menys donacions des de l'inici de la crisi?

Les donacions no s'han disminuït, però moltes arriben d'altres fonts. Les donacions principals les fan: la comunitat europea, el banc d'aliments (un cop al mes), alguns particulars, les empreses alimentàries i els socis. Les aportacions en diners serveixen per comprar els aliments que no els proporcionen les altres fonts, i que són importants perquè les persones puguin portar una dieta equilibrada.

9. Com és el dia a dia d'una persona que fa uns mesos tenia feina i un plat a taula cada dia, i ara no té diners ni per menjar? Com afecta emocionalment les persones? És un trauma superable, o deixa una marca psicològica per sempre?

Són persones amb molta angoixa i tristesa, hi ha gent que s'acaba suïcidant.

Moltes persones tornen a viure tota la família junta, amb els avis i tot, ja que no poden pagar més d'un habitatge. Si aquestes persones troben acolliment és una situació superable, tot i que sempre els queda una ferida.

10. Les persones a les que ajudeu reben alguna prestació de la Seguretat Social? Si és així, de quina quantitat mitjana estem parlant? Amb quants diners han de passar el mes les persones a les que ajudeu?

Hi ha persones que cobren l'atur, altres a qui ja se'ls ha acabat, hi ha persones que cobren una prestació per llarga malaltia, i d'altres la llarga contributiva. També hi ha gent que no té absolutament res, que no té cap ingrés.

11. Com ha evolucionat la pobresa infantil? Com afecta en el desenvolupament físic i psicològic dels nens/es viure en la pobresa?

La pobresa infantil ha augmentat. En dues escoles de Granollers s'ha detectat que hi ha nens que passen gana. No porten esmorzar perquè la seva família no té diners per comprar menjar. Hi ha nens que es queden al menjador i pregunten si es poden emportar les sobres de menjar perquè els seus pares puguin sopar.

12. Com és l'impacte per a un nen/a que passa de viure una vida amb les necessitats mínimes cobertes, a no tenir-les? Té el mateix impacte que en els adults?

Els nens que es troben en aquesta situació pateixen traumes que costen molt de superar. Els afecta la personalitat, són nens amb por, angoixa i ràbia. És molt important l'entorn familiar, si els pares porten bé el tema de viure en la pobresa o si es desesperen i no hi veuen sortida. Són situacions que queden gravades per sempre en els nens.

Pel que fa als adults n'hi ha dos tipus. Hi ha la gent que havia malgastant els diners en èpoques bones i ara es troba sense res. Aquests s'adonen de l'error que van fer i saben que mai ho repetiran. Hi ha persones que havien viscut en la guerra o la post-guerra, i que veuen que estan tornant a la mateixa situació de quan eren joves, a la pobresa total. Hi ha les persones que es culpen a si mateixes, i les que culpen a altres persones.

La Mercè comenta que ens hem de fer companyia perquè la gent no se senti sola davant la misèria.

13. Quan es considera que una família viu en el llindar de la pobresa?

Es considera que una família viu en el llindar de la pobresa quan no poden pagar ni l'habitatge ni el menjar.

ENTREVISTA 7: AUGMENT DE LA POBRESA

Entitat entrevistada: Càrites Diocesana Granollers

Localització: Granollers

Nom i cognoms de les persones entrevistades: Mercè Relats i Cases (responsable de Càrites a Granollers) ; Casilda Isern Brufau (educadora social de Càrites)

L'objectiu d'aquesta entrevista és veure com ha augmentat la pobresa al nostre país, centrant-me en la ciutat de Granollers. Vull saber com ha disminuït la qualitat de vida de centenars de persones al quedar-se al atur, i haver de cobrir deutes que no poden pagar, i que per tant han passat de viure una vida amb les necessitats bàsiques cobertes, a no tenir-les.

1. Quin nombre de persones més ajudeu des de l'inici de la crisi a l'any 2008? En quin percentatge ha augmentat la pobresa?

Al 2008 es va produir un gran augment de les persones que van acudir a Càrites, en part perquè s'oferien unes ajudes per a menors de 0-3 anys. Aquestes ajudes ja no s'ofereixen. Al 2012 s'ha notat molt un augment de persones del país. Ha estat l'any més dur, ja que a molta gent se li acaba l'atur i es queda sense res.

S'ha notat un empitjorament de la persona a nivell intern i extern, ja que les persones que acudeixen estan pitjor que les que venien fa uns anys.

2. Quin percentatge de les persones quals ajudeu són del país i quin estrangeres? Aquestes dades eren iguals fa dos anys? I abans de la crisi?

Fa dos anys hi havia molts estrangers. Ara al 2012 molts estrangers han tornat al seu país. Els que no han marxat viuen en una situació molt vulnerable. Està augmentant molt la gent del país que acudeix a Càrites. La seva situació és molt complicada.

Les persones del país quan es queden sense feina acudeixen a altres tipus d'ajuda, per ells Càrites és l'últim recurs. Per tant, quan hi acudeixen és que ja estan molt malament i és una necessitat vital.

3. Quina és la situació social de les persones que han recorregut a l'ajuda de Càrites en aquests anys de crisi (s'han quedat a l'atur, els han retirat l'habitatge...)?

Són persones amb diferents situacions:

- Persones sense ingressos i sense feina, o amb uns ingressos molt baixos (ex. 5, 6 o 7 persones vivint amb 400€ al mes)
- Persones sense res de res, que dormen al carrer. Els majors d'edat que no tenen cap malaltia no cobren cap ajuda de l'administració pública, i per tant si no troben feina no tenen cap ingrés.

Les famílies acostumen a tenir alguna ajuda de l'administració pública perquè els nens no estiguin al carrer sense cap protecció. Són ajudes molt baixes.

4. Les persones que ajudeu són d'un mateix grup social, o provenen de diferents grups socials, que en pocs mesos els ha canviat la vida (persones amb carrera professional o sense)?

Els col·lectius majoritaris són:

- Col·lectiu marroquí i africà
- Col·lectiu sud-americà. Són persones que de sempre tenen molt pocs recursos
- Classe mitjana que en perdre la feina ha passat a viure al llindar de la pobresa (persones que tenien estudis universitaris o formació de grau mig)
- Persones que no van acabar els estudis i es van dedicar a la construcció. Aquestes persones han perdut la feina i són gent endeutada. No poden pagar la hipoteca perquè se'ls acaba l'atur. Són persones que tenien totes les despeses cobertes i que ara no tenen ni per menjar.

5. Quin percentatge de la població de Granollers viu en la pobresa? Quin percentatge acudeix a Càrites per rebre ajuda?

A Granollers hi ha unes 6000 persones en edat laboral (18-65 anys) sense cap ingrés. Aquestes persones ja se'ls hi ha acabat l'atur. A Granollers hi ha uns 60.000 habitants, per tant estem parlant del 10% de la població sense ingressos.

6. Quants menjadors socials hi ha a la ciutat de Granollers? Quants se n'han obert durant els anys de crisi? I al Vallès Oriental?

A Granollers només hi ha el Xiprer. Recentment s'ha obert un altre menjador social a Mollet del Vallès.

7. Quines són les condicions socials de les persones que ajudeu? Han de complir uns requisits per rebre la vostra ajuda?

Quan la família té més d'una nòmina, o una nòmina superior a 1.000€ en general no reben ajuda, ja que es prioritzen els persones amb menys ingressos. Tot i això, depèn d'altres factors com el nombre de persones que han de subsistir amb aquesta nòmina, la hipoteca que paguen...

Quan arriben a Càrites se'ls demana que portin la nòmina. Si no en tenen han d'anar a l'INEM a demanar el certificat d'ingressos (si cobren l'atur o alguna prestació).

Es prioritzen molt els nens.

Càrites no paga les hipoteques ni els subministraments (aigua, llum...). Ofereix un servei de mediació a l'habitatge, que consisteix en negociar amb els bancs per evitar els desnonaments.

8. La gent fa més o menys donacions a ongs des de l'inici de la crisi?

Les donacions han augmentat. Les fonts principals d'ingressos són:

- Subvencions de l'estat i de la Caixa
- Particulars
- Bancs d'aliments i empreses alimentàries (pel que fa al menjar)

9. Dels diners que recapteu, quina part destineu al 3r món i quina a la pobresa del país (4t món)? Fa dos anys les xifres eren similars?

La majoria de les donacions són per la gent del país. Hi ha una part dels diners que s'envien al tercer món quan hi ha una desgràcia natural (terratrèmols, huracans...)

10. Com ha augmentat la pobresa de la societat catalana?

Abans la pobresa era d'entre el 2 i el 4% de la població.

Actualment la pobresa és del 20% de la població. La crisi ha generat un empobriment de totes les famílies de classe mitjana i baixa (en major o menor mesura). Tothom per fer el mateix que feia abans de la crisi necessita més diners. Aquesta crisi ens porta d'una societat democràtica i igualitària a una societat menys democràtica i més desigual. Ens estem convertint en una societat polar, és a dir, una societat on només hi ha rics i pobres. A més, els rics cada cop s'estan enriquint més, a la vegada que els pobres es tornen més pobres. Està desapareixent la classe mitjana, ja que les persones al perdre la feina redueixen molt els seus ingressos i passen a formar part de la classe baixa o de la pobresa.

Un 50% de la població reconeix obertament que té dificultats per arribar a fi de mes. D'aquest 50%, un 25% diu que no arriben a final de mes.

La pobresa està vinculada al sistema econòmic, i el sistema capitalista està encaminat a que els rics cada vegada siguin més rics, i en canvi a que els pobres s'hagin d'espavilar com puguin.

11. Com és el dia a dia d'una persona que fa uns mesos tenia feina i un plat a taula cada dia, i ara no té diners ni per menjar? Com afecta emocionalment a les persones? És un trauma superable, o deixa una marca psicològica per sempre?

L'autoestima d'aquestes persones cau en picat. Passen de tenir un sou i ser reconegudes per una feina a no tenir ingressos i no poder cobrir les necessitats bàsiques. El nivell emocional té molt a veure amb la fase de l'empobriment en la qual es troben. No és el mateix una persona que ha perdut la feina fa molt poc i té dos anys d'atur, que una persona a la qual fa uns mesos que se li ha acabat l'atur i continua sense trobar feina. A la gent que se li acaba l'atur cobren una prestació substitutòria de 426€. Aquestes persones no poden cobrir les despeses més bàsiques com són l'aigua i la llum. Han de demanar ajuda a familiars o a d'altres persones perquè els ajudin. En aquest punt comencen un procés d'aïllament, no es relacionen amb la gent. Comencen a tirar la tovallola. Aquest és un problema molt greu. Estan envoltats per un ambient molt negatiu i els entra el desànim, ja que pensen que la seva situació no té sortida. Necessiten algú que els ajudi a sortir d'aquesta situació, que els faci veure que la vida sí que té sentit.

La situació de pobresa té conseqüències molt greus en els nens. Viuen en un entorn familiar molt trist, no reben una bona alimentació i tenen dificultats per estar integrats en el dia a dia d'un nen (ex. no poden pagar el menjador de l'escola, el material escolar, les sortides...)

12. Les persones a les quals ajudeu reben alguna prestació de la Seguretat Social? Si és així, de quina quantitat mitjana estem parlant? Amb quants diners han de passar al mes les persones a les quals ajudeu?

Les persones que ajuden tenen ingressos molt baixos o ja se'ls hi ha acabat totes les prestacions. Les prestacions que cobren les persones que acudeixen a Càrites solen ser:

- L'atur

- El subsidi. Prestació de 426€ que cobren les persones a les quals se'ls hi ha acabat l'atur.
- Les PIRMI (Prestació Interdepartamental de Renda Mínima d'Inserció). És una prestació que dóna la Generalitat a les persones amb dificultat per trobar feina i integrar-se socialment. Són molt variables en funció del nombre de fills, però són sempre molt baixes. Rondan els 300-400€, màxim 800€ per les persones amb 5 fills. És una prestació que cada vegada es dóna menys, fet que afecta a l'empobriment dels pobres, ja que queden encara més desprotegits.

13. Com ha evolucionat la pobresa infantil en el nostre país? Com afecta en el desenvolupament físic i psicològic dels nens/es viure en la pobresa?

Els nens tenen molts problemes psicològics. Són nens que no tenen res segur, i això els provoca moltes dificultats en tots els àmbits. Des de Càrites s'ofereixen ajuts psicològics. També s'està col·laborant amb moltes escoles perquè s'han detectat famílies que no poden ni menjar un plat calent al dia.

Ha augmentat molt la demanda de roba per als nens. Quan una família entra en la pobresa, la cura dels nens també cau automàticament (tema dentista, ulleres, plantilles...) Des de Càrites es vetlla perquè els nens puguin cobrir aquestes necessitats.

La Caixa ofereix uns xecs Proinfància (per nens de 0-16 anys). Serveixen per cobrir aquests tipus de necessitats. Càrites fa un seguiment de la família que el necessita i demana el xec a La Caixa. Sempre hi ha un seguiment darrere d'aquestes famílies. La quantitat que se'ls dóna és de 600€ en xecs de 100€, que ja estan destinats a la compra d'un producte en concret i en unes botigues concretes. Per exemple una família pot rebre un xec de 100€ per comprar unes ulleres per al seu fill en unes òptiques determinades.

14. Com és l'impacte per a un nen/a que passa de viure una vida amb les necessitats mínimes cobertes, a no tenir-les? Té el mateix impacte que en els adults?

Els pares ho porten molt malament, i aquest és un greu problema, ja que transmeten l'angoixa i el desànim als seus fills. S'han trobat amb casos de famílies que són els nens els que animen als seus pares i els fan veure que si que se'n sortiran.

Viuen en una situació de tensió i dificultat que afecta a tota la família, no només als pares o només als fills. En els nens té un impacte en la salut física, ja que estan en procés de creixement, i la falta d'aliments els afecta encara més.

15. Quan es considera que una família viu en el llindar de la pobresa?

Es considera que una família viu en el llindar de la pobresa quan no pot pagar el lloguer, els subministraments i el menjar. Aquests són els tres pilars bàsics que necessita una família per viure, i per tant quan no els pot cobrir i ha de demanar ajuda als altres per pagar-los, és que es troba en el llindar de la pobresa.

Actualment aquests tres pilars tenen un cost molt elevat. Contant pel cap baix, una família de quatre persones paga un mínim d'uns 400€ de lloguer o per la hipoteca, uns 200€ de subministraments (aigua, llum, gas...) i uns 100€ a la setmana de menjar, que són 400€ al mes. Si fem la suma ens surt una despesa de 1.000€ al mes com a mínim. És impossible que una família en què un dels adults o els dos s'han quedat a l'atur pugui pagar aquesta quantitat, i menys les persones a les quals se'ls ha acabat l'atur, que cobren un subsidi de 426€ al mes.

10. FONTS DOCUMENTALS

ALEGRIA, F. Rebelión: "Su Deuda privada, nuestra deuda pública", 03-02-2012. [en línia]. [Consultat: 2 desembre]. Disponible a Internet: "<http://www.rebellion.org/noticia.php?id=143969>"

ÁLVAREZ, P. "Educación elimina las becas de libros de texto y anuncia un sistema de préstamo". *El País*, 28-06-2012

ARECHAVALA, X. El blog de Xesco Arechavala. *El rescate dels bancs*, 14-06-2012. [en línia]. [Consultat: 3 setembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://xescoarechavala.blogspot.com.es/2012/06/el-rescat-dels-bancs.html>"

ASESORES VALLADOLID. *La subida del IVA*. [diapositives]. MD Asesores Valladolid. . [en línia] [Consultat: 3 juliol 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.slideshare.net/MDAsesoresValladolid/la-subida-del-iva-y-otras-medidas-fiscales-md-asesores-valladolid-gestores-asesorias-gestorias>"

Asociación de Directores de Madrid y Asociaciones de Directivos de Centros Públicos. *iEducación Alerta! Blog informativo sobre los recortes en educación*. [en línia]. [Consultat: 29 juliol 2012]. Disponible a internet: "<http://educacionalerta.wordpress.com/>"

BARBA, M. Rebelion.org. *El caso Bankia o las cinco maniobras de una gran estafa* [en línia]. [Consultat: 19 setembre 2012]. Disponible a internet: "<http://portal.ajintem.com/noticias-espana/54-noticias-nacionales/77435--el-caso-bankia-o-las-cinco-maniobras-de-una-gran-estafa.html>"

BOLETÍN OFICIAL DEL ESTADO (BOE). 12-12-2009. [en línia]. [Consultat: 26 agost 2012]. Disponible a Internet: "http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2009/12/12/pdfs/BOE-A-2009-19949-C.pdf"

BORON, A.; Jaque al Liberalismo "La gran estafa de 16 billones realizada en Estados Unidos";, 03-08-2011: "<http://mamvas.blogspot.com.es/2011/08/la-gran-estafa-de-16-billones-de.html>"

CAMPANYA ITF YA. *Un impuesto a la especulación, quien la hace la paga*. 12-06-12. Disponible a Internet: "<http://www.youtube.com/watch?v=pT-jfUOcqLA&list=PL902BFECDD0DDD952A&index=18>"

CÀRITAS Y FUNDACIÓN FOESSA. Análisis y perspectivas 2012. *Exclusión y desarrollo social*. [en línia] Espanya: [Consultat: 23 agost 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.caritas.es/imagesrepository/CapitulosPublicaciones/4314/EXCLUSION%20Y%20DESARROLLO%20SOCIAL.%20Versi%C3%B3n%20digital.pdf>"

CLUB PLANETA. *Diccionario d'economia..* [en línia]. [Consultat: 2 novembre 2012]. Disponible a Internet: "http://www.economia.com.mx/definicion_de_recesion_y_sus_sintomas.htm"

Datosmacro.com [en línia]. [Consultat: 1 setembre 2012]. Disponible a Internet : "<http://www.datosmacro.com/deuda/>"

DEFINICIÓN.DE. *Diccionari d'economia* [en línia]. [Consultat: 2 novembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://definicion.de/crisis-economica/>"

ECAS, Federació d'Entitats Catalanes d'Acció Social. "L'EAPN alerta de l'augment de la pobresa i insta l'administració a invertir". *Entitats Catalanes d'Acció Social*, 15-12-2011.

EFXTO COMUNIDAD FOREX. *Diccionari d'economia*. [en línia]. [Consultat: 2 novembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.efxto.com/diccionario/d/3583-depresion-economica>"

EITB. "Entra en vigor la reforma laboral aprobada en febrero". *eitb.com*, 08-07-2012

ESTEPA, H. "La cara oculta de la crisis griega". *ElMundo.es*, 13-06-2012

ESTELLE LEROY-DEBIASI, "El precio de la desigualdad según Joseph Stiglitz: ineficacia y democracia en peligro", 12-09-2012. Disponible a Internet: "<http://www.rebellion.org/noticia.php?id=155868>"

European anti Poverty Network (EAPN). [en línia]. [Consultat: 4 setembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.eapn.es/>"

FABIAN. "Subida de IRPF 2012". *Lainformación.com*, 30-12-2011

FEDAIA (Maig 2012). *Pobresa Infantil a Catalunya, Informe Fedaiia* [en línia] Catalunya: Federació d'Entitats d'Atenció i d'Educació a la Infància i l'Adolescència. [Consultat: 14 agost 2012]. Disponible a Internet: "http://www.social.cat/documents/pobresainfantilfedaiia_informe.pdf"

Federación de Asociaciones para la Defensa de la Sanidad Pública, Informe sobre los recortes sanitarios en las comunidades autónomas, febrero de 2012. Pàg.3.

FONTANA, J. "Per què serveix la política d'austeritat?". *La Lamentable*, 04-06-2012
Expansión.com "Los recortes en educación supondrán el despido de 40.000 profesores interinos, según el PSOE", 17-05-2012

FRANCIA, L. "Claves de la crisis de Irlanda y de su rescate". *rtve.es*, 25-11-2010

GARCÍA, C. Cotizalia "De 45 a 15 entidades: lo que queda de aquellas cajas de Ahorros". 31-12-2010

GRACIA, P. "Los recortes sanitarios, uno a uno". *ELMUNDO.es*, 25-04-2012

GARCÍA, V. "Los otros rescates". *Cadena ser*, 09-06-2012

GENERALITAT DE CATALUNYA. *Euro per recepta*. [en línia]. [Consultat: 23 agost 2012]. Disponible a Internet: "<http://www10.gencat.cat/gencat/AppJava/cat/actualitat2/2012/20618europerrecepta.jsp>"

Gremi de Tintorers i Bugaders de Barcelona. [en línia] [Consultat: 27 juliol 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.gtib.es/noticia/74/resum/del/reial/decret/llei/202012/de/13/de/juliol>"

- HIDALGO, S. "La pobreza en España, "más crónica que nunca". *Público.es*, 22-02-2012
- Informe sobre Estructura i Demografia Empresarial presentada pel Directori Central d'Empreses (DIRCE) l'1 de gener de 2012
- INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA (Juliol 2012). *Encuesta de Población Activa (EPA) Segundo Trimestre de 2012* [en línia] Espanya: [Consultat: 14 agost 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.ine.es/daco/daco42/daco4211/epa0212.pdf>"
- Joseph Stiglitz, *Disertación de Joseph Stiglitz sobre crisis, endeudamiento y alternativas de solución*, 13 d'agost de 2012. Disponible a Internet: "<http://www.youtube.com/watch?v=iCuOlwj8NEY>"
- La Gran Enciclopedia de Economía. J. Maynard Keynes* [en línia]. [Consultat: 5 desembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.economia48.com>"
- La Vanguardia: "Zapatero y Rajoy pactan una reforma constitucional para limitar el déficit". *La Vanguardia.com*, 23-08-2011.
- LÓPEZ MANJÓN, P. "Mapa de las entidades financieras en España". *Rtve.es*, 30-05-2012
- "Los alumnos que suspendan pagarán más". *La Gaceta*. Disponible en Internet: "<http://www.intereconomia.com/noticias-gaceta/politica/los-alumnos-tienen-que-responder-esfuerzo-los-ciudadanos-20120420>"
- MANUEL ARELLANO Y SAMUEL BENTOLILA. Centro de estudios monetarios y financieros. *La burbuja inmobiliaria: causas y responsables*. 15-01-2012. Pag.1. Disponible a Internet: "<http://www.cemfi.es/~arellano/burbuja-inmobiliaria.pdf>"
- MÀRQUEZ, Manel. Kaos en la red. *El poder adquisitivo de los trabajadores del estado español en caída libre* [en línia]. [Consultat: 2 novembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.kaosenlared.net/kaos-tv/item/13415-el-poder-adquisitivo-de-los-trabajadores-del-estado-espaa%C3%B1ol-en-ca%C3%ADda-libre.html>"
- MEZA, D. "Cinco claves para entender qué pasó en Grecia y cuál es su futuro". *ElComercio.pe*, 07-11-2011
- MORENO, M. A., El blog Salmón "La deuda pública de Estados Unidos llega hasta los 16 billones de dólares", 30-08-2012. Disponible a Internet: "<http://www.elblogsalmon.com/entorno/deuda-publica-de-estados-unidos-llega-a-los-16-billones-de-dolares>"
- NACIONES UNIDAS. Conferencia de las Naciones Unidas sobre comercio y desarrollo. *La crisis económica mundial. Fallos sistemáticos y remedios multilaterales*. Disponible a Internet: "http://archive.unctad.org/sp/docs/gds20091overview_sp.pdf"
- NAVARRO, V.; TORRES LÓPEZ, J.; GARZÓN ESPINOSA, A. (2012). *Hay alternativas. Propuestas para crear empleo y bienestar social en España*. 6ª ed. Madrid: Editorial Sequitur. Pàg.21

- NAVARRO, J. *El blog Salmón. Economía y finanzas en su color natural*. [en línea]. [Consultat: 5 desembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.elblogsalmon.com/mundo-laboral/que-es-el-modelo-keynesiano>"
- NUÑEZ, F. "Estan seguros mis Ahorros?" *elMundo.es, el crash de 2008*. [en línea]. [Consultat: 4 novembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.elmundo.es/especiales/2008/10/economia/crisis2008/espana/03.html>"
- OLIER, Eduardo. El blog de Eduardo Olier. *Geoeconomía*,. [en línea]. [Consultat: 2 novembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://www.geoeconomia.es/economia/estrategia-espanola-de-politica-economica/attachment/evolucion-pib-espana-desde-1995/> "
- OPPENHEIMER, W. ; JIMÉNEZ BARCA, A. ; SÁNCHEZ-VALLEJO, M.A. "La calidad de vida es peor y las economías se hunden en los países rescatados". *El País*, 09-06-2012
- ORDÓÑEZ, I. "El masivo cierre de empresas y la caída de cotizantes ponen a la Seguridad Social en la cuerda floja". *ForumLibertas.com*, 30-09-2011
- PASCUAL PEDREÑO, E. "Reforma fiscal para 2012: la hernia fiscal". *Lexa Nova blogs*, 03-01-2012. Disponible a Internet: "<http://fiscal.blogs.lexnova.es/2012/01/03/reforma-fiscal-para-2012-la-hernia-fiscal/>"
- PÉREZ, C. "La crisis en España, cronología desde 2008". *Rtve.es*, 05-06-2012.
- PÉREZ, C; DONCEL, L. "España pide un rescate de hasta 100.000 millones para la banca". *El País*, 10-06-2012
- PÉREZ, J.A. "Pensionazo: el 15M llegó tarde para detenerlo". *Attac España, Justicia económica global*, 02-07-2011.
- PÉREZ, M.J. Finanzas.com: "Las verdaderas cifras de los desahucios en España". 19-11-2012
- PRATS, J. "Sanidad cierra 262 camas de la red hospitalaria pública". *El País*, 14-10-2011.
- QUINTÀ, A. "Privatització de la gestió de l'hospital clínic". *El debat.cat*, 12-10-2012
- RANDOM SPANIARD. *Anotaciones económicas desde Londres. Déficit público, más sobre la credibilidad del gobierno español*. [en línea]. [Consultat: 5 desembre 2012]. Disponible a Internet: "<http://randomspaniard.blogspot.com.es/2010/03/deficit-publico-mas-sobre-la.html>"
- REMO. El blog Salmón "Como se calcula la pensión de jubilación con la reforma de las pensiones", 02-02-2011. Disponible a Internet: "<http://www.elblogsalmon.com/conceptos-de-economia/como-se-calcula-la-pension-de-jubilacion-con-la-reforma-de-las-pensiones>"
- REMO. El blog Salmón "Más paro, menor gasto público y menor crecimiento son los efectos de los rescates en Europa (iconografía)", 30-11-2012. Disponible a Internet: "<http://www.elblogsalmon.com/entorno/mas-paro-menor-gasto-publico-y-menor-crecimiento-son-los-efectos-de-los-rescates-en-europa-infografia>"

- RODRÍGUEZ, P. "Portugal, sobrevivir en un país intervenido". *ABC.es*, 28-05-2012
- ROLDÁN, D. "El PSOE previene el despido de 40.000 profesores". *El Comercio.es*, 17-05-2012
- R. SAHUQUILLO, M. "Sanidad publica la lista definitiva de fármacos excluidos". *El País*, 29-06-2012.
- SÁNCHEZ, C. "Más de 141.000 empresas han echado ya el cierre por la crisis". *Cotizalia*, 09-03-2010
- SÁNCHEZ, R.M. "El govern no compensarà els pensionistes per la desviació de l'IPC". *elPeriódico.cat*, 30-11-2012
- SEGOVIA, C. "El gobierno subirá en 2013 el IVA y los impuestos especiales". *El mundo.es*, 27-04-2012
- Servicio Público de Empleo Estatal. Espanya: Ministerio de Empleo y Seguridad Social. Gobierno de España. [en línia]. [Consultat: 30 juny 2012] Disponible a internet: "http://www.sepe.es/contenido/estadisticas/datos_estadisticos/empleo/datos/2012/en_ero.html"
- SEVILLANO, J. El blog de Javier Sevillano. "Evolución del déficit y de la deuda en España". [en línia]. [Consultat: 13 agost 2012]. Disponible a Internet: "<http://javiersevillano.es/deuda-privada.htm>"
- SILVA, B. Fedaia. Pobreza infantil a Catalunya, Informe Fedaia maig 2012. Disponible a Internet: "<http://www.social.cat/documents/pobresainfantilfedaiainforme.pdf>"
- TORRES LÓPEZ, J. "La reforma de las pensiones y el engaño". *Attac España, Justicia económica global*, 15-03-2011.
- TRECET, J. "Las tablas de IRPF". *20minutos.es*, 17-09-2012.
- USEROS, V.; ÁLVAREZ, F. "Sanidad insiste en que la inhabilitación de las camas no supondrá despidos". *El Mundo*, 13-10-2011.
- VALLESPÍN, I. "Adiós al curso, adiós a la escuela". *El País*, 25-06-2012
- WordPress.com. *SOS Sanidad Pública, contra los recortes y el proceso de privatización de la sanidad pública*. [en línia]. [Consultat: 26 agost 2012]. Disponible a Internet: "<http://sospublica.wordpress.com/>"
- ZAFRA, V. "El rescate de Caja Castilla-La Mancha costará 2.000 millones". *Público.es*, 29-03-2010.